

VI. évfolyam
2008. 4. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Sebestyén Márta

Akinek az Isten
hangot adott,
azt ki kell
használni!

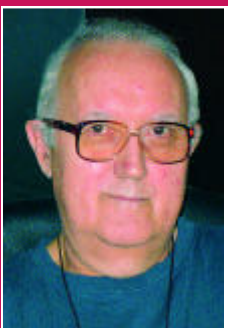
Balczó András

Köszöntjük a
Nemzet
Sportolóját
születésnapján

Dr. Verbényi István

Szívemhez
igazán közel
a gregorián
ének áll

Katona István

„Jézus ma is él!” –
és meg akar gyó-
gyítani bennünket

Balogh Erika színművész hitvallása:

**A magyarságnak van ereje,
életben fog maradni**

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBN!

VERITAS-LAKÁSOK 2008-BAN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 300.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

XIV. kerület, Fűrész utca 30-32.

**Budapest XIV. kerület
Dugonics utca 56.** 49, 50, 54, 59 és 70 m²
tervezett átadási határidő: 2008. 03.

**Budapest XIV. kerület
Kövér Lajos tér 32/b.** 18, 33, 75, 84 és 85 m²
tervezett átadási határidő: 2008. 03.

**Budapest XIV. kerület
Fűrész u. 30-32.** 33, 35, 41, 51, 65, 70, 82, 96 és 100 m²
tervezett átadási határidő: 2008. 12.

**Budapest XIV. kerület
Kerekygárto út 36-38.** 38, 50, 64, 66, 67 és 69 m²
tervezett átadási határidő: 2008. 10.

**Budapest XIII. kerület
Rokolya utca 20.** 40, 63, 73 és 73,5 m²
tervezett átadási határidő: 2008. 11.

**Budapest XIII. kerület
Rokolya utca 30.** 35, 38, 39, 40, 43, 51, 53, 64, 69, 70, 74, 75, 77, 82, 84 és 88 m²
tervezett átadási határidő: 2008. 12.

XIII. kerület, Rokolya utca 30.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil:06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

A KELET-PEST, FIAT MÁRKAKERESKEDÉS ÉS A VERITAS INVEST BEMUTATJA:

ÚJ LAKÁSHOZ ÚJ FIATOT!

MINDEN VERITAS LAKÁSHOZ FIAT VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYT ADUNK

KE AKCIO BESZÁLLÁSIRÓL ÉRDEKLŐDŐN A KELET-PEST SZÁLLÁSIRÓBAN, PAST A VERITAS IRÁZSI IRODÁKBAN.

KELET-PEST
WWW.KELET-PEST.HU

VERITAS
WWW.VERITAS.HU

A MATER SALVATORIS LELKIGYAKORLATOS HÁZ LELKIGYAKORLATAI 2008-BAN

2008. szeptember 26-28. (péntek vacsorától vasárnap ebédig) „Mária által, Máriával és Máriában” Lelkigyakorlat minden korosztály számára – vezetői: Varga László atya

2008. október 6-8. (hétfőtől vacsorától-szerda ebédig) „Felszabadult szívvel Isten felé” Dr. Beer Miklós megyéspüspök Úr lelkigyakorlata az Egyházmegye híveinek.

2008. október 10-12. (péntek vacsorától- vasárnap ebédig) „Az IGE fontolgatása” – lelkigyakorlat nők számára vezetői: Sztrilich Ágnes SSS

2008. október 10-12. (péntek vacsorától-vasárnap ebédig) „Rakj rendet az életvedben!” Életrendezés lelkigyakorlata.- vezetői: Gáspár István atya

2008. október 17-19. (péntek vacsorától-vasárnap ebédig) Lelkigyakorlat minden korosztály számára – vezetői: Kemenes Gábor atya

2008. október 17-19. (péntek vacsorától-vasárnap ebédig) „Veled szeretnék megőregedni!” lelkigyakorlat házaspároknak.- vezetői: Gáspár István atya

2008. december 5-7. (péntek vacsorától-vasárnap ebédig) „Lépünk ki Betlehem nyüzsgéséből!” Adventi lelkigyakorlat minden korosztály részére – vezetői: Gáspár István atya

Mater Salvatoris Lelkigyakorlatosház és Konferenciaközpont

2100 Gödöllő-Máriabesnyő Kapucinusok tere 3.

Tel.: +36 28 420 176, Fax: +36 28 510 742

www.matersalvatoris.hu matersal@invitel.hu

„A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban” (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

„A szeretet hosszan tűrő és kegyes. . .”

(1. Kor. 13,4-8)

A szeretet nem fontolgat előre, hanem spontán, váratlan és szokatlan úton tör elő. Pál szeretetfogalmából hiányzik a számító bizonyosság. Nem mondhatjuk, ezentúl semmi rosszat nem gondolok, mindent hinni fogok. A szeretetre jellemző az önkéntesség. Jézus kijelentéseiből nem csinálhatunk szabványt; de amikor a Szentlélek az Ő útján járát minket, akkor önkéntelenül is az Ő követelményei szerint járunk és ha visszanezünk, csodálkozunk a meghitt érzés önzetlenségén, amely bizonyítja, hogy az igazi szeretet kényszer nélkül való. A szeretet forrásai Istenben vannak, nem bennünk. Képtelenség Isten szeretetét a saját természetes szívünkben keresni; csak akkor van ott, amikor a Szentlélek kiárasztja ránk.

Ha bizonygatni próbáljuk Istennek, mennyire szeretjük Őt, ez biztos jele annak, hogy még nem szeretjük Őt. Iránta való szeretetünket a teljes önkéntesség bizonyítja, az természetesen jön. Visszatekintve nem tudjuk megmondani, miért tettünk bizonyos dolgokat: a kényszernélküli szeretet hozta létre őket. Isten élete ilyen kényszernélküli módon nyilvánul meg, mert a szeretet forrásai a Szentlélekben vannak (Róm. 5, 5).

Üdvözlettel: *Kuruczleky Ilona*
főszerkesztő

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil,
Bölcs házy Sándor, Fajkus Mária
Gréczy László, Forgács Renáta,
Frigyesy Ágnes, dr. Kis Boáz,
dr. Kovács János, Kovács Mária,
Kubányi Andrea, Negyela László,
Németh Andrea, Pálffy Mária,
Rác Kristóf László, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc, dr. Udvarhelyi Olivér

A lapot kiadja:
Veritas Invest Zrt.

1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapest)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és
Kiadó Kft.

2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

Tartalom

Eve Lavalliere: A színház hercegnője .....4. old.
A magyarságnak van ereje, életben fog maradni!
Beszélgetés Balogh Erika színművésszel.....5-7. old.
Katyn.....7. old.
Balczó Andrászt köszöntöttük hetvenedik
születésnapján.....8-9. old.
Hívó nép, imádkozz papjaidért.....10-11. old.
A magyarság fennmaradásáért .....12-13. old.
A Biblia Szíve..... 14-15. old.

8-9 old.

12-13. old.

Palóc búcsú.....15. old.
Bemutatjuk az Emmausz Katolikus Karizmatikus
Közösséget.....16-17. old.
Bemutatjuk Sebestyén Márta népdalénekesnőt.....18. old.
Kurultaj 2008.....19. old.
Poszter – Kurultaj.....20-21. old.
Lourdes 150. évfordulója .....22-23. old.
Egy titokzatos firenzei festő
műremeke került elő.....23. old.
Zászlóadományozás Kézdivásárhelyen.....24. old.
Hortobágyon templom épül!.....25. old.
Krisztus központú nevelésre törekszünk!.....26-27. old.
Felvidéki római katolikus hírek.....28-29. old.
Huszár Gál püspök és könyvkiadó.....30. old.
C. S. Lewis: Keresztény vagyok.....31. old.

16-17. old.

26-27. old.

Református hírek.....32-33. old.
Hittan.....34-35. old.
Püspökszentelés Nagybecskereken.....36. old.
Celldömlök „Magyar Mária-cell kegyhely”.....37. old.
Megrendelés és előfizetés.....38. old.
Rendhagyó gondolatok.....39. old.

Eve Lavalliere: A színház hercegnője

„Úgy világítson világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jötteteiteket és magasztalják mennyei Atyátok!” Mt 5,16

Fantasztikus színésznő volt (1866–1929), de egy tragédia rányomta az életére bélyegét. A kétségbeesés az öngyilkosság küszöbéhez vezette, a betegség megkínozta. A spiritizmus megtévesztette, de ez lett megtérésének az alapja. „A démonon keresztül érkeztem el Istenhez” – mondta Robert de Flersnek.

Apja olasz származású: Emile Fenoglio – szabó. Fia: Léon, Leánya: Marie-Pascaline-Eugénie, aki 1866. húsvét reggelén született. Viharos légkör és nyomorúság uralkodott otthon. A kislány sokat betegeskedett és nélkülözte a szeretetet. Jó tanuló volt, komolyan készült első szentálodozására. Azon a napon nagyon boldog volt. Hamarosan jelentkeznek színészi képességei, de egyelőre tanonc lett egy divatáru üzletben. Az apa sokat verte feleségét, el kellett menekülniük előle. A végzetes nap: 1884. március 16-a volt. Egy vita után a dühöngő apa több revolverlövést adott le feleségére, aki összeroskadt. Majd fenyegető mozdulatot tett rettegő lánya felé, végül is saját magára irányította fegyverét. Ez a borzalmas dráma árvává tette Eugénie-t. Édesanyja keresztanyja, majd a gyámja segítették. A nehézségek halmozódtak, sok lenne felsorolni. Egy lelkiismeretlen ötvenes férfi észrevette bájait, és Eugénie gondolkodás nélkül elfogadta a felajánlott fényűzést. Engedett, mert beleunt az állandó unszolásba. A divatárkereskedésben Lavalliere-nek nevezték, mert kedvelte a széles csokró nyakkendőket. Ezt a nevet vette fel. Párizsba utazott, ahol egy beszédnár felfedezte tehetségét és hamarosan bekerült a Variétébe: mint Eve Lavalliere. Samuel – a színház igazgatója – szerelmi kapcsolatba került Evevel, viszonyukból a kis Jeanne született. Samuel tanácsai elősegítették a színésznő művészi emelkedését.

A kritikák dicsérték. Egyik nap a kulisszák mögött Eve fejére esett egy nehéz kőtelköteg. Meg kellett lékelni a koponyáját, le kellett vágni szép fekete haját, amit később is röviden viselt. Samuel megcsalta, ezért visszautasította, hogy folytassák közös életüket, baráti kapcsolatban maradtak. Ekkor így ír róla Maurice de Waleffe: „Az esztelen vidámság szerepét játssza és búskomorságában vékonykának találja a válaszfalat élet és halál között.” Ezalatt Eve győzelmet győzelemre halmozott. Egészsége sohasem volt tökéletes, megint súlyos betegségbe esett és meg kellett operálni. Felkészült a halálra: meggyónt és több napot elmélkedéssel töltött. Gyógyulása után egy szál piros rózsát tett a Szűz lábai elé. Később a nagy előadások után az öltözőjét elárasztó virágokat elküldte Szűz Mária oltárára. Különböző színpadokon lépett fel, virágcsokrok, szerelmes ud-

varlások, koronás fők figyelme kísérték. Sem a gyönyör, sem a dicsőség mámore nem okoztak szívének örömet. Rémüléssel látta elmorzsolódni ifjúságát, terhére voltak a hódolatok. Komoly kalandja volt Lucius báróval, aki Németország nagykövetségi attaséja volt. Meghalt legkedvesebb barátja: Samuel. Amikor Eve ezt megtudta, a folyó felé vette útját, készen a végérvényes tetre. Ebből a letargiából segítette ki Léona Delbecq belga menekült leány, akivel elválásztatlan barátnők lettek. Újabb szerelem: Amédée des Cars gróf, aki feleségül szerette volna venni. A nemesi család megijedt ettől a rangon aluli házasságtól és nem engedték meg.

Eve újra megpróbált meghalni. Egy természetfeletti beavatkozásnak is tekinthető körülmény azonban megakadályozta ebben. Újra színpadra lépett. 1917. májusában kapcsolatba lépett Chasteigner atyával, aki meghívta a két barátnőt a Porcherie kastélyba, ahol komoly hitvitákat folytattak. Eve-ben felmerült a kérdés: „Mit csinálnak az életemmel?”

Az atya kezébe adta Mária-Magdolna Életéről írt könyvet, kezdett templomba járni. Barátnője Léona elsőálodozásra készült, az atya vezetésével. Eve is szeretne szabadulni bűneitől és visszatérni Istenhez. Nem megy simán, az érsek engedélye kell hozzá, amit a jó Chasteigner atya megszerez. Eve ezt kérdezte barátnőjétől: „Gondolod, hogy Isten még akar engem ilyen megvetésre méltó élet után? De a Szent Szűz meg fog rajtam könyörülni.” Léona elsőálodozása június 19-én volt. Előző este mindketten meggyóntak. Eve azt mondta, hogy „többé nem e világból való”.

Rendszeresen jár templomba, imádkozik, lelki könyveket olvas, jót tesz. Senki sem hisz a megtérésében, még az atya sem. „Ez egy új szerep, amit talált és remekül játssza.” – mondták róla. „Nem játszom többet” – mondta Eve. Felbontotta amerikai szerződését, lemondta minden szerepét.

Végleges értelmet keresett az életének, a kolostor vonzotta. A plébános nem hitt vallásos elhivatottságában. Azt ajánlotta, hogy menjen el Lourdesba. Előtte felszámolta párizsi palotáját, ruháit, egyszerű ruhában indult útra. A Szeplőtelen Fogantatás kolostorban laktak Léonával. Eve komolyan gyakorolta a szerzetesi élet nehézségeit. „Inkább meghalnék, minthogy visszatérjek elmúlt életembe” – írta. Egyik kolostor sem akarta véglegesen befogadni. Eve így kesereg: „Amikor nem akartam Őt, akkor zaklatott. Most, amikor csak Őt akarom, visszautasít.” Végül a Nevers-i kolostor fogadta be. Kezd rátalálni a helyes útra: „Nem tudok úszni, de ha észrevenném a mi Urunkat a láthatáron, belevetném magamat a vízbe,

hogy hozzá siessek.

Jézus neve számomra szikra, ha kiejtem, úgy érzem, hogy lángra lobbanok. Jézussal el lehet véslni a világot, nélküle egy homokszemben is megbotolhatunk.” Eve zárandokútja a ferencesek harmadrendjében ért véget, ahol Jézus Szívéről nevezett Eve-Marie nővér lett.

Íme egy szép imája: „Istenem Szent Arca, imádlak. A semmiből teremtettél engem a Te dicsőségedre, és én elrontottam kezéd munkáját. Uram, nyomorúságomat a Te szentséged óceánjába vetem. Te éltesd engem, magamtól csak meghalni tudok.”

Amikor Mgr. Lemaitre Karthágó érseke lett, besorolta Eve-t és Léonát a karthágói Notre-Dame ápolónői közé, különleges fogadalom nélkül. Eve és Léona Tunéziában töltötte 1921 és 1924 között a teleket. Eve megkapta a maláriát, nem sokat tudott segíteni. Megbízta, hogy tanítson szent énekeket a növendékeknek. „Olyan szép, mint egy angyal” – írta egyikük. Eve rábízta magát a Szent Szűzre, Szent Józsefhez az imádság adományáért könyörgött. „Jézusom, neved olyan, mint a méz az ajkamon, ha csak kiejtem, úgy érzem, hogy teljesen megtisztultam” – írja Eve.

1926 augusztusa óta a szenvedések sorozata következett Eve életében. Az orvosok nem értették, hogy lehet az, hogy még él! A bűneiért való vezeklésben mindegyik testrészét felajánlotta. Alig tudott járni és enni, szája és szemei megfertőzödték. Ki kellett húzni a fogait, megoperálni a gyomrát, ezüstszállal összevarrni a szemeit – érzéstelenítés nélkül. „Isten így akarja” – írta. Csak néhány sóhaj árulta el szenvedéseit. Jobb szemét 1929 júniusában eltávolították. Léona ápolta.

Másutt: „Szomjazom arra, hogy megérkezzen oda fel, hogy lássam Jézust. Szent József, kedves Szent Józsefem nemsokára keresni fog engem.” – írja. Július 9-én reggel kapta az utolsó feloldozást, 10-én reggel a rémülettől reszketni kezdett, de a haldoklók imájának hangjára megnyugodott. Egyetlen szemét a Szent Arcra szegezte, egy sóhajjal elhagyta ezt a világot, ahol annyit szenvedett. Szerda volt, Szent Józsefnek, a szép halál patrónusának napja. Kívánsága szerint Léona a ferences ruhába öltöztette fel. Szívére a kereszt mellé liliomot helyezett, a visszanyert ártatlanság szimbólumát. A templom fala mellett ázott síron egy kereszt áll ezzel a felirattal: EVE LAVALLIERE 1929. július 10. Teremtőm könyörülj rajtam.

Pálffy Mária

A magyarságnak van ereje,

életben fog maradni!

Kecskeméten

Balogh Erika 1958. szeptember 12-én született Kiskunfélegyházán. 1981-ben diplomázott a Színház- és Filmművészeti Főiskolán, **Kazinczy-díjas**. 1981–93: a Thália Színház ill. az Arizona Színház tagja. 1993–98: szabadúszó (Várszínház, Szegedi Nemzeti, fehérvári Vörösmarty Színház, Újpest Színház, Karinthy Színház). 1998 óta a kecskeméti Katona József Színház tagja. 1995 óta a Színház- és Filmművészeti Egyetemen óraadó tanár: lovasstúdiókat tart a Tattersalban. **2005-ben Az Évad színésznője**. Az V. POSZT-on a Legjobb női epizódszereplő (Adrienne–Bouillon hercegnő). Színkritikusok díja: legjobb epizódszereplő (Adrienne–Bouillon hercegnő). **2006-ban Jászai Mari-díjjal tüntették ki**, illetve a közönség szavazatainak köszönhetően Sűgő Csiga díjat nyert. **2008 februárjában megbízták az Aranytíz Teátrum vezetésével**, a kinevezés 2011-ig szól.

Főbb szerepei az elmúlt négy évben: William Shakespeare: Rómeó és Júlia (Capuletné) Katona József Színház. Eugene Scribe: Adrienne (Bouillon hercegnő) Katona József Színház. Beaumarchais: Figaro házassága, avagy egy örült nap (Grófnő) Katona József Színház. Hervé: Nebántsvirág (Corinna) Katona József Színház. Schiller: Don Carlos (Eboli hercegnő) Katona József Színház. Zerkovitz: Csókos asszony (Hunyadi néni) Katona József Színház. Ionesco: A kopasz énekesnő (Mrs. Smith) Katona József Színház. Horváth Péter-Mihály Tamás: 56 csepp vér (Órnagyne) Papp László Sportaréna. Gogol: Háztűznéző (Arina Pantyelejmonovna) Katona József Színház. Tasnádi István: Finito (Blondinné) Katona József Színház. Shakespeare: A windsori víg nők (Page-né) Egervári Várszínház. Móricz Zsigmond: Úri muri (Rhédey Eszter, Zoltán felesége) Katona József Színház. Schimmelpfennig: Látogatás apánál (Edit) Katona József Színház.

Balogh Erika Jászai Mari-díjas színművésszel beszélgetek hitről, magyarságról, értékről az V. kerületi Aranytíz Művelődési Központban, amelynek ez év februárjától ő az ügyvezető igazgatója. Erika korát meghazudtoló módon nagyon fiatalos, egészséges és szép. Nyakláncán két medál van, az egyikén koronás magyar címer látható, a másikon a Rakamazi turul a csodaszarvassal, gyűrűjén pedig egy szkíta párduc. A magazin felcímének, a hit-magyarság-érték fogalmak bővebb kifejtésével kezdjük beszélgetésünket.

Manapság ezekről beszélni valahogy nem illik, magyarnak lenni sokak szemében magyarkodást jelent, amely eleve pejoratív, mert nacionalista színezetet kap. Mit jelent az Ön számára ez a három szó?

Nagyon sokan elfelejtették Magyarországon az Isten, haza, család fogalmát. Számomra a hit az Istennel, a magyarság a hazával, az érték a családdal azonos. Ez egy alap gondolat, és sokan megkérdőjelezik, hogy miért az Isten van elől, és miért a család utoljára. Istenemért, a hazámért feláldozom az életemet, így mentek a katonák a harcba, haltak meg a harcmezőkön. Természetesen ott volt a család is, de elsősorban Istenért és a hazáért tették ezt. A családomért

mindent megteszek, de nem biztos, hogy el kell mennem a frontra azért, hogy megvédjem őket.

Ha már a családnál tartunk, kérem, hogy meséljen a gyermekkoráról, a szüleiéről.

Ebben az évben, szeptemberben leszek ötven éves. Egy csodálatos élet áll már mögöttem. Kiskunfélegyházán születtem egy olyan családban, ahol a vallás nem volt különösebben téma, mert az édesapám katonatiszt volt. Édesanyám is olyan vonalon dolgozott, ahol a vallás abban az időben tabu téma volt, nem is volt gyakorolható, ezért engem meg sem kereszteltek – hiába voltak a nagyszüleim vallásosak. A nagymamám ezért mindig titokban vitt el Félegyházán a katolikus templomba. Én ebből akkoriban még nem sokat értettem, csak a szépséget láttam. Ennek ellenére a családi környezetem, amely meghatározta a későbbi gondolkodásomat, mély nyomokat hagyott bennem. A nagyszüleim nagyon szegények voltak, földes házban éltek, mégis nagyon nagy szeretetben. Olyan közel állt hozzájuk a természet, hogy tőlünk tanultam meg tisztelni a természetet, szeretni az állatokat és növényeket. Nekik

köszönhetem, hogy amikor az Alföldre megyek ezt mind a mai napig átérzem.

A kicsi Erika

Hit – magyarság – érték

Mikor találkozott komolyabban a vallással?

Felnőtt koromban, amikor férjhez mentem lett számomra a vallás valódi érték. A férjem egy

A főiskolán

nagyon mélyen hívő katolikus családból származik és az édesanyja kérte, hogy kereszterdekkel meg. 1981-ben, Gátér községben, egy fantasztikusan szép kis templomban a helybeli pap kereszterdekelt meg, ami nagyon mélyen érintett lelkiileg. A férjem édesanyja lett a kereszteranyám.

Azt gondolom erre a jeles eseményre jóval hamarabb felkészült, mert a Jóisten már munkált a lelkében.

Így van, és most már őszintén tudok beszélni a hitről, és próbálom megérteni mindenkinek az egyéni gondolkodását. Sok olyan embert ismerek, akik nagyon jó emberek, de a vallást nem úgy gyakorolják, hogy minden vasárnap mennek misére, hanem mélyen a szívükben folytatnak párbeszédet Istennel. Azt is fontosnak tartom, hogy azokban emberekben, akiknek elveszett a hite valamiért, és csalódtak a világban, tudatosítsam az Isten szeretetét.

Ezek szerint a kereszterdekésekor már színész volt. Arra lennék kíváncsi, hogy mennyiben segítette pályafutása során a hite. Volt-e olyan helyzetben, amikor azt mondta magában, Istenem segíts!

Igen, de én nem annyira a pályámon tapasztaltam ezt, mert ott inkább a saját tehetségem érvényesült. A magánéletemben viszont többször átéltem az isteni gondviselést. Nekem fontosabb volt az, hogy a nagymamám meggyógyuljon, és ezért imádkoztam vagy a szeretteim, barátaim élete jól haladjon, egészségesek legyenek – ebben mindig kértem a Jóisten segítségét.

Én úgy látom, a rendszerváltás hiába adott nagyobb szabadságot az egyházaknak, az embereknek meg lehetőséget a vallásy gyakorlásra, a globalizálódó világ pont ez ellen fejti ki hatását.

Erika szülei:
1958. 10. 26.

ciálisan érzéketlenek a szegények iránt. Ezért tartom hibának, hogy a fiatalok szinte menekülnek a politikától, megundorodtak tőle, pedig tudnunk kell a minket körülvevő világról, a vezetőinkről, a bankokról, a biztosítókról, hogy miként működnek, hogy véleményt tudjunk alkotni. Ha nem vagyunk tisztában a helyzetünkkel, akkor hogyan tudunk szembeszállni azzal a rosszal, ami most folyik

Tanítás közben

Valóban! Az a cél, hogy kiörljék az emberekből a hitet.

A kommunista rendszerben is ez volt a cél, és mintha nem változott volna semmi.

Sőt, rosszabb lett a helyzet, mert a kommunista rendszer az átlag ember szintjén, kivéve a párt vezetőket, nem volt ennyire pénz orientált. A kommunizmus alaptételei nem kapcsolódtak a haszonszerzéshez. A mai világ a fogyasztói társadalomra épül, és már a legkisebb gyerekekbe is beleivódik, hogy az élet egyetlen célja a sok pénz szerzés, minél kevesebb munkával. Ezt sugallja a média, a reklám, a különböző sajtó orgánumok, aminek semmi értelme sincs, mert akármennyi pénzem, autóm, házam van, akkor is bármely pillanatban elveheti a Jóisten az életemet. Lehetek húsz éves vagy ötven, senki sem tudhatja mi a sorsa. Ha valaki úgy éli le a földi életét, hogy csak a pénzt hajszolta és semmilyen örömet nem érzett, akkor ő mérhetetlen szegényen fog meghalni. A szegénység nem csak anyagi természetű lehet, hanem lelki is, amelyet ma az emberek nagyon nagy hányada megél. Az is igaz viszont, hogy egyesek kiváltságai miatt tömegek jutnak koldusbotra, és a gazdagok szo-

A természetben

az országban. A médiával kapcsolatban is tudnunk kell, mit jelentenek bizonyos műsorok, sorozatok, hogy támadni tudjunk, ha kell. Ha beszukjuk a szemünket és így védekezünk, annak nem lesz eredménye.

Balogh Erikáról, azt gondolom bátran kijelenthetjük, hogy a jobboldali, polgári értékek képviselője.

Igen, de én a jobboldali vagy baloldali kifejezést nem nagyon kedvelem. Számomra nincsenek jobb- vagy baloldaliak, csak erkölcsi értékek. Én embereket ismerek. Nekem az a meggyőződés, hogy akit én elfogadok, az a szó igazi értelmében ember legyen, tudjon dolgozni, és az erkölcsi normákat tartsa be. Lehet valaki egy másik elmélet képviselője, lehet más vallású, fajú, más gondolkodású vagy politikai beállítottságú, ha ő úgy éli az életét, ami számomra igaz, és beletartozik az én erkölcsi rendembe, akkor én őt elfogadom, függetlenül attól, hogy milyen a pártállása.

Sztárcsinálók 2007.

Ez a felfogás nekem a Tizparancsolatot sugallja. Ha valaki hallgat a jó lelkiismeretére, és elfogadja a szeretet törvényét, amelyet a Jóisten mindenkinek a lelkébe ír, akkor elfogadja azokat az egyetemes erkölcsi normákat, amelyekről a Bibliában olvashatunk.

Így igaz! Szeressük az öregeket, tiszteljük a szüleinket és ne rúgjunk bele a másika, ne tapossuk el. Rólam többen tudják, hogy nem szeretem Amerikát. Én mélységesen tagadom azt az életszemléletet, amellyel elárasztják a világot, a tudás hiányát, a túlzott önbizalmat, az egoista világnézetet, hogy csak az egyén számít. Csak te vagy a fontos, taposs el mindenkit, hogy előbbre juss, te dönts el, hogyan éljenek a többiek. Az amerikai filmiparról már nem is beszélve, amely mindezt belesulykolja az emberekbe. A buta akciófilmek tömkelege és a happiendes végű gejl, semmitmondó filmjeik szintén ezt az erkölcsi normát célozzák meg. Ez számomra elfogadhatatlan. Sajnos, a magyar fiatalok sem látnak maguk előtt jó példákat. A különféle valóságshowban szereplőket majmolják, és nem a Cseh Lászlót tartják követendő példának – köszönhetően az irányított médiának. Régen legalább az olimpiai bajnokainkat, Balczót, Hargitayt és még sorolhatnám a neveket tekintettük példaképünknek. A nagy példányszámban megjelenő bulvár sajtó élén ezek az emberek nem szerepelnek, mint ahogy én sem. Sokan megkerestek, többek közt az RTL-Klub reggeli beszélgetések műsora is, de én tudatosan nem vállalom az ilyen bulvár jellegű műsorokban a fellépést, mert számomra hiteltelen. Persze, ezek után már arról sem írtak, hogy kineveztek az Aranytíz Központ élére, ami szerintem nem

Látogatás apánál Kecskeméten, 2008.

egy hétköznapi eset. De arról sem tudósítottak, hogy 2005-ben öt díjat kaptam egy éven belül.

Térjünk vissza a színészi pályához. Mielőtt elfogadta Pesten a vezetői posztot, Kecskeméten játszott már tíz éve a Katona József Színházban. Cseke Péter színművész igazgatói kinevezése után Önnek távoznia kellett onnan. Miért?

Ennek nagyon egyszerű oka van – szakmai féltékenység. A kecskeméti társulatnak én voltam a vezető színésze – ezt mindenki tudta rólam. Rengeteg munkám fekszik ebben a tíz évben, amelynek a gyümölcse most érett volna be. Létrehoztunk egy olyan társulatot, amelynek a előadásaira alig lehetett jegyet kapni. Most aratuk volna le a munkánk termését. Nemcsak a kollégák, de az ottani emberek is szerettek. Sajnálom, hogy el kellett jönnöm.

Biztos vagyok benne, hogy a Jóistennek más terve volt Önnel, ezért kapta ezt a feladatot, amely nemcsak új kihívás, hanem nagyszerű lehetőség arra, hogy maradandó művészi értékeket hozzon létre.

Én is azt hiszem, hogy ebben az Isten keze volt, mert megvédett attól a helyzettől, hogy a nullára kerüljek. Amikor felkértek a központ vezetésére, akkor még szó sem volt arról, hogy én eljövök Kecskemétre. Február 14-én neveztek ki az intézmény élére, és csak május végén közölte velem a Cseke Péter, hogy nem tart igényt a további munkámra.

Milyen eredményeket ért el kinevezése óta a művelődési központban?

Amióta itt vagyok nagyon szépek az eredményeink, rendszeresen szervezünk kiállításokat, rendezvényeket, amelyre olyan embereket hívunk meg, akik a mi értékrendünket vallják, kezdve a népi kultúra jeles képviselőitől a hagyományörző együttesekig, mint például a Csík Együttes, akik nemrég kaptak Fonogram díjat. A művelődési központ kétszáz férőhelyes színpadán megpróbálok olyan darabokat színre vinni, amelyek valódi értékeket és maradandó élményt közvetítenek a nézőknek. Igyekszem az intézmény arculatát ebbe az irányba terelni.

Végezetül mit üzen a Szent Kereszt Magazin olvasóinak.

A magyarságnak van ereje, életben fog maradni, bármit próbálnak meg elkövetni ellene, mert ez az erő hitből fakad. Örülünk kell annak, hogy a Jóisten életet adott nekünk, hogy megszülettünk, mert ez olyan ajándék, aminél szebb nincs. Ezt meg kell becsülnünk, és naponta hálat kell érte adnunk.

Kuruczleky Ilona

KATYN

Aki elmulasztotta a TV-ben annak ajánlom az Urániában, hétfőn, olcsón. Kötelező.

Kezemben szorongattam a zsebkendőt, előre. Nem kellett. Megdermedtem, első perctől az utolsóig – Jézusom, mindenkit megváltottál? Akik ennyi gonoszságra képesek?

Lengyel sors – német náci és szovjetek elő felváltva menekülve, közöttük őrlődve, melyikük borzalmasabb? Andrzej Wajda emészthetően,

egyéni emberi sorokba illetve mutatja be a tényeket és kitorolhatetlenül dokumentálja, hogy nincs köztük különbség. A náci „előadás” hamis meghirdetése után az előadói teremből egyszerűen elhurcolják a krakkói egyetem köztisztviselőiben álló idős professzorait a koncentrációs táborba, ahonnan nincs visszatérés. A szovjetek megölnék egy egyetemistát, mert letépett egy plakátot, kínoznak asszonyokat, akik nem hajlandók aláírni, a németekre kenni a katyni szörnyűséget. Igen, az asszonyok – sokan elmondták már: ők a film hősei. Elvették férjüket, fiaikat, bátyjaikat. Huszonötzetret. Előbb harcolnak értük, de hiába. És akkor elpattan a húr, megszűnik a félelem. Már csak az igazságért küzdenek. De az igaz-

ságra hatvan évet, két „emberöltöt” kell várni. Lengyelországban eddig több, mint négymillióan nézték meg a filmet. Űlők a moziban én is és könnyek nélkül bámulom, amint egyenként hozzák a foglyokat és közvetlen közlőre tarkón lövik őket. Még egyet és még egyet. Csak nem kell mind a huszonötzetret... Nem. Már hajgálják őket egy közös gödörbe. Egyetlen kéz nyúl ki a hullák közül, az Ég felé, benne rózsafüzér, mintegy az Ég felé kiáltva: Urunk, hogy engedhetted? És akkor, az utolsó pillanatban mégis elerednek a könnyek.

Kovács Mária

szent Kereszt 7

Keresztény sportolók

Képes beszámolót nyújtunk át a Szentkereszt Magazin olvasóinak a hálaadó szentmiséről. Reméljük, írásunkkal és képeinkkel sikerül valamit visszaadni a bensőséges ünnep hangulatából.

Mielőtt ezt megteesszük, figyelmükbe ajánlom Csontos Jánosnak, a kitűnő publicistának 2008. augusztus 16-án írt sorait (Magyar Nemzet, 2008. augusztus 16., 6. oldal), amelyből néhány mondatot idéznénk: „Van abban valami jelszerű, hogy a Nemzet Sportolója, egy tizennégy évvel ezelőtti közvélemény-kutatáson minden idők legjobb magyar sportemberének választott Balczó András épp az olimpiai küzdelmek alatt ünnepli hetvenedik születésnapját. Vitathatatlan, már-már héroszi teljesítménye ellenére sokak által vitatott ember. Nehéz ember. Hívó ember. Küldetéses ember. Balczó sikeres térítő: gyorsan megnyeri közönségét tiszta és logikus nézeteinek. Szokatlan ez az egyenesség a mai sanda, nyakatekert, amorális világban. Finoman fogalmazva nem kedvelik az emberi szabadságjogok felkent prófétái, mert az embert Isten teremtményének tartja, minden erényével és bűnével egyetemben. Isten pedig nemcsak embert alkotott, hanem emberiséget is. Közösséget. Nemzetet. S ez globálisan és 'világnézetiileg semlegesesen', ugyebár, nem igazán piackonform. Még az akarat is Isten ajándéka – idézi Balczó Prohászka Ottokár utolsó prédikációját, ami közben az oly sokat rágalmazott püspököt elszólitotta az Úr. Problematikus dolog ez: akarat dolgában nehéz vitába szállni egy sokszoros öttusabajjokkal. Balczó nem olyan ember, aki vizet prédikál és bort iszik. Hívesével, Császáz Mónikával, a müncheni olimpia bronzérmes tornászával tizenkét gyermeket nevelnek. Nem terveztek ennyit, de nem is szálltak szembe az isteni tervvel.”

A hálaadó szentmisére nagyon sokan jöttek el a rákospalotai Nagyboldogasszony templomba. Árpád atya szerint talán utoljára karácsonykor voltak ennyien itt. A helynek, ahol ünnepelünk, mindig fontos szerepe van. Tavasszal, amikor elhatároztuk, hogy köszönt-

Balczó Andrást köszöntöttük hetvenedik születésnapján

Trianonra emlékeztető csodálatos zászló a fényfűzérrel, ami sok nem magyar érzelmű embert irritál.

jük a nemzet sportolóját, ez az egy helyszín jött számításba. Kis magyarázattal tartozunk, hogy miért választottuk helyszínül a Budapest külső kerületében lévő csodálatosan szép templomot. Szinte biztos, hogy nem volt még olyan hely, ahol az elmúlt tíz év alatt annyiszor hangzott volna el Balczó András neve, gondolatai mint ennek a templomnak a szószékéről. Köszönet érte Alberti Árpád atyának, a templom volt plébánosának. Valóban, Balczó András olyan egyénisége nemzetünknek, akit sokszor lehet és kell is idézni. Először nagyszerű küzdelni akarását, később nyílt őszinteségét, bátorságát, erős akaratát, hűségét csodáltuk. Ha a családról volt szó, szintén nem lehetett említés nélkül hagyni nevét.

Ezt az ünnepi hálaadó szentmisét természetesen Árpád atya celebrálta. Prédikációját is Balczó András gondolataira építette fel. A szent-

mise után ajándékkal kedveskedtek az ünnepeltnek. Nagyon szépen hímetti nemzeti címet adtak át a jelenlévők nevében, ezzel a felirattal: „Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar.” Ezután ünnepi műsorral köszöntötték a Magyar Örökség-díjas sportolót. Balczó András már 1996 tavaszán megkapta ezt a megtisztelő dí-

Gréczy László a magazin munkatársa köszönti a templomot zsúfolásig megtöltő Balczó-tiszteelőket

Alberti Árpád atya köszönti a Balczó Andrást

Fekete György belsőépítész, író ezúttal is jó volt hallgatni

Budai Ilona egy szép születésnap köszöntőt mondott

Oberfrank Pál szuggesztív versmondásával csalt sok ember szemébe könnyeket

Balczó András és Császár Mónika 12 gyermekükkel

jat. Ennek jegyében készült a köszöntő. Fekete György belsőépítész, író, a díj egyik alapítója a tőle megszokott magas színvonalon köszöntötte az ün-

nepeket. Külön köszönet, hogy felsorolta Balczó András és Császár Mónika 12 gyermekének nevét is. Szerencsés dolognak tartja, hogy Balczó András nem vált sztárrá, így amikor megszólal, másként, súlyosabban oda kell figyelni mondataira.

A következő köszöntő a szintén 1996-ban Magyar Örökség-díjjal kitüntetett népdalénekesnő volt. A mindig szépen éneklő Budai

Ilona hangja ezúttal még a szokásosnál is szebben szárnyalt.

A műsor harmadik szereplője Oberfrank Pál, a Vígszínház kitűnő fiatal színésze volt. Ő még nem rendelkezik Magyar Örökség-díjjal, de várományosa ennek a megtisztelő kitüntetésnek. Dsida Jenő Psalmus Hungaricus című versének felejthetetlen előadásával köszöntötte az ünnepeket.

Kormányunk ismételen megfelledezett, hogy egy zászlórenddel vagy egy tiszti keresztel köszöntse Balczó András, nem adva meg annak a lehetőségét sem, hogy ez visszautasításra kerüljön. Ám az is lehet, hogy nem tudták, hogy Balczó András 70 éves.

Hetven szál piros és fehér virágból készült, nemzeti színű szalaggal átkötött csokor jelképezte az éveket

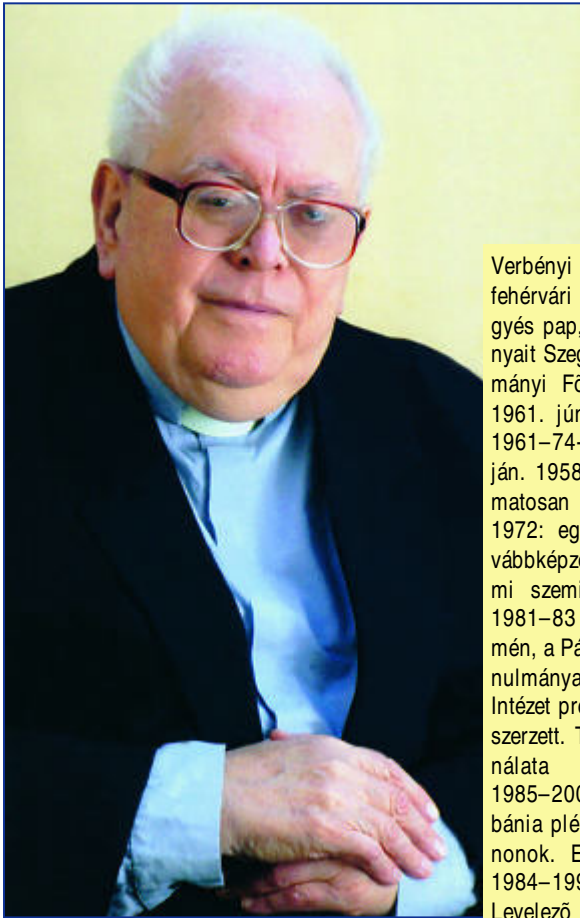
Az ünnepelt feleségével, Császár Mónikával és nővérével, Ildikóval

éneklésével fejeződött be. Jó volt együtt lenni, együtt imádkozni ezen a szép nyári vasárnap délelőttön. A templom parkjában egy kis fogadással köszöntük meg annak a sok embernek, akik eljöttek erre a hálaadásra. Talán egy óra hosszat is sorban álltak a tisztelők, hogy egy kis ajándékkal, egy pár szóval, vagy legalább egy kézfogással fejezzék ki tiszteletüket Balczó Andrásnak. Egy olyan embert köszöntöttünk, aki nem szereti, ha őt ünneplik.

Kedves András, nézd el nekünk, hogy egy kicsit ünnepeltünk Téged. Isten éltesse! Szeretettel ölel: Gréczi László

Hívő nép, imádkozz papjaidért

Beszélgetés Verbényi István dr.
protonotárius kanonokkal,
a Magyar Liturgikus és Egyházzenei
Intézet irodavezetőjével

Verbényi István (Bp., 1938. máj. 16.): székesfehérvári (1993-ig), esztergomi főegyházmegyei pap, főiskolai tanár. Teológiai tanulmányait Szegeden, az Egyházmegyei Hittudományi Főiskolán végezte. Székesfehérváron 1961. jún. 21-én szentelték pappá. Káplán: 1961–74-ig az egyházmegye több plébániáján. 1958: kántori oklevelet szerez, és folyamatosan egyházzenei tanulmányokat végzett. 1972: egyik szervezője az OMCE kántortovábbképző tanfolyamának. 1974: az esztergomi szeminárium prefektusa és énektanára. 1981–83 között Rómában a bencések egyetemén, a Pápai Liturgikus Intézetben végezte tanulmányait. 1983: a Bp.-i Központi Papnevelő Intézet prefektusa. 1984: teológiai doktorátust szerzett. Témája: A zoltárok liturgikus használata Ambrus püspök műveiben. 1985–2001: a XI. Albertfalvi Szent Mihály plébánia plébánosa, 1994-től protonotárius, kanonok. Előadó a Hittudományi Akadémián 1984–1991, a PPK Hittudományi Karának Levelező tagozatán, a Ward Mária Hitoktatóképzőn és az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán. Az OMCE vezetőségi és az OLT tagja (1985–2007). 1992: a Budapesti Kántorképző tanfolyam, majd Harmat Artúr Központi Kántorképző igazgatója, 1995: a főegyházmegye egyházzenei bizottságának vezetője, 2002: a Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet igazgatója, majd átszervezés folytán a MKPK Liturgikus Intézetének irodavezetője 2007.

István atyát már régen szeretnénk bemutatni olvasóinknak. Május 16-án töltötte be 70. évét, június 21-én pedig pappá szentelésének 47. évfordulóját ünnepeltük. Hogyan jött az indítatás ahhoz, hogy 1961. június 21-én Székesfehérváron pappá szentelje Shvoy Lajos püspök atya?

Szüleim mélyen hívő, keresztény életet élő családból származtak. Erre építették családi életüket. Különösen fontos volt életükben a Boldogságos Szűz Mária iránti tiszteletük, ezért esküvőjüket is a híres zarándokhelyen, Máriazellen tartották 1937 Nagyboldogasszony ünnepén. Öcsémmel együtt ilyen légkörben nevelődünk, és még a legnehezebb évtizedekben sem adták fel hitük gyakorlását. Ministránsok és énekesek voltunk, középiskolai tanulmányaimból két évet a budapesti Piarista Gimnáziumban végeztem. Szüleim és öcsém nagyon örültek, amikor kispapnak jelentkeztem, de édesapám megjegyezte: fiam, ha nem tudod vállalni a papi életet, szeretettel várunk haza. Ezért V. éves koromban, a szentelés előtt döntésemet levélben megírtam neki. Ő ezt egész életében megőrizte, és halála után az iratai között találtam meg kézzel írt feljegyzésével: ez sokszor erőt adott nekem életemben. Teológiai tanulmányaimat Szegeden végeztem, és mindig szívesen emlékszem vissza az ott töltött évekre.

Pappszentelés 1961

Verbényi atya plébánosként, teológiai tanár és prefektusként, kántorképző vezetőjeként, valamint a Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet igazgatójaként, majd irodavezetőjeként működött, illetve jelenleg is dolgozik. Melyik tevékenysége állt legközelebb a szívéhez?

Erre nagyon nehéz válaszolni. Alapállásom mindig az volt: amit rám bíztek, azt teljes oda-

II. János Pál pápával 1983

adással végezzem. Így minden állomáshelyemre, munkakörömről szívesen emlékszem vissza. Ha már egy területet ki kell emelni, a családban kapott pedagógiai örökség volt a legfontosabb. Ezért az esztergomi és budapesti szemináriumokban töltött tanári és előljárói munka állt hozzám a legközelebb. Annak ellenére, hogy nagyon nehéz esztendőket voltak, de a jó kollégákkal együtt a nehézségeket is megoldottuk. Esztergomban Szendi József spirituális atya, a későbbi veszprémi érsek, vagy Erdő Péter bíboros úr, aki akkor tanára volt a szemináriumnak. Budapesten pedig Pápai Lajos spirituális atya, a jelenlegi győri püspök. De felsorolhatnám akár Rózsa Huba, Bolberitz Pál vagy Gaál Endre professzor urakat is. Mind a két helyen a tanári és előljárói közösség összehangolt és egységes munkát tudott végezni. Ezért mindig szívesen emlékszem vissza ezekre az évekre.

Két évig Rómában a Pápai Liturgikus Intézetben folytatott liturgikus tanulmányokat. Aki rendszeresen olvassa az Új Ember liturgikus rovatát, gyakran találkozik az atya írásaival, s útmutatása alapján biztosan megérti a liturgia lényegét. A liturgikus művei alapján is arra lehet következtetni, hogy nem volt hiábavaló a római tanulmányút, mivel alapos tudásra tett szert ez idő alatt!

Tanulmányi éveim alatt és utána is mindig az a gondolat sarkallt, hogyha a magyar egyház megadta számomra a lehetőséget, hogy tanuljak, ezt egyetlen módon hálálhatom meg: hazatérésem után a tanultakat minél inkább közkinccsá teszem. Legyen ez akár a ministránsok vagy énekesek között, általános, közép vagy felsőoktatásban, cikkeken és írásokban egyaránt. Ezért éreztem felelős megbízatásnak, amikor 2001-ben történt megbetegedésem után teljes mértékben a liturgia szent ügyének szentelhettem teljesen az életemet, és ezt végzem ma is, és örömmel teszem.

Aki szépen énekel, kétszeresen imádkozik – valljuk. Egyházzeneként milyen zene áll az atyához a legközelebb. Szívesen megy az ember olyan szentmisére, amely zeneileg is méltó az Úr dicsőítésére. Az Önök útmutatását mennyire veszik figyelembe a plébánosok és kántorok?

1986 pápai áldás az ezüstmisére

A Liturgikus Intézet tevékenységébe az egyházzene is beletartozik. Egyik jeles kiadványunk, amely még ma is kapható, a *Documenta Musicae Sacrae – A Szent Zene dokumentumai*. Ebben Szent X. Piusz pápa *Motu proprio*jától (1903) kezdve II. János Pál pápa jubileumi leveléig (2003) a legfontosabb egyházzenei dokumentumokat összegyűjtöttük és magyar nyelven közzöltük, illetve magyar énekeskönyvek bevezetőit is a gyűjteménybe tettük. Ma az egyházzene elég ingoványos terület. Sajnos, sokszor nem veszik figyelembe az egyházi előírásokat, így méltatlan és nem megfelelő zeneművek is elhangzanak. De ez egy olyan összetett és sokrétű kérdés, amibe egy ilyen rövid interjú keretében nem mennék bele. Mi mindig az egyház szándékai és törvényei szerint igyekszünk a plébánosoknak és kántoroknak segíteni.

Szívemhez igazán közel a gregorián ének áll, de szeretem a többszólamú kórusmuzsikát, mert több éven keresztül kántor-káplánként működtem, és az énekkari munka sok örömet szerzett, főleg azért, mert az énekeseim nagyon szerették.

ALBERTFALVA csupa nagybetűvel, meghatározó hely az Ön életében! Sok-sok szállal kötődik Budapest ezen részéhez. Megtudhatjuk miért?

Három éves koromban költöztünk Albertfalvára. Innen mentem a szemináriumba, itt volt az első szentmisém, 1985–2001-ig itt voltam plébános. Amikor nyugdíjba kényszerültem, erőm szerint ma is segítek a régi plébániámon, vasárnap misézem és gyóntatok, hétköznapokon pedig a szomszédos Kelenvölgyben lévő Szervita nővérek kolostorában misézem. Ha pedig a plébános úr segítségemet kéri, mindig szívesen megteszem. És – majdnem elfelejtettem – családi házukban élem nyugdíjas éveimet.

Szentföldi zarándoklat 1989

Ezüstmise Albertfalván 1986

Abban a kegyelemben volt részem, hogy május 16-án részese lehettem a 70. születésnapján köszöntésére tartott szentmisének. Hétköznap lévén meglepő volt, hogy tüt sem lehetett leejteni a templomban, annyian voltak. Engem mégis a köszöntések sokszínűsége fogott meg. Hüen tükröztek az atya mérhetetlen sok munkáját: kezdve a ministránsokkal és felnőttekkel való foglalkozásokkal, a Don Bosco Iskola alapításán keresztül a számos külföldi és belföldi zarándokút szervezéséig. Azt hiszem, ilyen mozgalmas élet alapján nem lehet arról beszélni, hogy a pap magányos, mert nincs családja. Ékes bizonyítéka annak, hogy ez nem így van. Kívülállóként is jó volt megtapasztalni az Ön felé irányuló szeretetet.

Valóban, nagyon közel kerültem a hívekhez. Nem szabad elfelejteni, hogy amikor 1961-től csak látogatóként jöttem haza, 1985-ben egy egészen más Albertfalvát találtam. Albertfalvát a hetvenes években lerombolták, és hatalmas panel házakat építettek. Hála Istennek, ezekben a házakban is nagyon sok hívő katolikus ember lakott és lakik. A régiek közül nagyon sokan az örökkévalóságba költöztek. Sokat lendített az itteni hitéleten a Don Bosco Katolikus Általános Iskola alapítása (1992), és a régi tanítványokkal a legkülönbözőbb helyeken találkozik az ember. A ministránsok közül liturgikus területen dolgozó pap is került ki, számtalan hitoktató, a katolikus középiskolákban és főiskolákon tanulnak, és ma már rangot jelent azt mondani: a Don Boscóban tanultam. Meglepő volt a tizenöt éves

évfolyamról megrendezett öregdiák találkozó, amelyen minden végzett évfolyamból nagyon sokan jöttek el.

Ma is sokan felkeresnek akár kérdéseikkel és problémáikkal, esketésre, keresztelésre, beteglátogatásra és temetésre kérve. Sajnos, egészségi állapotom miatt sokszor el kell utasítanom egy-egy temetésre való kérést. Tevékenységem inkább már csak a templomra korlátozódik, de ezt is nagyon szívesen teszem. Ma is igyekszem szinten tartani szakmai tudásomat, ezért sokat olvasok és tanulok is. Minden napért hálát adok az Úrnak az elvégzett napi tevékenységért.

Díszpolgárrá avatás 2001

Végezetül szeretném megkérdezni, hogy a *Ministráns ABC*, a *Liturgikus Lexikon* és az *Adventtől adventig* című könyvek után készül-e újabb könyv?

Az utóbbi évek munkásságát erőteljesen meghatározta a Liturgikus Intézetben végzett tevékenységem. A liturgikus könyvek szerkesztésében vettem részt. E feladataim közé tartozik a Direktórium szerkesztése, amelyet minden templomban használnak. Ez közli a liturgikus naptárt, amely szerint végezzük a miséket. Pár hónapja jelent meg a *Psallite sapienter – Énekeljétek bölcsességgel* című tanulmánykötet a 80 éves Béres György tanár úr köszöntésére. Ebben 27 szerző – fele hazai, másik fele német, olasz, holland – tanulmányai olvashatók. Ezt a szerkesztési munkát végeztem közel egy éven keresztül, és Vácon volt a Nemzetközi Gregorián Fesztiválon a könyv bemutatója. Ez liturgikus és gregorián témájú írásokat tartalmaz. Most hagyta el a nyomdát a Szociális Missziós Társulat kiadványa *A Szentlélek hárfája*, amely Prohászka püspök írásaiból készített imakönyv új kiadása.

Azonban nem akarom megválaszolatlanul hagyni a kérdést. Elsődleges helyen áll a tervbe vett szentmiséről szóló könyv, amelynek anyaga teljesen együtt van, csak idő kérdése annak végső formába való öntése. Remélem, hogy munkáim mellett egy éven belül le tudom tenni a liturgiát szerető olvasók elé.

Köszönöm az interjút.

Gréczy László

A magyarság fennmaradásáért

Kárpát-Haza Imatemplom épül Verőcén

Beszélgetés Bethlen Farkassal, Verőce polgármesterével

Bethlen Farkas ül velem szemben, aki harmadik ciklusban irányítja a Dunakanyar egyik csodálatos települését: *Verőcét*. A polgármester a *bethleni gróf Bethlen*, ősi főnemesi család sarja templomépítésbe kezdett.

Honnan kapta az ihletet, hogy templomot építsen Verőcén?

Ez nem a saját ötletem, hanem valami oknál fogva kapunk bizonyos gondolatokat, s ha az élet zajában kicsit elcsendesedünk, van esélyünk rá, hogy meghalljuk ezeket a gondolatokat. Pár perc alatt „jött”, nagyon kedves bizsergéssel együtt. Mindannyian itt élünk Magyarországon és látjuk, tapasztaljuk, milyen furá világban élünk.

Mikor kapta az ihletet?

Tavaly nyáron.

Mi adta a motivációt: történt Önnel valamilyen megrendítő esemény, esetleg hálával szeretne Isten felé fordulni? Isten-szeretetből építi a templomot?

Ember-szeretetből. Sajnos morális szinten minden hihetetlen mélyre süllyedt, beszéljünk akár a családok életéről, a hazáról, az adott szó becsületéről, tisztességéről, vagy épp a munka megbecsüléséről, annak öröméről, minden területen láthatjuk, hihetetlen mélypontra süllyedt a magyarságunk. Olyan ponton állunk, ahol ember már nemigen tud cselekedni. Illetve mégis tehetünk valamit, mert bizonyított tény: ha sok ember egyazon ügy érdekében összegyűlik és imádkozik, annak mindig van eredménye. A gondolator így állt össze bennem: mélyre süllyedtünk, ahol ember már nem tehet semmit, csak szakrálisan történhet a népünkkel valami, ezért helyet teremtünk, ahol sokan összejöhetnek egyazon cél érdekében, s ez a motiváció csakis a magyarság fennmaradása lehet, így született a *Kárpát-Haza Imatemplom* építésének terve.

Verőcén már áll egy katolikus és egy református templom. Mi it szolt e nemes templom-építési tervéhez a két papi méltóság?

Mindenkit meghagyunk a saját hitében. Mindenki odajár imádkozni, ahová akar. Ezen a szakrális helyen azonban nem csak papok szólnak majd az emberekhez, hanem világi emberek is, akik a magyarság fennmaradásáról ejtenek szót. Rólam tudják, hogy istenhívő ember lévén a történelmi egyházakat mindig támogattam, most is támogatom. Ez a templom azonban felekezet felett álló templom lesz, ember és Isten között nincs köztes lépcső.

Szeptember végefelé elindul a templom építése. A 2007-es év volt a gondolaté, 2008 januárban megvettem a területet, s vele együtt a hegyecskeket. Közben elkészültek a tervek, tegnap kaptam meg a jogerős építkezési engedélyt, tehát már nincs akadály előttünk. Szintén magán-erőből kiépíttettem a villanyhálózatot, mert anélkül nem kezdhettünk volna az építkezésbe. A templom mintegy száz négyzetméter nagyságú, kápolnától kicsit nagyobb, Verőcén áll majd a *Katalinpusztai völgyben*.

Mikorra szeretné, hogy álljon a Kárpát-Haza Imatemplom?

Jövőre kész kell legyen, csak még egy jeles időpontra várok jövő nyár végén vagy ősz elején, hogy időponthoz kötve adhassuk át.

Hogyan tervezi: vasárnaponként más és más prédikál majd?

Igen. Várjuk a Kárpát-medence különböző településeinek szolgáló egyházi vagy világi személyiségek közreműködését. Ebben a templomban nem csak egyházi személyiségek szólnak majd hozzánk. Ezáltal szeretném, ha *zarándok-hellyé* válna a templomunk, mely tervek szerint a hét minden napján nyitva áll majd a látogatók előtt, kellemes erdei környezetben, ahol mindenki elmélyülhet, imádkozhat, a maga módján. Már az építési folyamat is kezd körvonalazódni, nagyon kedves lesz az építése.

Ki tervezi a templomot?

Cziffka Anna nevű verőcei hölgy és a lányom, *Bethlen Berta*. Az építését pedig kalákában oldjuk meg, már többen jelentkeztek *Kárpátaljáról*, *Erdélyből*, *Magyarországról*. Nagyon kérem, aki a Kárpát-Haza Imatemplomát bármilyen formában tudja támogatni, akár pénzzel, akár munkával, tegye meg! Mindenkit várok nagy szeretettel! S aki részt vesz ebben a közös munkában, annak lelke is felüdülésben részesülhet.

Tudomásom szerint Ön sokat utazik Erdélybe, segít a rászorulóknak, adományokat visz hol haza, hol Kárpátaljára.

Valóban, nagyon sokat jártam édesanyámmal Erdélybe, aki mindig „kapitány” volt a mi hajónkon. Az elmúlt húsz esztendőben nagyon sokat utaztunk együtt Erdélybe, s a *Julianus Alapítvány* keretén belül építettünk egy imaházat egy magyar falunak, felújítottunk egy óvodát egy kis városkának, három templom tatarozásában vettünk részt. Az elmúlt három évben 17 településnek építettünk központi magyar oktatási intézményt a Szamos mentén, s ez a nagy épület remélem jól szolgálja majd az ott élő szörvány magyarságot. Mellette öt magyar településen öt óvodát sikerült felújítani Kárpátalján. Emellett ruhaszállítmányokat, könyvadományokat szállítunk.

Polgármester úr múlt héten is Erdélyben járt. Ismét adományokat vitt valahová?

Wass Albert fiai Bethlen Farkas polgármesterrel

Fotó: Váli Anna

Bethlen Farkas polgármester

Nem, most abszolút önös célból jártam Erdélyben. Annak idején édesanyám beadott egy igénylést a Bethlen-család egykor elvett vagyonának kárpótlására. Most ezt az ügyet intéztem a fiammal. De nagyon érdekes, mert mi az életünkben onnan nem hozhatunk el semmit. Tehát bármit kapunk vissza a román államtól, nem használhatjuk saját életünk könnyebbé tételére. Az ott kell maradjon, s ott kell gazdálkodnunk vele, esetleges „gyümölcséből” pedig az ottani fontos ügyeket, építkezéseket támogatjuk. Ez az örökség csak munkával párosulhat. Mind Erdélyt kell szolgálja, amit onnan visszkapunk.

Arra kérem, menjünk vissza az időkben! Meddig tudják visszavezetni a családfát?

Kiváltságos helyzetben vagyunk, papíron lefektetve 1060-ig, amely nagy erőt jelentett mindig a családnak. Talán tudni kell rólunk, a Bethlen család sok olyan embert adott Erdélynek, illetve magyarságunknak, akár írásaival, költeményeivel (Árva Bethlen Kata), akár politikájával, gazdaságával (Bethlen Gábor), akik hozzájárultak a magyarság fennmaradásához.

Tudomásom szerint két ága van a családnak...

A történészek vitatkoztak azon, két ágról beszélhetünk-e vagy két külön családról. Mindkető erdélyi: az egyik az *iktári gróf Bethlenek*, a másik a *bethleni gróf Bethlenek*. Az iktáriaknál egy példát említek: az iktári ágból származik *Bethlen Gábor*, Erdély fejedelme. Sajnos ez az ág már kihalt, nem létezik. A bethleniek mi vagyunk és megpróbálunk a névhez méltóan élni.

Mikor jöttek át Erdélyből?

1946-ban Nagypámat, Bethlen Bélát, Észak-Erdély utolsó kormánybiztosát, a románok lecsukták jószolgálatiáért kilenc évre, a szü-

leimet pedig elűldözték otthonukból. Édesapám lóháton menekült Erdélyből.

Hogyan emlékezik vissza erre az időszakra?

Sehogy. 1957-ben születtem. Az üldözés időszakát nem éltem át, természetesen a szüleimtől sokmindent hallottam, tudok, érzek. Szüleim Erdélyben gyermekeskedtek húsz éves korukig. Gondolom, nagy törést jelentett nekik lelkileg ez az időszak, de soha nem mutatták. Mindig nagyon kiegyensúlyozottak maradtak, tudomásul vették, hogy a történelem ezt hozta számukra. Magyarországon ugyanúgy megállták a helyüket, mint Erdélyben: dolgoztak, hat gyermeket vállalva végigvitték – abszolút felemelt fejfel – az életüket.

Nagypja miért került kilenc évre börtönbe? Mi volt a kommunisták által kreált bűne?

Semmilyen bűne nem volt, nem is lehetett. Általános *háborús bűnösséget* fogtak rá. Logikus, a románok bevonulásával, a kormánybiztost azonnal félretették. Igazából semmilyen bűne nem volt. Szolgált a magyarságot és becsülettel végezte munkáját.

Farkas édesapját, a hat nyelven beszélő jogászt, a Nemzeti Bank egykori főügyészét 1952-ben letiltották a jogi pályáról. Ezt követően segédmunkásként kereshette kenyerét. Ez ismét nagy törést jelenthetett a család életében.

Édesapám Magyarországon az első években valóban, mint sok más hozzá hasonló származású ember szemet, fát hordott. A nemesi származású emberek a kommunista rendszerben csak ilyesmikre voltak „jók”. Ha maradt volna a régi rendszer, vélhetően gazdálkodott volna a birtokon. De később édesapám kitanulta a villanszerelési mesterséget, s mint villanszerelő dolgozott és így tartotta el családját. Édesanyám pedig otthon nevelte a hat gyermeket.

Hogyan emlékezik vissza édesanyjára, Bethlen Ilona grófnőre?

Édesanyám fantasztikus ember volt, 1946-ban menekültek Erdélyből, Pestre kerültek egy csecsemővel, az első lánytestvéremmel, majd ott megszületett a második testvérem, ezt követően két gyermekkel kitelepítették őket Jász-kisérre. Ott éltek éveken át, majd amikor az akkori rezsim feloldotta a költözési tilalmat Magyarországon, édesapám elindult és Nagymaroson, a hegyek között talált egy albérletet. Mi hárman már ott születünk. Gyermekkoromból emlékszem arra, amikor megállt egy Volga a ház előtt, kiszállt belőle négy idegen bőrkabátos ember. Hogy mit tettek a szüleimmel, azt igazán soha nem tudtam meg. De ilyen jelenetekre emlékszem kicsi gyermekkoromból. Két nővérem 1965-ben kikerült Ausztriába, 1966-ban édesanyám is kapott egy útlevelet, de nem volt annyi pénzünk, hogy édesanyám kiutazzon Ausztriába. Majdnem egy évig őrizgette az útlevelét, mikor egyszer csak ismét megjelentek a bőrkabátos emberek és elvitték az útlevelét. Mai fejfel vé-

giggondolva, azt hiszem, nem volt egyszerű a szüleim élete.

Édesanyám fantasztikus lelkületű ember volt, hihetetlen nemessége hihetetlen szerénységgel párosult, nagyon magasszintű intelligenciával és állandó segítőkészséggel minden ember felé. Az erdélyi építkezéseket mind vele együtt intéztem. Fantasztikus humora volt.

Az utolsó nagyasszonyok egyike lehetett...

Abszolút. Többször ha templomot tataroztunk vagy iskolát, óvodát építettünk, s nekem nem volt időm édesanyámmal menni, vele küldtem a pénzt Erdélybe. Egyik alkalommal szendvicsebe csomagolta a pénzt, s amikor a tiszteletes úrral vacsoráztak, kedvesen mondta, hogy ő is hozott szendvicset, megkínálhatja-e a tiszteletes urat. Mire odatette az asztalára a szendvicset, de nem szólt egy szót sem arról, hogy mi található benne! Nagyon nemes lélekkel, magas szinten élte édesanyám az életét. És persze nagy-nagy hittel.

Interneten olvastam, a Bethlen család tagjai évente egyszer legalább találkoznak egymással, s ekkor hatvan-hetvenen gyűlnek össze. Ez megható pillanata lehet életüknek...

Talán még többen vagyunk. Évek óta kibővítettük ezeket a kedves összejöveteleket a *Bánffyakkal* és az *Ugronokkal*. A családi összejövetelt idén *Solymás*on szervezik a Bánffyak. Ezek nagyon kedves találkozó! Az idős emberek többé-kevésbé már csak temetésen találkoznak egymással. De a családi összejövetel olyan alkalom, amikor az idősebbek is nagy örömmel beszélgetnek egymással. Ugyanakkor nagyon fontos a másod- vagy harmad-generációnak is, hogy az első-, illetve másodfokú unokatestvérek is találkozhassanak egymással.

Mit ad át személy szerint gyermekeinek a történelmi Bethlen család hagyatékából?

A mai világban ez kényes kérdés. A név kötelez. Minden ember kap bizonyos útravalót akár a Jóistentől, akár a szülőktől, s ezekkel a külső és belső tulajdonságokkal élni kell, de nem visszaélni. Szeretném kiemelni, amit én kaptam, illetve amit mi testvérek mind a hatan megkaptunk: magasszintű hazaszeretetet, a magyarság szeretetét, illetve a munkára való nevelést. Mind a hatan nagyon szorgalmasak vagyunk, mindennap tesszük, amit éppen tennünk kell! S ezt kell továbbadnunk gyermekeinknek.

S a gyermekek is továbbviszik a magyarság-szeretetet?

Igen, abszolút bennük van.

Őn mit tart legfontosabbnak az életében? Mit ad át gyermekeinek?

A haza- és családszeretetét, az emberek megértését, valamint fontos a munka öröme és megbecsülése.

Frigyesy Ágnes

Imádság, zsoltárok és himnuszok, mint a

Biblia Szíve

XX. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia

2008. augusztus 31. és szeptember 2-a között került megrendezésre Magyarországon – a Biblia évében – a 20. Biblikus Konferencia, amely a Biblia szívével, az imádsággal foglalkozik. Budapest, Bécs, Debrecen, Gyulafehérvár, Innsbruck, Kolozsvár, Regensburg, Prága, Saarbrücken, Szarajevó, Zágráb kutatói jöttek össze, hogy elemezzék ezt az ősi és ma is ható irodalmat. A Konferencia védnökei voltak: Dr. Kiss-Rigó László megyéspüspök, Dr. Jakubinyi György érsek, Dr. Fodor György rektor (PPKE)

Dr. Benyik Györggyel, a Szegedi Hittudományi Főiskola tanszékvezető professzorával beszélgetek a konferencia címadó témáiról. Sokszor felhangzanak a szentmisében különböző imádságok, zsoltárok és himnuszok. Régóta tapasztalom a templomba járó emberek között, hogy nem nagyon szeretik a régi ószövetségi idézeteket, sokszor mondják, minek rágaskodunk hozzájuk, amikor az Újszövetség a keresztények üzenete.

Egy fölhmérés szerint az embereknek körülbelül a hetven százaléka imádkozik és csak nyolc százaléka ismeri többé-kevésbé a bibliai imákat. Magyarországon a protestánsok, főleg a reformátusok a keresztény énekek közül csak a zsoltárokat engedték énekelni a liturgiában. A katolikusok ennél tovább mentek, az ókeresztény, illetve a középkori költészetet és imádságokat is beleveszik a liturgiába. A második vatikáni zsinat alatt lángolt fel egy vita arról, hogy alkalmasak-e még a zsoltárok keresztény imádságokra, mivel erőteljes ellenségkép van bennük. Az Újszövetségi Szentírás tanítása szerint az ellenséget is szeretni kell, ezért a hívők nem tudják miként értelmezendő ez a kép az Ószövetségben – holott ennek magyarázata is megtalálható bennük. Az is felvetődött többek között, hogy a papi szolozsmából ki kellene iktatni a zsoltárokat. Kétségtelen tény, hogy a papi szolozsmában, például a „Babilon vizeinél ültünk és sírtunk” kezdetű zsoltár végéből elhagyják az „áldott, aki csecsemőid koponyáját a sziklán szétzúzza” – meglehetősen drasztikus szöveget. A zsidók például azt kérték, hogy hagyjuk ki „az ő vére rajtunk és fiainkon” kezdetű szöveget az evangéliumból. Ugyanakkor azt kell mondanom, hogy a zsoltárok könyve volt az egyetlen olyan könyv, amelyet teljes egészében átvett az őskeresztény egyház. Ez tehát a közös imahagyomány a zsidóság és a kereszténység között. A másik a keresztény levéltudományban található, Pál ugyanis számos esetben hellenista zsinagóga himnuszokat írt át keresztény hit szerint.

Mi akkor a megoldás? Az a helyes, ha megtartjuk a zsoltárokat eredeti formájukban, vagy inkább parafrázisokkal kísérletezünk, amelyekkel megpróbáljuk feloldani a szövegekben található konfliktusokat?

Kétségtelen tény, hogy az egyháznak hihetetlenül gazdag imakincse van és azt átírni, csak azért, mert valakinek új ihlete támad, nem biztos, hogy jó az egyháznak, és a Biblia annyira szent, hogy senkinek sincs joga átírni. Az valóban nagyon nehéz döntés, hogy melyik sérelmezett részt hagyjuk ki belőle. Ezekhez a kanoizált szövegekhez nem lehet hozzátenni semmit, mert kinyilatkoztatáson alapulnak. Arról viszont lehet beszélni, hogy alapvető különbség van a keresztény és a zsidó ima pszichológiája között. A zsidó imában, mivel az ókori keleti hagyományban gyökeredzik nagy szerepet játszik a „szívkiöntés”. Ezt azzal tudnám példázni, amikor a kamasz gyerek vitatkozik a szüleivel, mindenfélét mond rájuk és ennek ellenére hihetetlenül szeretik őt, mert a lelke lázongásait nekik mondja el. A keresztény imák ennél már sokkal udvariasabbak, de ha nem tudjuk, hogy ezek mögött milyen pszichikai folyamat zajlik, akkor valóban rosszul értelmezhetjük. Ha nem beszélünk a zsidó rabbinikus irodalomról a híveknek megfosztjuk őket attól a nagyon régi érzéstől, amely az Ószövetségen keresztül az Újszövetségig hat, és csak a saját érzéseinket avatjuk imává. Tehát a régi imák elmondása minden esetben egy kulturális párbeszéd a múlttal, hogy

A konferencia résztvevői

Dr. Benyik György
professzor

megértsük őseink érzemvilágát, és csak ennek fényében alkossunk újabb értékes imákat.

Hogyan viszonyul az egyház az új imákhoz? Példaként említeném a Hiszekegy Istenben kezdetű imát, amelynek van egy rövidebb és egy hosszabb változata.

Először is a Hiszekegy, a Miatyánk vagy a Szeretet himnusz között azért én különbséget tennék. A Hiszekegy egy zsinati dokumentum záró szövege, ezért ennek az imának más a pszichológiája, mint a Miatyánknak vagy a Szeretet himnusznak. Az tesz egy imát igazán értékessé, hogy ugyanaz a föltárulkozás szerepel benne az Isten felé, mint amely a bibliai imákban szerepel. Hogy ezt milyen módon építik be az egyház életébe és liturgiájába az legtöbbször történeti fejlődés kérdése. Az ősegyház kiváló teológusai nem kézikönyvet írtak egy teológiai problémáról, hanem himnuszokat, főleg olyan gondolati dolgokról, amely érzelmileg foglalkoztatta őket. Ezeket a szövegeket, ha a közösség megszerette és elfogadta, bekerültek a liturgiába esztétikailag nagyon szép formába öntve. Gyakorlatilag ez volt a módja annak, hogy egy ima elfogadottá vált. A liturgikusok ezt a folyamatot azért lassítani szokták, és nem engednek a hivatalos liturgiába egy könnyen újabb imákat fölvenni, hanem legtöbbször a paraliturgiába vagy valamilyen más ceremóniába, de a miseliturgiába semmiképp, legfeljebb zsoltárokat és himnuszokat. Tehát ilyen értelemben védi az egyház a folyamatosságot.

Korunk technikai vívmányai beépültek az egyház életébe. Azokra a fejlődésekre utalnék, amik már megvalósultak, mint például a hívekkel szembeni miszés, a kézbe áldozás, a saját nyelven való miszés, az énekek szövegének kivetítése, az elektromos hangrangozás, a mikrofon használata, és újabban már használatban az elektromos gyertya is. Mennyiben hozott ez változást a liturgiában?

A második vatikáni zsinat jelentős újításokat hajtott végre ezen a téren is, hogy a modern kor követelményének eleget tegyen, de ugyanakkor

komoly ellenkezésre is talált – mondván – az egyház a folyamatosságot ezzel elveti. Hagymányának egy részétől is megszabadult, ez volt a kritika az ortodox egyház részéről többek között, akik őrizték és őrzik a régi Aranyszájú Szent János liturgiát vagy a Nagy Szent Vazul liturgiát az eredeti verzióban, és semmit nem akarnak átalakítani rajta. A legújabb kísérlet pedig – ami mostanában zajlik –, hogy tegyük lehetővé a latin nyelvű misézést újra, ott ahol erre igény van inkább visszakanyarodás a múlthoz.

Jómagam a modern kor eszközeivel szemben kissé szkeptikus vagyok. A tavalyi cipóm talpa már leválik, de a dédapám ósdi csizmáját még ma is feltudom venni és végig tudnék vele menni az utcákon. Mindenesetre a korrallal haladni kell, ahogy mondani szokták, és tudom a modern eszközöket nem lehet kihagyni, meg segít is lényegében, de a harminc éves papi szolgálatom alatt sok lelki infantilizmussal is találkoztam, ami szintén a modern kor jelensége. Ez abból adódik, hogy sokan nem ismerik a régi eszközöket, és ezért az újjal sem tudnak jól bántani. Ez a szövegekre is igaz, az új elfogadása mindig identitás kérdése. Feladatkeppen úgynevezett zoltár parafrázisokat szoktam írni a növendékeimmel. Ehhez el kell olvasni az eredeti zoltárokat – a magyar fordítást nem az óhébert – és ezen keresztül próbálom elmagya-

rázni nekik az ószövegségi imák modern jellegét, illetve mai üzenetét. Példának említeném Judit vagy Eszter imáját. Olyan női és közösségi érzések fogalmazódnak meg bennük, amilyeneket a modern imákban nem szoktak kifejezni. A mostani imákra leginkább az individualizmus a jellemző, az egyén imádkozik, az egyén akarja magát Isten színe elé vinni, és megfedkezni arról a közösségről, amelyből jött. Ez nagy vesztesége a legtöbb modern imának.

Azért nem olvassák sokan a Bibliát és a régi imádságokat, mert nem értik a nyelvezetét, annak ellenére, hogy sok jó Biblia magyarázat létezik. Önnek mi a véleménye erről?

Az kétségtelen, hogy bizonyos érettség kell a Biblia olvasásához, akik ponyva irodalmon nőnek fel, azok nem fognak Bibliát olvasni vagy párhuzamosan csak nagyon ritkán történik meg ez. Aki nem jut el erre az érettségre, annak nem lehet átfordítani ezt a konfliktus tömeget a maga infantilizmusára. Egészen más jelent a Biblia hét éves korban, húsz éves korban, ötven vagy hatvan éves korban, ez egy életre szóló olvasmány, amire más és más korban érünk meg.

Hol tart ma a zoltárok és himnuszok szövegeinek egzegézise?

A zoltárok könyvének több száz kommentárja van az ókortól napjainkig. A kutatások egy

része a zoltárok szövegeinek kialakulásával foglalkozik, tehát a szöveg előzményekkel, hiszen ezek a mai szövegek számos átdolgozás eredménye, másrészt a kutatók azt a folyamatot vizsgálják, ami az eredeti szövegben megfogalmazódott egészen addig, amíg a zoltárok gyűjteményébe kerültek, majd a liturgiába felvették őket. Jelenleg azonban igen sokan kutatják a zoltárok hatástörténetét és ezen belül is az irodalmi hatástörténetet. Hadd említsem meg nagyjaink közül Kecskeméti Vég Mihály 16. századi énekszerzőt, az 55. zoltár fordítóját, akinek parafrázisát Kodály Zoltán publikálta és zenét írt rá a Psalmus Hungaricust, melyet Óbuda egyesítésének 50. évfordulója alkalmából, 1923-ban mutattak be először. Akkoriban egy ilyen jeles eseményt egy zoltár megzenésítésével ünnepeltek. Ma ez a pesti kulturális életben nehezen lenne elképzelhető, amelyet én nem kulturális fejlődésnek, hanem kulturális infantilizációnak nevezek. Szerencsére azért vannak még olyan keresztény költők és írók, akikre a zoltárok ma is hatással vannak, és sokszor kimutatható, hogy egy-egy modern imára melyik zoltár hatott. Ez az úgynevezett hatástörténeti kutatás, ez az ami a zoltárok irodalmára ma leginkább jellemző.

Köszönöm a beszélgetést.

Kuruczleky Ilona

Népviselői lányok viszik Szent Szűz szobrát

Körmenetben vonultak végig Balassagyarmat főutcáján

„Rezesbanda” kísért a szent énekeket a körmenet alatt

Palóc búcsú

A hagyományos Szent Anna Palóc búcsún július 27-én a Föplébánia templomban a restaurált Szent Anna oltárkép újraszentelése után észak-magyarországi és dél-szlovákiai népviselői hűvek körmenetben vonultak végig Balassagyarmat főutcáján, ahol vállukon vitték szent Anna és Szűz Mária szobrát egészen a szentmise helyszínére, a Palóc ligetbe. A díszes körmenet alatt a rimóci Rezesbanda együttese kísért a szent énekeket. Kubányi Andrea

Dr. Bábel Balázs Kalocsa-kecskeméti érsek, mögötte Stella Leontin plébános

Szent Anna szobrának őrzése a szentmise alatt

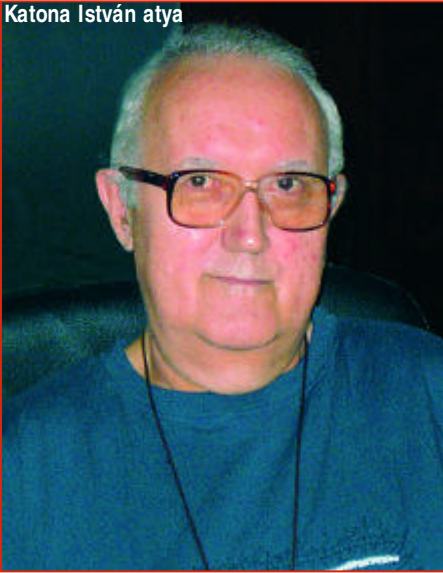
Dél-szlovákiai népviselői hűvek

Szent Anna énekek éneklése

Bemutatjuk az **EMMAUSZ** Katolikus Karizmatikus Közösséget

Katona István atya

Katona István atyával, az Emmausz Közösség alapítójával beszélgetek. Kérem, hogy előbb néhány szóban magát mutassa be a magazin olvasóinak.

1964-ben szentelték pappá. Nagyoroszipban kezdtem meg a lelkipásztori munkát. 1967-ben a Batthyányi téri Szent Anna plébániára kerültem. A Regnum Mariánum egyesületet már a szemináriumban megismertem Balás Bélán keresztül, aki évfolyamtársam volt. Pestre kerülésem idejétől jobban be tudtam kapcsolódni a közösség életébe. Mivel akkor a templomon kívül tilos volt fiatalokkal foglalkozni, és kirándulni vinni őket, ezért az ÁVH felfigyelt rám. Bírószágra kerültem paptestvéreimmel és az egyetemistákkal együtt, majd elítéltek és börtönbe zártak. 1971 májusától 1972 december 31-ig voltam a Markó utcai, később a Gyűjtő fogházban.

Regőczy atyával együtt raboskodott?

Amikor én bekerültem, akkor Ő már régebb óta bent volt. Örömmel vettem észre, hogy ott van a többi rab között az udvaron, amikor szigorú felügyelet mellett sétára vittek bennünket.

Miután kiengedték, hogyan alakult a további élete?

Továbbra is a Szent Anna plébánián maradtam, bár megfenyegettek az ÁVH-sok, hogy nem engedik folytatni a lelkipásztori munkát. A Batthyányi térről kerültem a Szent Rita kápolnába. Ott voltam két évig, és innen a Pesti Ferencesekhez helyeztek, a Ferenciek terére. Itt huszonöt éve át végeztem a lelkipásztori feladatokat, melyek főleg gyóntatásból és hitoktatásból álltak. Tulajdonképpen ez volt a leghosszabb idő, amit egy helyen töltöttem.

Mikor alapította az Emmausz Közösséget?

1979 őszén ismerkedtem meg a karizmatikus megújulással, és akkor hoztam létre a közösséget.

Kikből alakult az első közösség?

Főleg azokból indult el a közösség működése, akik aktívan részt vettek az egyház életében, ministránsok, hittanosok, felolvasók, és más szolgálatot végzők. Akkoriban még (Kádár-korszak) nem lehetett nagy összejöveteleket rendezni, sem a templomban sem a plébánián, ezért konspirációs módszerrel (kis csoportban, más-más lakásán) házi csoportokat alakítottam ki. Ezekben a kisközösségekben találkoztunk a Szentlélekben való megújulással. Nyolcan-tizen jöttünk össze az esti órákban, együtt imádkoztunk, dicsőítettük az Urat, és olvastuk a Bibliát. Majd különböző időpontokban távoztunk. A nyári lelkigyakorlatokat annál a testvérnél tartottuk, akinek nagyobb háza volt. Előfordult, hogy ötvenen, vagy többen is összejöttünk, de ez nem volt különösebben feltűnő a Balatonnál. Nagyon szép emlékeim vannak ezekről a lelkigyakorlatokról, mert nagy lelkesedés, öröm, szeretet volt a résztvevőkben. A későbbiekben Ménfőcsanakon, Botond atya plébániáján tartottam a lelkigyakorlatokat. Valójában akkor is figyeltek a nyomozók (ahogy ezt később megtudtam), de már nem csináltak belőle rendőrségi ügyet.

Az Emmausz Közösség létrejötté ezek szerint egybe esik más kisközösségek kialakulásának idejével.

Igen, de egymásról keveset tudtunk, mert a rendőrségi megfigyelés miatt más közösségekkel nem tartottunk kapcsolatot, nehogy egy újabb vizsgálat alkalmával kiszedjenek bárkiből is adatokat. Az igazi nagy áttörés 1990-ben volt, amikor megszűnt az Egyházügyi Hivatal és szabaddá vált az egyház működése. Akkor hoztam létre a szemináriumokat, külföldi minta alapján. Egy német szerzetes papnak a könyvét (Ernst Siewers: Élet a Lélekben) lefordítottam, és ennek alapján szerveztem meg a nyolchetes szemináriumokat. Ezek a szemináriumok nagy érdeklődést váltottak ki az emberekből.

Hol voltak a szemináriumok?

Először a Ferences lelkészség dísztermében kezdtem el, de ez hamarosan szűknek bizonyult. Ezért a szomszédos Eötvös Gimnázium (ahol éppen hitoktatást végeztem) igazgatóját kértem meg, hogy a díszteremben tarthassuk az összejöveteleket. Megkaptuk. Nagy meglepetésemre

Közös ima a kápolnában

Agapé a mise után

A zuglói központ

kétszázan jelentkeztek. Harminc csoportvezetővel, dicsőítő énekekkel, nyolc héten keresztül csodálatosan szép események voltak ezek a találkozók.

És ezt mind egyedül csinálta az atya? Más pap nem csatlakozott Önhöz?

Mivel akkor még fekete bárány volt a karizmatikus megújulás és az a néhány paptestvér, akit ismertem, nagyon elfoglalt volt, egyedül kellett csinálnom a világi munkatársakkal. Akkortájt ismerkedtem meg a Linn-féle szemináriummal.

Ez mit jelent pontosan?

Matthew Linn és Dennis Linn amerikai jezsuita atyák felismerték annak fontosságát, hogy akkor tudunk evangelizálni és aktív keresztény életet élni, ha meggyógyulnak azok a belső sérüléseink, amelyek megterhelnek bennünket. Ezt a belső gyógyulást kötetlen imával, és főleg a hit által lehet elnyerni. A hit itt arra vonatkozik, hogy Jézus keresztáldozata nemcsak az örök életet hozta el nekünk, hanem ahogy Izaías próféta írja: „Az Ő sebei szereztek nekünk gyógyulást.” A megváltás annyit is jelent, mint gyógyulás. Jézus szeretné levenni a terhet vállainkról, és szabaddá akar tenni bennünket. A szemináriumról készült videófilmet magyarra fordítottam, és ennek levetítése volt a bevezető. Utána előadás és ima következett. Sokan megértették en-

nek kapcsán az összefüggést Jézus keresztdozatával, és ugyanolyan nagy érdeklődéssel jöttek az emberek, mint a Szentlélek-szemináriumra.

Sok fajta újhullám érkezik Amerikából. A Linn-féle módszert a Római Anyaszentegyház jóvá hagyta?

Igen, ezek a szemináriumok teljesen beleillessztek a katolikus egyház tanításába, és a jezsuita rend előjárója is jóváhagyta. Sok jó gyümölcsöt termett ezek által, nemcsak nálunk, hanem szerte a világon. A pszichológia sok mindenre rávilágít és segít, de az igazi gyógyulás Isten kegyelme által történik. A szívet csak az tudja gyógyítani, aki létrehozta.

Tehát létrejött egy kétszáz fős szemináriumi közösség, de hogyan lett ebből Emmausz?

Két szemináriumi rendszer alakult ki, tavasszal és ősszel a Szentlélek-szeminárium, és a Gyógyító-szeminárium. Mindkettő két hónapig tartott, és nagy létszámban vettek részt rajta öt éven keresztül. Sajnos az iskola a portás munkabeosztásának megváltoztatása miatt, nem tudott fogadni minket, ezért más iskolában kellett keresni alkalmas termet. Ami a közösség létrejöttét illeti, a csoportvezetők közül alakult ki a közösség, mert hiszen a szemináriumok előtt is rendszeresen találkoztunk egymással. 1979 őszén, a legaktívabb testvérekből állt össze egy imacsoport, amely az Emmausz nevet választotta.

Az egyik csoporttársunk sokat imádkozott erre a kérésre, és azt a gondolatot kapta a szívébe, hogy Emmausz legyen a nevünk, mert ez egy csodálatosan szép találkozásról emlékeztet, amikor két szomorú tanítvány találkozott a föltámadt Jézussal.

Hol tartják most a szemináriumokat?

Nagyobb részt itt, a zuglói házban, ahol most vagyunk, de szerte a városban. A közösségi ház tíz imacsoport tud fogadni.

És mitől karizmatikus ez a közösség?

1979-ben, Nagy Sándor atyát, aki már Kiskunfélegyházán megtapasztalta a Szentlélek örömteli kiadását, Soroksárra helyezték. Ezzel lehetővé vált, hogy elmenjünk hozzá életgyónásra és a Szentlélekért való imára. A karizmatikus megújulás lényege, hogy az ember megtér és átadja az életét Istennek. Ekkor nyitottá válik a Szentlélek hatékonyabb befogadására, ami nálunk katolikusoknál a keresztségi és bérmentési kegyelem megújítását jelenti. Amikor a Szentleket elnyerjük, akkor kegyelmi ajándékokat – karizmákat – kaphatunk a Szentlélektől, ezért nevezik karizmatikus megújulásnak. Ezek az adományok – ahogy a zsinati dokumentum, a Lumen Gentium 12 pontja írja – lehetnek kisebb és lehetnek nagyobb adományok. A kisebbek, amelyeket szinte mindenki megkap: az ima, a dicsőítés, az öröm, a Szentírás mélyebb megértése, a szeretet, a hit, a szolgálat adományai; a nagyobb adományok pedig a gyógyítás, próféta, nyelv adománya, ahogy ezt olvashatjuk az 1 Kor 12,12-ben. De a legfontosabb a megújulásban a Szentlélekkel való mélyebb kapcsolat, ami által jobban megtudja az ember nyitni a szívet Isten felé, bensőségebb imaéletet tud élni, mélyebben tudja a Bibliát olvasni, és a harmadik, ami még nagyon fontos, hogy vágyat érez az egyház szolgálatára és a tanúságtételre.

Ha jól értem, akkor ebben a közösségben mindenféle társadalmi helyzetű és korú ember találkozik egymással.

Az imacsoportok szerveződése nincs korosztályhoz kötve, mert az én tapasztalatom szerint nagyon mély bölcsességet tudnak tanulni a fiatalok az idősebbektől. A tizenévesektől a hetvenévesekig vannak tagjaink, némely esetben az anyák elhozzák kicsi gyermekeiket is.

Milyen gyakran vannak a találkozók, és hány imacsoport van?

Az imacsoportok száma 24, itt a házban 12 csoport találkozik hetente, rendszeresen. Ezen kívül van egy közös lelki nap havonta a zuglói Hermína kápolnában szentmisével egybekötve, és évente egy lelkigyakorlat, amely általában öt napos szokott lenni. A csoportok kirándulásokat is szoktak szervezni a Balatonra vagy a Pilisbe.

Történt-e már gyógyulások a közösségben?

A gyógyulások java része belső gyógyulás, azaz lelki sebektől való gyógyulás. De fizikai

betegségekből is történt már gyógyulás – az Úr kegyelméből.

Tudna az atya egy konkrét esetet említeni?

Egy alkalommal egy rákbeteg jött el hozzánk, akiért több héten keresztül imádkoztunk és teljesen felgyógyult, az orvosa igazolta. Természetesen ezeknél a gyógyulásoknál nagyon fontos a hit szerepe. A gyógyulni vágyó először az Úrral való kapcsolatát kell, hogy rendezze. Ahogy Tardif atya mondta, először evangelizálni és utána gyógyítani, ez a helyes bibliai sorrend.

És milyen gyakran vannak ilyen szerencsés esetek?

Jó lenne lejegyezni, de nem jegyeztük le. Nem tudok számokat mondani. Kisebbségi gyógyulások elég gyakran történnek. Ezeknél a gyógyulásoknál nagyon fontos felismerni a test és a lélek összefüggését. A pszichoszomatikus szemlélet a mai orvostudományban is előtérbe került. Ha beteg a lélek, az kihat a testre és fordítva is igaz, ha a test beteg, akkor a lélek is betegé válhat.

Én egy kicsit szkeptikus vagyok ezzel kapcsolatban, talán mert nincsenek ilyen megtapasztalásaim. Szerintem az ima nem mindenható, mert ha az lenne, akkor csak imádkoznánk és semmi mást nem csinálnánk.

Így van, mert ha belegondolunk az evangélium történeteibe ott se gyógyult meg mindenki. Jézus sem gyógyított meg mindenkit, csak akit hozzá vittek, de előfordult, hogy Jézus azt mondta, máshol is hirdetem kell az evangéliumot és továbbment. Előfordult, hogy „minden beteget meggyógyított”, aki odajött hozzá – bizonyára több száz emberről volt szó – de utána ment tovább és sokan megmaradtak betegségükben. Ugyanez vonatkozik a gyógyító imára is. Emiliano Tardif atya megkapta a gyógyítás karizmáját, amelyet ő mindig a szentmiséhez kapcsolva gyakorolt. Tizenhét éven keresztül járta a világot, és gyógyította a betegeket imájával.

Hogyan történt ez a gyakorlatban?

Tardif atya a szentmise végén a kitett oltári-szentség előtt imádkozott saját szavaival húsz percen keresztül, és utána az ismeret szavával (karizmatikus adomány) elmondta, hogy a több-ezres tömegben ki az, akit most ebben a pillanatban gyógyít az Úr. Az összejövetel végén kijöttek a gyógyultak és tanúságot tettek gyógyulásukról. A saját szememmel láttam, amikor Salzburgban részvettem egy ilyen összejövetelen, hogy egy béna felkelt a toloszékából és járni kezdett. „Jézus ma is él!” – ezt mondta Tardif atya az embereknek, ha pedig él, ahogy hitünk tanítja, akkor köztünk jár, szeret bennünket és meg akar gyógyítani. Az hogy kit, és hogyan ér el ez a szeretet, vagyis az Isten kegyelme, az misztérium, ezt nevezük a hit a teremtő erejének.

Kívánom, hogy nagyon sokan találjanak a közösségben gyógyulásra.

Kuruczleky Ilona

Akinek az Isten hangot adott, azt ki kell használni!

Édesanyám mesélte, hogy régen a házakból kihallatszott az utcára az énekszó, és az inasgyerekek füttyözve végezték dolgukat. Manapság a munkagépek zúgása mellett, a méregdrága autóból dübörög felénk a zenének nevezett zaj. Lehet, hogy távol a fővárostól ez másként van? Örültem, hogy találkozhattam Sebestyén Márta népdalénekesssel, aki elmondhatta, az éneklésnek milyen hatása van az életére.

Édesanyja Farkas Ilona, a Zeneakadémián Kodály Zoltán növendéke volt, amikor megfogant benne az élet, így Mártára születése előtt hatással volt a zene és énekszó. Népdalok mellett gyermekként érdekelte a művészi torna, és a képzőművészet. Végül kitarzott a népdaléneklés mellett, és csodálatos hangját 33 év alatt megismerték szerte a világon. Többek között énekelt a japán császár, a spanyol király és az angol uralkodó előtt is. Kitüntetések sorát kapta: 1984-ben Év énekesnője; 1991-ben Liszt Ferenc; 1999-ben Kossuth-díjat; 2003-ban Prima Primissima kitüntetést; 2005-ben Magyar Köztársaság Érdemrend Középkeresztjét. Olaszországi díjai mellett, a múlt évben Európai Borlovagrend tagjává választották. Idén szeptember 21-én a „Szekszárdi szüreti napok” alkalmából a római katolikus templomban fog énekelni, és október elején mutatja be a Művészetek Palotájában új CD-lemezét.

Érekeltem, milyen családi indítást kapott az alkában törekeny, de hangjával erőt sugárzó asszony.

Családom két ága, az ország két különböző vidékéről származik. Anyukám köröstarcsai több évszázados református lelkész, kántortanító, generációs háttérrel rendelkezik. Apukám a vas megyei árpád kori templomáról híres Csemeszopácsból, mélyen hívő katolikus családból származik. Zeneakadémián találkoztak, és katolikus nagymamám a református, én pedig katolikus vagyok. Édesanyja Farkas Ilona, a Zeneakadémián Kodály Zoltán növendéke volt, amikor megfogant benne az élet, így Mártára születése előtt hatással volt a zene és énekszó. Népdalok mellett gyermekként érdekelte a művészi torna, és a képzőművészet. Végül kitarzott a népdaléneklés mellett, és csodálatos hangját 33 év alatt megismerték szerte a világon. Többek között énekelt a japán császár, a spanyol király és az angol uralkodó előtt is. Kitüntetések sorát kapta: 1984-ben Év énekesnője; 1991-ben Liszt Ferenc; 1999-ben Kossuth-díjat; 2003-ban Prima Primissima kitüntetést; 2005-ben Magyar Köztársaság Érdemrend Középkeresztjét. Olaszországi díjai mellett, a múlt évben Európai Borlovagrend tagjává választották. Idén szeptember 21-én a „Szekszárdi szüreti napok” alkalmából a római katolikus templomban fog énekelni, és október elején mutatja be a Művészetek Palotájában új CD-lemezét.

Sebestyén Márta
népdalénekesnő

dott belenyugodni, hogy fia „papfajta” – így titulálta mélyen hívő református őseimet – leányt vegyen el feleségül. Anyukámnak át kellett térnie, és erről érdekes papírunk van, mert az áttérés tanúi Bárdos Lajos és Kodály Zoltán voltak. Mai napig nem tudom feldolgozni, hogy az áttéréstől lesz valaki hívő? Emlékszem anyai nagyszüleimnél mély istenhittel tapasztaltam, amely minden külsőség nélkül, csak szeretetben és cselekedetekben nyilvánult meg. Nagymamám hollandul is imádkozott, a Bibliát olvasta, és nagyon szép istenes verseket fordított, mert az első világháború után gyerekként több évet töltött ott. Sajnos korán elvesztettük, rákban meghalt. Testvéremmel római katolikusnak keresztelték, elsősorban voltunk, és sokat jártunk a vasi nagyszülőkhöz. Számomra az igazi templom a Csemeszopács, mert ha belegondolok, évszázadok óta minden őszámomra ott imádkozott, és ez nagyon meghatározó. Akkor fantasztikusan lendületes, fiatal pap szolgált ott, Henz József atya, aki empátikus, kedves ember volt, nem olyan, akitől

félni kell, mert megbüntet. Úgy kell nevelni a gyerekeket, hogy kialakuljon bennük a felelősségtudat, és az egymás iránti szeretet, aggodás, mert nem egyedül vagyunk a világon, valamiért születünk. Nemcsak nagy ünnepekkor járok templomba, azt veszem észre, egyre gyakrabban úgy beszaladok, Istennel elbeszélgetek, utazások után hálát adok, hogy nem történt bajom, túléltem és sikerült a koncertsorozat, ilyenkor extra erőket kapok. Az ilyen templomlátogatások végképp nincsenek időhöz kötve.

Két fia, Álmos 17, Szabolcs 15 éves, hogy birkózik a nevelésükkel?

Férjemmel egy amerikai utazás alatt ismerkedtem meg, és nem láttam a családi háttérbe, amelyet hosszantartó válás követett. Ő nem volt partner a vallásos nevelésben, de a gyerekeket megkereszteltük. Most kamaszok, sok kérdés merül fel bennük és látják, hogy a mamámmal milyen hitben élünk. Nehéz a feladat, minden erőmre szükség van, mert ezzel az egy szál hangommal kell mind a két fiókát felnevelni. Énekekből erőt merítek, karban tudom saját életemet tartani, amit tovább tudok adni és ez hihetetlenül gördül. Nagyon szép kört érzékelek. Nagymamám is mondta: Fiam, ha az Isten hangot adott, azt használd ki! Hitem szerint nem magamért használom, mert aki a színpadon csak magamutogatásért riszálja magát, az önző módon számomra értéktelenül használja tehetségét. Fiaim mai kamaszok a modern zene érdeklí őket, de hangszert maguk választottak. Álmos nyolc éve csellózik, most a fizika és tudomány vonzza, Szabolcs öt évig nagybőgőzött. Családi ünnepekkor élvezik az együtt éneklést, az is egyfajta olyan lelkiállapot, amely felér egy imádkozással, nagyon fontos ennek a megtapasztalása. A hatvanas években engem sokkal több lelkeség és élmény ért a kis faluban, nem tudom elmagyarázni, nem létezik már az a világ, de törekszem, hogy legyen részük élményekben.

Mi a véleménye a mai énektanításról?

Anyám negyven éven át minden korosztályt tanított, aktív zenetanárként a sírásig panaszkodja mennyire látni az énektanítás mélybezuhanását. A rendszerváltás után, pont, amikor emelkedhetek volna ezek a dolgok, mint az erkölcsiség, moralitás látványosan romlott a helyzet, és ettől sok ember szenved. Kodály zokogna, ha élne! Bennem nem voltak ilyen hajlamok, soha nem értettem a tanításhoz, mert engem sem tanítottak, mentem gyűjteni a dalokat, élmény a zenén keresztül ért, amit továbbadhattam. Üdítő, ha az ember találkozik elhivatott fiatal tanárokkal, akikben olyan lendület van, hogy képesek a sziszergő falkából, éneklő közösséget alkotni.

Németh Andrea

KURULTAJ

Vukics Terenének, a rendezvény főszervezőjének Kurmangazi Sokpitu li a küldöttség vezetője adja át a kagáni köntöst, a törzs mindenkor vezetőjének járó jelképét

Bíró András Zsolt a Torgaji küldöttség vezetőjével

2008. augusztus 8–10-e között került megrendezésre a kiskunsági pusztaságban, a Szabadszálláshoz közeli Bösztörpusztán a *II. Madjar* (ejtsd magyar) – *Magyar találkozó a KURULTAJ*.

A Magyarok II. Világkongresszusához szervesen kapcsolódó rendezvényről mintha a média nem vett volna tudomást; mondhatni elővette a sajtó a nehézfegyverét: a hallgatást!

(Tudják, ha valamiről ír az újság, az megtörtént, ahogy ír az úgy történt, és ha nem ír, az talán meg sem történt!)

Lássuk hát az előzményeket, miről is szóltak a Duna menti síkságon a táltos dobok három napon át:

Bíró András Zsolt humánbiológus, antropológus 2005-ben kezdett szervezni egy expedíciót a torgaji Madjar törzs vizsgálata céljából. 2006 májusában *Orazak Ismagulov* antropológus professzor meghívásának eleget téve, Kazakisztán régi fővárosában, Almatyban végzett kutatásai során megállapította, hogy a két nép kapcsolatában lényegesen többről van szó a nevek egyezőségénél.

Szeptemberben már – Kazakisztán történetében először – egy egész törzset térképeztek fel genetikailag. A 39 nemzetséggel összehasonlított gén minták közül hozzáánk, magyarokéhoz hasonlítanak legjobban a génjeik, és csak ezt követi a szomszédos kazah, osszét, üzbég és újgur minta a feltehetően 1500 éves elszakadás ellenére! A nép- emlékezet erősebb lenne a tudománynál? A Távols-Keleten, a kínai Újgur Autonóm Tartományban azt tanítják apáról fiúra: az ő testvéreik a Kárpát-medencében élnek.

A kutatómunka közben kötetett barátságban túl, *Bíró András Zsoltot* az a megtiszteltetés érte, hogy a törzsi tanács tiszteletbeli tagjává választották.

2007-ben Kazakisztánban „szeret tettek” a Kurultajnak. Akkor még nem sejtettük, hogy 2008 nyarán a kiskunsági pusztaságban átélünk egy csodát dallal, szóval, tánccal, dobbal, íjjal, 1500 év viseleteivel, hagyományaival, lovas múltunkkal, a baranta harcművészettel és úgy 250 rendezvénnyel. Átéltünk egy csodát, szembesültünk vele: nem vagyunk egyedül. Papp Lajos világhírű szívsebészünket idézve, mi magyarok nagyszerű nép vagyunk. Legyünk büszkéek önmagunkra, s emeljük fel végre fejünket! Szöveg és fotó:

Somogyi György

A táltos, Tokmak Karan / a madjarok asztalánál

A torgaji Madjarai küldöttségétől. Magyar Gábor fogadja

A magyarok asztala

Ég a szertűz, kezdődhet a Kurultaj

Szűzpadon a Kormorán

Nem megyek el, itt maradok!

Bíró András Zsolt a madjarok gyűrűjében

A vágta győztese: Pandúr és gazdája Bárány István

Szent Kereszt

POSZTER

© Minden jog fenntartva!
Fotó: Somogyi György
Montázs: Rácz Kristóf

KURULTAJ

www.kurultaj.hu

2008

Kegyhelyek

A Pireneusok között, a Gave patak mentén húzódik meg Lourdes.

Jelentéktelen, sivatár település volt az ezernyolcszázados évek derekáig. A katolikus világban jelenleg az egyik leghíresebb Mária-kegyhely. 1858. február 11-én az események váratlanul kezdődtek. Három gyerek fát szedegetett a Massabielle szikla környékén. A gyerekek a malompatakon is átgázoltak. A 14 éves, gyenge testalkatú sokat betegeskedő Bernadett azonban elmaradt társaitól, hogy lehúzza cipőjét és harisnyáját. E művelet közben váratlan és erős szélzúgásra lett figyelmes. Amint felnézett, a patak túlsó oldalán egy sziklahasadékban a Szent Szület pillantotta meg. A jelenés asszonya természetfölötti fénytől övezve gyönyörű fehér ruhában tűnt fel. Sarutlan lábait, amelyek egy vadrózsabokor ágait érintették, egy-egy aranyrózsa díszítette, derekát pedig kék öv fonta körül. Fejéről dús fátyol hullott alá. A Szűz imádságra kulcsolt keze hófehér rózsafüzért tartott, amelynek szemeit aranylánc fogta egybe. Összesen 18 jelenést jegyeztek föl. A legjelentősebb, amikor a Nagyasszony utasítására Bernadett Soubirous forrást talált. Vízétől az elmúlt másfél-száz év alatt 6-7 ezer ember gyógyult meg. A gyógyulások közül az egyház hatvanat csodaként ismert el. A látóknak belül gyönyörű, de a világ szemében ugyancsak sanyarú sorsa volt. A március 25-i jelenés alkalmával a szép hölgy a gyermek ismételt kérésére megmondja végre a nevét: „Én a Szeplőtelen Fogantatás vagyok.” A név min-

Az idei év a Szeplőtelen Szűz Lourdes-i megjelenésének 150. évfordulója

denkit megdöbbenett. Alig néhányan tudták, hogy IX. Piusz pápa négy évvel korábban, 1854. március 25-én hirdette ki a szeplőtelen fogantatás dogmáját. Az utolsó jelenés a barlang előtt április 7-én történt. Mária búcsúlátogatására pedig július 16-án került sor.

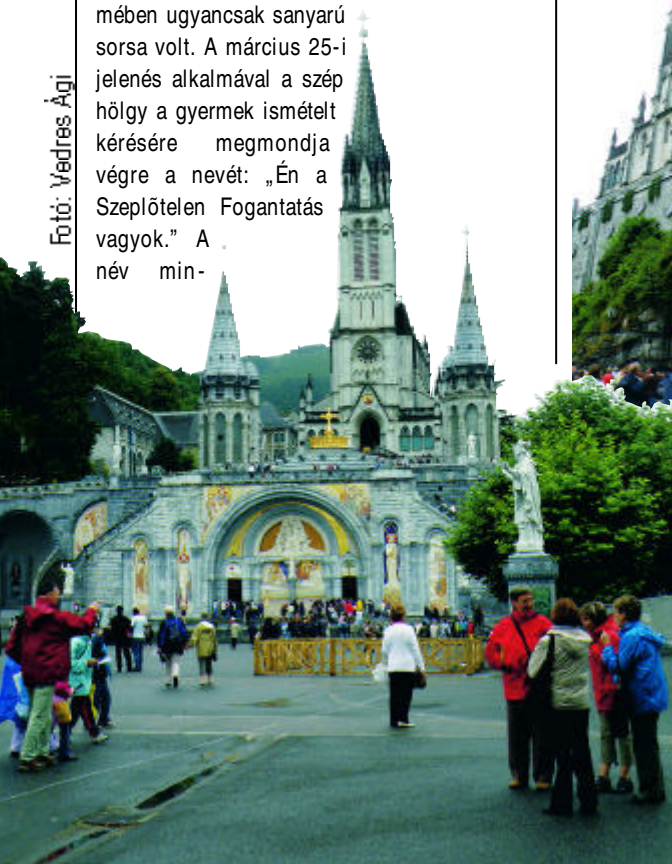
Bernadett a történelem után hamarosan apácánövendék lett. Szerény, zárkózott személyiség volt. Egy alkalommal nővértársa szent irigységgel figyelte. Mit csinál az ember a seprűvel, ha seprét vele? – Kérdezte tőle az egykori látók. Micsoda kérdés! Visszateszi a helyére. – Válaszolta nővértársa. – Látod, ez az én sorsom. A Szent Szűz dolgozott velem, aztán a sarokba állított. Ott az én helyem, és boldog vagyok ha ott maradhatok. – Nyugtatta meg a másik nővért a lány.

A Lourdes-i jelenések történetében sokan játszottak szomorú szerepet. IX. Piusz pápának kellett közbelépni, aki 1869. szeptember 4-én kelt levelében igyekszik véget vetni a megnyilvánuló rosszindulatnak: „Az emberi gonoszságnak az isteni irgalmasság ellen intézett harca szükségképpen arra szolgál, hogy a csodálatos események valódisága és igaz volta annál világosabban kitűnjék.”

Bernadett holttestét 1925-ben, boldoggá avatása évében exhumálták. A test épségben megmaradt. Jelenleg a nevers-i kolostorkápolnában, aranyozott kristálykoporsóban várja az örök feltámadást. 1933. december 8-a óta immár hivatalosan is szentként tisztelhetjük Őt.

E sorok írójának választott égi közbenjárója. A fényképeket készítő Vedres Ági pedig csecsemő korában, az orvosok által reménytelennek

Fotó: Vedres Ági

Egy titokzatos firenzei festő műremeke került elő

Európára szóló szenzáció lehet a Móra Ferenc Múzeum birtokában lévő Angyali üdvözlés című, késő reneszánsz festményből. Az eddig raktárban őrzött mű a Móra-múzeum ősz elején nyíló bibliai műkincs kiállítására kapcsán került előtérbe. Már folyik a híres firenzei iskola egyik tagja által készített mestermunka restaurálása. Olasz és svájci szakemberek szenzációnak nevezték a titokzatos táblaképet.

ítélt betegségéből, anyai nagyanyja imáinak és a felszentelt Lourdes-i víznek köszönhetően meggyógyult.

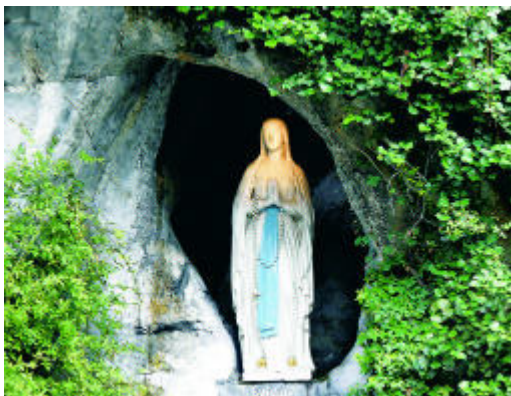
A Szentatya üzenetet küldött a jelenések százötvenedik évfordulója alkalmából, így kezdődik a szöveg: „A Lourdes-i Szűzanya emléknapján, február 11-én tartjuk a Betegek Világnapját, amely megfelelő alkalom arra, hogy elgondolkozzunk a fájdalom értelmén, és felfedezzük keresztényi kötelességeinket, amelyek a szenvedés jelenléte miatt hárulnak ránk.”

Ingrid Betancourt, a kolumbiai gerillák fogásából szabadult egykori elnökjelölt politikusnő, néhány napja ezen a kegyhelyen hálát adott csodálatosnak tűnő megmeneküléséért, azért, hogy imái meghallgatásra találtak.

Lourdes

*de azok névtelenségben maradnak
ellenükre zajlottak általában
a papírmasé jelenetek
és itt ahol víz tört a sziklából
elő
megérint tétován és körbe vezet
már körről-körre vezet
a szavak csillámlásain gyümölcsöt
érelt
ezt elkülönített boldog merengéseink
tartják a fenti visszhangok
jegyében
mint eskü után a gyémánt akt
hivatkozása folyamatosan
és sokáig némán ismételd
az alkalom szólításra készít elő
mint Bernadettet akkor is
és kezével óvta meg a gyertyalángot
révülten felsebeztenül
e zarándokmenet íohász legyen
a porba íródo gyengéd személyességeink
áldozatán Lourdes-i Szűzanya*

Hámori Attila

A műalkotás 1925-ben hagyatékként került a szegedi múzeum birtokába. A sokáig raktárban lappangó, eredeti értékeit elrejtő mű keletkezési ideje a 16. század közepére tehető. Az elmúlt évszázadok alatt bekövetkezett hányatások a fatáblát nagymértékben megviselték. A közelmúltban előkerült levéltári iratok szerint a műalkotáson az utolsó beavatkozást 1925-ben

1925-ös leltári nyilvántartásban és a mű díszkeretén, valamint egy 1903-as tanulmányban említett 16. századi festők, a michelangelo-i hatásokat mutató Alessandro Allori és Agnolo Bronzino, I. Cosimo Medici firenzei nagyherceg udvari művészének szerzőségét – mondja Szabó Tamás, a Móra Ferenc Múzeum képzőművészeti osztályvezetője. A szakértők többségének egybehang-

Beer József Konstantin, a festőből lett képkonzervátor végezte. Az akkori restaurálás megerősítette a táblakép hátulját, eltüntetett bizonyos sérüléseket és repedéseket, de a kor elvárásai alapján átfestett eredeti részeket is. Napjainkra azonban a huszas években használt gyantás olajfesték és a szennyezett lakk elsötétedett.

„Az újjászülető, ismeretlen mű példátlan érdeklődést keltett az itáliai reneszánsz cinquecento-korszakát kutató hazai és külföldi művészettörténészek körében. A mester pontos meghatározásának kérdése jelenleg is foglalkoztatja a szakértőket: álláspontjuk megkérdőjelezi az

zó véleménye, hogy a táblakép alkotóját valóban Firenzében, de a fentiekől eltérő festői körben kell keresni. A kutatás és a restaurálás folyik. A világ egyik legjelentősebb reneszánszkutató intézetének igazgatója már határozott véleményt fogalmazott meg, de a kutatómunkát további szakemberek bevonásával végzik. Felmerült annak lehetősége, hogy újabb olasz specialistákat vonnak be a vizsgálódásokba. A művészettörténészek véleménye abban megegyezik, hogy a festmény bármelyik európai képtár dicsőségére szolgálna.

Medgyesi Konstantin

Zászlóadományozás Kézdivásárhely református templomnak

Beszélgetés 1. v. Erdős László ny. honvéd ezredessel, a Nemzeti Társas Kör elnökével

A kézdivásárhelyi református templom

A főter arculatát meghatározó jelentős műemlék a reformátusok hatalmas, ezer ülőhellyel bíró temploma. Egy, a 17. század elejéről való kis fatemplom fölé emelték 1770 és 1782 között. Barokk és neoklasszicista stíluselemeket hordoz. Erődített templom volt. Az 1834-es nagy tűzvész idején tetőszerkezete és bástyái elpusztultak. Négy év alatt újjáépítették, a nyugati bejáratához 1846-ban emelték a tornyot. Erdély legnagyobb temploma.

Június 1-jén a Nemzeti Társas Kör nyolc fős küldöttsége zászlóadományozási ünnepségen vett részt a kézdivásárhelyi református templomban, ahol istentisztelet keretében került átadásra a nemzeti zászló.

Hogyan került a Nemzeti Társas Kör Erdély e távoli városába, a Budapesttől 750 km-re fekvő Kézdivásárhelyre?

A Nemzeti Társas Kör 1996-ban kezdte nemzetépítő tevékenységét azzal, hogy zászlót adományoz templomoknak. Az interneten találtam rá a kézdivásárhelyi gyülekezetre. Olyan helyre kell mennünk, ahol van fogadókészség, és ahol igénylik azt, hogy az anyaországból olyan lelki és fizikai megerősítést kapjanak a nemzeti feltámadáshoz és a nemzetegyesítő tevékenységhez, amely programja egyesületünknek. Így akadtam rá Kézdivásárhelyre, a 600 éves városra. Itt nem szerveztek nagy évfordulós ünnepséget. Az anyaországból többen mennek Erdélybe, de nem jutnak tovább Marosvásárhelyre, Kolozsvárnál, Csíkszeredánál. Erdély egyik legszebb városa, Brassó nagyon ritkán van megemlítve. Brassóba nem megy küldöttség, mint ahogy Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely is kiesik az úti célok közül. Ez erősítette meg bennem azt, hogy a református templomnak és a Református Kollégiumnak is vigyünk zászlót.

Mi volt a célja az ünnepségnek?

A nemzettudat és összetartozás erősítése dicső történelmi múltunk felidézésével, nemzeti szimbólumaink templomi kihelyezésével a város 600 éves fennállása alkalmával. A zászlóadományozás a nemzeti összefogás jelképe. Mi a magyar megmaradást kívánjuk erősíteni. Zászlónkra is azt írtuk fel: „A magyar megmaradás jegyében adományozzuk ezt a nemzeti zászlót.” A zászló hirdesse, hogy egy az Istenünk, egy a Nemzetünk, egy a Hazánk.

Elnök úrnak családi vonatkozású kapcsolódása is van Kézdivásárhellyel és környékével.

Tavaly volt a Székely Világtalálkozó Háromszéken. Kézdivásárhely–Sepsiszentgyörgy–Csernátón központtal szervezték. A szervezésben rokonaim, Szilveszter Lajos és Haszmann Pál is részt vettek. Szépapám Csernátóri Cseh Lajos székely főnemesi család sarja volt és Kossuth Lajos titkársa, aki testvérével, Cseh Imrével elkísérte Kossuthot az emigrációba. Vele voltak, kiálltak mellette, s az ő nevük is ki volt szegyezve 1849. október 6-án az aradi bitófán. A nemzeti ellenállás, a nemzeti összefogás és az

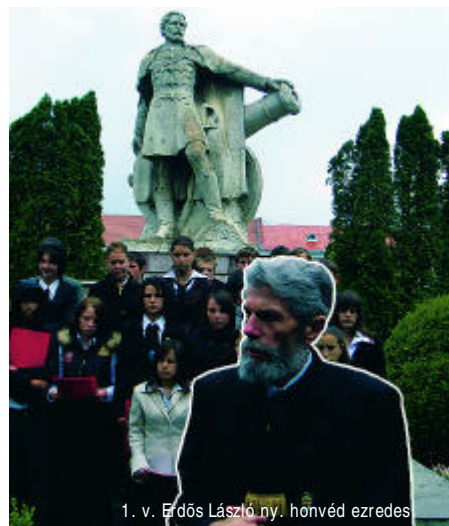

1848-as kossuthi szellemiség áthatja családunkat. Felmerült bennem, hogy anyai ágon az ősi föld, a szülőföld miért ne kaphatna a Nemzeti Társas Körtől egy zászlót? Így történt, hogy a Nemzeti Társas Kör a 70. zászlót a kézdivásárhelyi református gyülekezetnek és a 71.-et a székely ifjúság egyik fő szellemi központjának és nevelőiskolájának, a Kézdivásárhelyi Református Kollégiumnak adományozta. Megérdemlik.

Hogy sikerült az ünnepség?

Abban a helyzetben, amelyben az erdélyi magyarság él, a Trianon sújtotta megtizedelés és a belső megosztottság egyre jobban feszítő erővé vált. Ez gátja a nemzeti felemelkedésnek. Ott, ahol embereket vernek meg, mert magyarul beszélnek, ott, ahol nem kap munkahelyet, azért mert magyar, a mi ősi történelmi múltunkról beszélni és ünnepélyes keretek között egy templomban felvonni az ősi címerrel ellátott nemzeti lobogót, olyan lelki és más indulati, belső emberi érzéseket indukált, amelyben természetesen a megindultság is benne volt. Annak meghatottsága, hogy a nemzeti imánkat, és a szózatot énekeljük és olyan magyar költeményeket hallgathatunk, amelyek tiltottak. Pár hosszú percen keresztül újra magyarok voltunk, és felejtettük a megszólalásnak nehéz éveit és óráit. Úgy gondolom, hogy ez mindenki számára rendkívül felemelő és megindító volt.

Kézdivásárhely főterén áll Gábor Áron szobra. Az ünnepi istentisztelet után a Nemzeti Társas Kör küldöttsége megszemlélte az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc hősi ágyúöntőjének szobrát.

Az 1948–1949-es szabadságharc 160. évfordulóját éljük. Ez egy dicső szakasza volt történelmünknek, amely a nemzeti identitást erősítette. Nekünk feladattunk, amit az alap célkitűzéseinkben vállaltunk: a nemzeti múlt valós feltárása, annak tanítása és hirdetése. Gábor Áron székely tüzér volt, kiképzett tüzérmérnök, akit Kossuth Lajos nevezett ki, Bem őrnagynak léptetett elő. A Székely Határőrezredben, a magyar királyság több helyőrségében szolgált. A Székely Nemzetgyűlés 1848-ban a megadás gondolatával foglalkozik, mert nem volt elég ágyú, amikor Gábor Áron bejelenti, hogy őt ő ágyút, vegyék fel a harcot, nem adjuk meg magunkat. A nemzetgyűlés ezt a felajánlást óriási lelkesedéssel fogadja. Gábor Áron 93 ágyút önt és győztes csatával megfutamítja Puchner generálisát és seregeit. Óriási erőfeszítés, hőstett a szülőföld védelmében. A Kézdivásárhelyi Határőrezredben is szolgált. Az osztrákok és oroszok elleni háborúban egy ágyúgolyó találta el, és halt hősi halált a magyar hazáért. A legnemesebb emberi cselekedetek egyike a hazáért áldozni életüket. Akik elzárándokolnak a szoborhoz és leteszik az emlékezés virágait, mindig újabb töltést adnak a felnövekvő generációnak és mintául szolgálnak arra, hogyan kell felelősen gondolkodni a hazáról, egy közösségről, egy nemzetről. Arra emlékeznek, hogy honnan származunk, és honnan fakad életünk, mivel tartozunk, milyen példát kell mutatni gyermekeinknek, unokáinknak ahhoz, hogy legyen még ezer év múlva is Magyarország Európában és éljen ez a nemzet boldogan itt Európa közepén saját örömeire és Európa dicsőségére.

Szilágyi Ferenc

Kisbojtár, Hívogató, Számadó harangok hirdetik – Ökumenikus templom épül a Hortobágyon!

Dr. Déri János

Bármilyen furcsán hangzik is, a tatárjárás előtt a Hortobágy területe viszonylag sűrűn lakott volt. Húsz-ötven fős nagycsaládok alkották Máta, Borsos, Konya, Ohaton, Pap-egyháza, Templomos falvakat. István király rendelete, hogy minden tizedik falunak legyen egy temploma, megvalósult, és ezt a nevükben is hordozták. Amit a tatárok meghagytak, a törökök elpusztítottak, gyakorlatilag elnéptelenedett a terület. 1950-es évekig nem volt itt semmi, akkor is rabgazdaság, kényszermunkában kitelepítettek, elhurcoltak éltek ezen a területen és állami gazdaságban dolgoztak. A hetvenes években épült a kilendyukú híd mellé a falu. 1984 óta él és dolgozik itt Dr. Déri János az épülő templom „Hortobágy Templomáért Alapítvány” kuratóriumának elnöke, aki kéréssemre beszámolt az eddigi eredményekről.

– Amikor ideköltöztünk, Szenes József plébános Balmazújvárosból járt ide, majdnem tízokban, házaknál misét tartani. Mivel az én lakásomban is páran összejöttünk, a helyi párttitkár a szomszédunkkal figyeltetett. A rendszer-váltásig elzárkóztak, attól is, hogy az iskolában gyűljenek össze a hívők. Cseri Géza polgármester ötlete volt egy ökumenikus templom építése, amely egyrészt a lakosság igényeit elégíti ki, másrészt turisztikai szempontból is fontos, mert hétvégeken jelentős tömeg fordul meg, és a hívők inkább maradjanak itt, vegyenek részt a szertartáson. 2000-ben az önkormányzat által adományozott földterületre leraktuk a „Jó Pásztor”

Szenes József plébános misét celebrál az épülő templom falai közt

A majdnem kész ökumenikus templom

tott a pénzgyűjtés, mindkét püspök egyformán hozzájárult, amikor elkezdtük az alapok munkáit. Amint az alap körülrajzolódott, már ökumenikus esküvőt tartottak. 2003-ban a tetőig felépült a templom, kéthetente, havonta volt istentisztelet. 2004 karácsonyán, az első éjfél misét falak közt, de még a csillagos ég alatt – 20 C foknál tartottuk, 330 ember jött el az 1600 fős telepü-

templom alapkövét, amelyet Dr. Bölcskei Gusztáv református püspök, a Tiszántúli Egyházmegye Zsinat elnöke megáldott, és Bosák Nándor Debrecen-Nyíregyháza Római Katolikus Egyházmegye püspöke megszentelt. Rácz Zoltán Ybl díjas építész terveit fogadtuk el. Három évig tar-

lésről. A lakosság részéről nagy volt az érdeklődés. Az építkezés minden évben, mindkét püspök, jelentős támogatásával folytatódott. 2004-re elkészült a tető, 2005-re a toronysüveg, 2006-ban a pénzgyűjtés mellett a belsőépítész terveket készített. Március 15-én felszenteltük az 50 kg-os „Kisbojtár”, és karácsonykor a 140 kg-os „Hívogató” harangot. Hajdúszoboszlón élő Vatai István kezdeményezte, bármilyen fémhulladék gyűjtését, abból fedeztük a harangöntés költségét. A lakosság gyűjtötte, szerte az országból hozták, és Mihalik András

színesfém felvásárló támogató közreműködésével gyűlt össze annyi pénz, hogy Órbotyánban Gombos Miklós megönthette a harangokat. Idén március 15-én áldották meg a legnagyobb 330 kg-os „Számadó” harangot. Kegypéünk W. Balassa Zsuzsanna adománya, aki az ötvenes években kitelepítettként élt itt, és a 16 éves leány egyetlen dolgot hozott magával, ezt a szentképet, Szűz Máriát a kis Jézussal, családi erekjeként a matracra alatt rejtegette. 2007-re elkészültek a belső kistermek, a katolikus kápolnáként szolgál, a református kisterem istentisztelet és bármilyen összejövetel céljára, összenyitható a nagy templombelsővel. Papi iroda,

sekrestye, gyóntató a torony alatt található, bejárati előtér, ahonnan ezek a helységek és a szociális rész teakonyha és WC nyílnak. A torony felső két szintje kiállító helyként fog szolgálni. Hátra van még a templomhajó és a karzat elkészítése, padok, az orgona, külső burkolat és a templom körüli földmunkák. Számításaink szerint a kiadásokkal eddig az 54 millió forintnál tartunk, és még egyszer ennyi kell a befejezésig. Egyre nehezebb a helyzet, az államtól eddig is keveset kaptunk, és a két püspök sem tudott konkrétan pénzt ígérni.

Szomorú lenne úgy befejezni ezt a tudósítást, hogy a nyolc évvel ez-

előtt induló szép kezdeményezés, pénzhiány miatt leállt. A hit, összefogás és erős akarat átgépjethet a nehézségeken. Remélem, legközelebb, ha arra járok a három harang, már azt hirdeti: Hortobágyon felépült a Jó Pásztor templom!

Németh Andrea

Krisztus központú nevelésre törekszünk!

Bemutatjuk a nagy múltú Lónyay Utcai Református Gimnáziumot

Az iskola igazgatóját, Madarász Imrénét, kérem meg arra, hogy mutassa be a gimnáziumot a magazin olvasóinak.

A Lónyay Református Gimnáziumot 1859-ben alapította *Török Pál* püspök és 1952-ben vette el az állami önkény. Ez alatt a majdnem 100 év alatt – bátran állíthatom – az ország egyik legrangosabb gimnáziumává vált.

Kik voltak az akkori tanárok?

Az első 50 év tanári karát az akkor legtekintélyesebb tudósok közül válogatták ki. Itt tanított – a kor egyik legnagyobb koponyájának tartott *Gyulai Pál*, aztán *Ballagi Mór*, *Thaly Kálmán*, *Tolnai Lajos*, *Királyi Pál*. Magától értetődik, hogy az itt végzett diákok közül is sokan szép pályát futottak be. Az első ötven év történetében a két legnagyobb név két íróé: *Gárdonyi Gézáé* és *Molnár Ferencé*. A tudomány, a politika és a közigazgatás nagyjai közül is sok érettségizett a Lónyayban: *Beöthy Zsolt*, *Gozsdu Elek*, *Fáy Gyula*, *Goldziher Ignác* vagy *Justh Gyula* neve talán nem ismeretlen a mai ember számára sem. Közben az iskola kinötte a Kálvin téri templom tőszomszédságában lévő kis épületét, és 1888-ban új helyre költözött, nem messze, a Lónyay utca 4/c alá, s később erről az épületről kapta az iskola a nevét, s így vált fogalomná és lett Lónyay Utcai Református Gimnázium.

Kikről tudjuk, hogy ebbe gimnáziumba jártak?

A második ötven évben talán nem voltak annyira híresek a tanárok, az egy *Áprily Lajos* kivételével, de hogy egyéniségek voltak és szakmájuknak kiváló ismerői, azt a kikerülő diákok bizonyították. Kezdjük a leghíresebbel. 1911-ben érettségizett iskolánkban *Szent-Györgyi Albert*, az egyetlen olyan magyar Nobel-díjas, aki itthoni kutatásaiért kapta a világ legrangosabb kitüntetését. A Lónyayban kapott érettségi bizonyítványt többek között *Farkas Ferenc* zeneszerző, *Csonka János* feltaláló, *Amerigo Tot* szobrász, *Jékely Zoltán* költő, *Szentiványi Domokos* politikus.

A gimnázium szellemi színvonalát jelzi, hogy a 70-es, 80-as években a Magyar Tudományos Akadémia tagjai között az egy iskolából kikerülő akadémikusok számarányában a Lónyay kiemelkedett.

Madarász Imréné dr. igazgató

Az iskolát 1952-ben szüntették meg. Nem véletlen, hogy amikor a megszüntetés után 40 évvel erre lehetőség nyílt, az öregdiákok elsőként vetették fel az iskola újrarendezésének gondolatát, hoztak érte anyagi áldozatot, és tettek meg minden tőlük telhetőt az épület visszaszerzéséért.

Mikor épült a jelenlegi épület a Kinizsi utca 1-7. szám alatt?

Ennek az épületnek is külön története van. A 40-es években már olyan sok volt a jelentkező a híres-neves gimnáziumba, hogy a Lónyay utca 4/c-t kinöttek. *Szabó Imre esperes* meghirdette, hogy új iskolát kell építeni. Hittel belekezdtek a háborús évek alatt. Az ész ugyan azt mondta,

Kötélhúzás a gólyabálon

hogy túl kell élni a háborút, nem pedig építkezni, de az esperes hite megmozdította az ország reformátusságát; a hívek téglajegyét vettek, az akkori diákok gyalog mentek az iskolába, a vilamosjegyük árát befizették az építkezésre. A legmodernebb tervek szerint, Bauhaus stílusban az ország egyik legkorszerűbb, legjobban felszerelt iskolája készült el 1943-ra.

Mikor kapták vissza az épületet?

Az épület visszaszerzésének kalandos története van. Ez az épület beletartozott az egyházi ingatlanok tulajdonjogának rendezéséről szóló törvénybe, amelyet 1991-ben hoztak meg. Ennek alapján lassan visszaadták az iskolákat a református egyháznak, csak éppen a Lónyayt nem. Erről az épületről azért nem sikerült megegyezni az állammal, mert a Közgazdaságtudományi Egyetem tanított benne, és előbb nekik kellett másik épületet szerezni. 1995 őszén és 96 tavaszán két békés, zsoltáros tüntetést szerveztem az iskola visszaadásáért, az elsőt az Oktatási Minisztériumnál, a másodikat már az Országháznál, és mind a két alkalommal átadtuk petícióinkat a kormánynak. Ugyanakkor *Hegedűs Loránt püspök* úr az egyházpolitika eszközeivel próbálta visszaszerezni az épületet. Nagy szerepet játszott a harcban a Rutherford Intézet. Ez a civil szervezet több mint 20 újságcikket jelentetett meg, és önálló képviselői indítványt kezdemé-

Tüntetés az iskola visszaadásáért

nyezett. Ennek eredményeképpen 1996 nyarán az épület tulajdonjogát áttérték az egyháznak, de magát az épületet csak 2000-ben kaptuk vissza.

Beszéljünk most már a jelenről! Kérem, mutassa be a mai Lónyayt.

Mádl Dalma asszony gratulál a Magyar Örökség-díj kiüntetéséhez Madarász Imrénének

Mai életünkről, munkánkról azt kell tudni, hogy a Károli Gáspár Református Egyetem gyakorlóiskolájaként azokra a tantárgyakra koncentrálunk, amelyek az egyetem számára fontosak: ezek a hit- és erkölcsstan, a magyar, történelem, német, angol és a holland tantárgyak. Ezekből a tárgyakból gyakorolhatnak itt az egyetemisták. A Lónyay gimnázium változatos oktatási struktúrát kínál az idejelentkező tanulóknak: 8, 6 és 4 évfolyamos gimnáziumi képzést adunk. A kicsiknek, tehát a most 4.-eseknek, kétféle emelt szintű oktatást kínálunk, egyrészt humán-kommunikációs, másrészt nyelvi tagozatot. A most 6.-osoknak –, hogy ne legyünk túlságosan féldalások a humán javára – emelt szintű képzést indítunk matematikából és természettudományokból. A négy- vagy öt évfolyamos gimnáziumba jelentkezők pedig idegen nyelvből készülhetnek fel emelt szinten. Nyelvi előkészítő osztályokat indítunk, ahol magas óraszámokban – 11 órában hetente – tanulják egy éven át az adott nyelvet és az informatikát, amely után a tanulóknak lehetőségük van letenni az ECDL vizsgát.

Évnyitó, 2008

Ijászszereny az iskolában

Mennyire felszerelt az iskola?

Igen jól felszerelt az iskolánk. Tizenegy tantárgyat oktatunk szaktantermi rendszerben. Két évvel ezelőtt elnyertünk egy informatikai kompetencia alapú oktatásra vonatkozó pályázatot, így kaptunk öt digitális táblát. Fontosak az oktatástechnikai eszközök, de nem ezen múlik, hogy jó-e egy iskola. Én úgy gondolom, hogy a szellemiség a fontos. Kollégáimmal együtt az oktatás mellett a nevelést állítottuk munkánk középpontjába, és talán ennek köszönhető, hogy 2006-ban megkaptuk a Magyar Örökség-díjat a gimnázium erkölcsnemesítő pedagógiájáért. Ha valaki azt kérdezi tőlünk, hogy gyermekközpontú-e a nevelésünk, azt válaszolom, hogy nem. Fő elvünk, hogy szeretettel nevelünk, és mindent megteszünk, hogy tanítványaink személyisége a helyes irányba fejlődjön. E munka során egyes tulajdonságait erősítjük, míg másokat lefaragunk, helyére teszünk. Szem előtt tartjuk a személyiségideált, vagyis Jézus életét. A legfőbb emberi értékek keresztyén hitünkben gyökereznek, ezért a diákok elé példaként Jézust állítjuk, tanárként pedig a jézusi tulajdonságokat igyekszünk önmagunkból felmutatni tanítványain-

Nyári táborozás

inknak. A Lónyay Utcai Református Gimnáziumban Krisztus központú nevelésre törekszünk!

Ezek szerint benne van az órarendben a hittanoktatás?

Igen, minden évfolyamon, heti két órában tanulhatják a hittant a gyermekek, de nemcsak református, hanem más felekezetű diákokat is várunk iskolánkba, akik a keresztyén értékeket elfogadják, nekik órarenden kívül van hittanoktatás. Pedagógia ars poeticám Pál apostol fogalmazza meg a legjobban: „*Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta. Aki ültet, és aki öntöz: egyforma, és mindegyik a maga jutalmát fogja megkapni fáradozásához méltóan, mert mi Isten munkatársai vagyunk, ti pedig Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok.*” Bővebben kifejtve, az én ültetett jelenti, hogy az igazgató dolga egy iskolában az új tanítási-nevelési módszereket, szellemiséget, az új szervezeti struktúrát bevezetni, a tanároké pedig, akik öntöznek, az elültetett módszereket alkalmazni. A szántóföld jelképezi a gyermeket, az épület az életük útját. Az Úr adja az áldást munkánkra, Ő adja a növekedést. Csodálatos dolog nekünk, pedagógusoknak az Úristen munkatársak lenni!

Önmagáról még nem beszélt, kérem, mutassa be magát.

Pedagógus példaképem Németh László. Ő mondja egy helyen, hogy van, akivel nemcsak a természete születik együtt, hanem a foglalkozása is. Én úgy gondolom, ez rám is vonatkozik, hogy tanárnak születtem. Amikor az egyetemet elvégeztem – magyar-angol szakon – még el sem tudtam képzelni, hogy egyszer rendszerváltás lesz, és lesznek újra egyházi iskolák. A tanári pályámat a szentendrei Móricz Zsigmond Gimnáziumban kezdtem. Utána meghívtak az egyetemre, hogy vegyek részt az ott folyó kutatási munkákban. A magyar nyelvészeti tanszéken tanítottam. A doktori disszertációm Németh László drámáinak stílusáról szólt, majd kandidátusi fokozatot értem el. A másik kutatási területem összefüggött a hitemmel. A XX. századi magyar költők nyelvvezete érdekelt, hogy írásaikban, verseikben miként szólal meg a Biblia nyelve, a Károli-féle fordítás. Amikor a Lónyayt újra indították, 1993-ban óraadó tanárként tanítást vállaltam a gimnáziumban az egyetem mellett, mert az én érdeklődési területem igazából mindig a nevelés volt. Az egyetemen nevelni nemigen lehet, a felnőtt fiatalok már nem fogadják el az oktatók nevelési attitűdjeit. Az igazgatói posztot pályázat útján nyertem el, most már a második ciklusban vezetem az intézményt. Eredményesnek vélem ezt a második öt évet is, hiszen az utóbbi időben a demográfiai mélypont ellenére 25 százalékkal nőtt a diáklétszám. Sokak számára vonzó középiskolává vált a Lónyay.

Köszönöm a beszélgetést, és további sok sikert kívánok munkájához!
Kuruczleky Ilona

A IV. Felvidéki Imakilenced 5. állomására július 20-án került sor a palócföldi Alsószemeréden. A helyi plébánia és a Pázmáneum Társulás szervezésében került sor arra a rendezvényre, amelyet a keresztény magyarság lelki megújulásáért végeznek minden hónapban más-más egyházközségben.

A lelki program öt órákor kezdődött rózsafüzér-imádsággal, majd fél hatkor került sor Balla Péter Barnabás, márianosztrai pálos szerzetes előadására, amelyet Boldog Özsébről tartott. A pálos rendi atya átfogó képet adott az egyetlen

magyar alapítású szerzetesrendet létrehozó Özséb koráról, valamint a tatárjárás okozta fájdalmas sebekről. A pilisi remetétet összegyűjtő Özséb tiszta lelkiületével részt kívánt venni az or-

A Palócföldön Boldog Özsébről emlékeztek meg

szág újjáépítésében, ahogy IV. Béla magyar király is. Az áldozatvállalás erénye Krisztus jobb megismerésére ösztönözte a remetétet, ezáltal tudták mindennapjaikat hasznosan eltölteni.

A tatároknak a csecsemőkkel való kegyetlenségével kapcsolatban megjegyezte, hogy a mai társadalom a meg nem született, de már megfogant életet sokszor még nagyobb kegyetlenséggel pusztítja el, esélyt sem adva a magzatnak.

Az ünnepi szentmisét Barnabás atya mutatta be a környékbeli és más egyházmegyékből érkező oltártestvéreivel együtt. A megjelent lelkiatyákat és zarándokokat Prochác Péter, alsószemerédi plébános üdvözölte. A főcelebráns szentbeszédében kiemelte, hogy helyet kell adnunk Istennek az ember szívében, és ha már megvan ez az Istennek fenntartott hely, akkor tud az ember kovásszá válni a világban. A tanúságtétel keresztény kötelességéről elmondta, hogy ott kell tanuskodnunk Krisztusról, ahol azt

megkövetelik tőlünk, és nem másol, esetleg könnyebb, békésebb környezetben.

A szentmise végén Farkas Zsolt, a Pázmáneum alelnöke meghívta a jelenlevőket az Imakilenced következő állomására, augusztus 31-ére, Nagykérre, a nemrégiben odahelyezett Bíróczi István atyához. Az Imakilenced a Pápai-

és Magyar Himnusz eléneklésével zárult. Az alsószemerédi egyházközség tagjai a szentmisét követően szeretetlakomán látták vendégül a lelkiatyákat és a zarándokokat. Karaffa Attila

II. Szent Imre Ministránsnap Udvardon

A tavalyi hagyományokat folytatva, 2008. augusztus 30-án Udvardon került sor a II. Szent Imre Ministránsnapra. A Pázmáneum Társulás tavaly Garamkövesden szervezte meg az első ministránsnapot, ahol több egyházközség fiataljai találkozhattak. Idén a Jó Pásztor Alapítvány is csatlakozott a szervezőkhöz. A nyárvégi ifjúsági ministránstalálkozóra több egyházközségből érkeztek szintén fiatalok, akiknek Kozma Imre buzdító szavai és Viliam Judák nyitrai püspök kedvessége bizonyára mély nyomot hagy szívében.

A regisztrációnál kiderül, hogy honnét érkeztek a fiatalok a találkozóra. A lapokon a következő községek neveit olvashatjuk: Ekecs, Nyír, Garamkövesd, Besenyő, Uvard és az anyaországból Tatáról is érkeztek egy kibussszal ministránsok Szalai Gábor atya vezetésével. Az érsekújvári ministránsok Kovalcsik Cirill atya ve-

zetésével kerékpárral érkeztek Újvárról. A program első pontjaként Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretszolgálat elnöke tartott előadást a helyi katolikus templomban a hivatásokról. Beszédében elsőként az Istenkeresésre és a Jézuskövetésre kereste a választ. A nemrégiben lezajlott olimpiát is felhozta példának, hogy a fiatalok közelebb kerülhessenek a mondanivalójához. Hangsúlyozta, hogy az egyén fogalma helyett a közösség építését és szolgálatát kell keresnie a keresztény embernek és csak ezáltal kerülhet közelebb Jézus tanításához. A papi szolgálatról, mint az egyik legszebb hivatásról beszélt a fiataloknak, akiket arra buzdított, hogy továbbra is segítsenek az oltár körül és mindig figyeljenek oda életükre, viselkedésükre, hiszen ők a pap munkatársai és tanúságot kell tenniük hivatásukról a világban is. Az ünnepi szentmisét a nyitrai püspök Viliam Judák mutatta be, Ján Pristää

püspöki helynökkel és több lelkiatyával együtt az udvardi Szent Adalbert plébániatemplomban.

A püspök atyát és a megjelenteket Farkas Zsolt, a Jó Pásztor Alapítvány elnöke köszöntötte. A szentmise kétnyelvű volt, a püspök atya szlovákul misézett, a hívek magyarul válaszoltak. A szentbeszédet Kozma Imre atya mondta, aki Szent Imre életét tárta a jelenlevő fiatalok és a templomot megtöltő hívek elé. A ministránsokat Szent Imre mai követőinek szólította és bizakodását fejezte ki, hogy képesek a nyomdokaiba lépni és vállalni tudják a küzdelmet és a harcot az érzékenység fenevadjával, és ahogy első szent királyunk gyermeke is győzni tudott, úgy győzik majd le a mai fiatalok is a világ csábításait. Hangsúlyozta Kozma atya, hogy az Isten hív mindenkit és ne halogassák a megtérést sem. „Addig kell válaszolni Istennek és addig kell megtérni, amíg időnk van. A nemes gondolkodású ember az életét fiatalon áldozza oda. Egyáltalán lesz-e idő? Egyáltalán megadatik-e a megtérés a későbbiekben?” – kereste a választ

Imre atya. Azt üzent a fiataloknak, hogy el ne késsenek a megtéréssel és komolyan vegyék fiatal éveiket, hogy az életre készüljenek, és ahogyan Szent Imre is fiatalon tudjanak helyes döntéseket meghozni.

Szent Imre hercegről megjegyezte: „Ismerte apja gondolatvilágát. Ismerte azt, hogy mekkora felelősséget érzett a népéért, nemzetéért. Nagy nemzetet akart. Független nemzetet. Független a keleti császártól, a bizánci császártól és a nyugati német-római császártól. Ezért kért a pápától koronát. Szent Imre ismerte anyja gondolkodását azzal kapcsolatosan, hogy milyen fontos volt számára a nemzetiségek sorsa is. Ismerte apjának a lelkiületét az Intelmeiből. Mekkora lélekkel fogadta az idegeneket. Mert az egynyelvű ország eltűnhet.” A mai világ helyzetéről elmondta, hogy a globalista szemléletmód a nagytőke hatalmával akarja befolyásolni az embert és nem foglalkoznak a lemaradottakkal. Háttérbe szorítja a családot, a közösséget. „Az ember jogait, az ember autonómiáját hangsúlyozza, de arról nem szól, ha az ember mögött nem áll család, az embernek nincs közössége, akkor az ember, az au-

tonóm ember elveszett darabokig.” A család, a közösség, a falu, a nemzet és a szülőföld megtartó erőt jelent – hangsúlyozta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke.

A plébániaudvaron megtartott ebéd után a ministránsok átvonultak a helyi mezőgazdasági szakközépiskola előadótermébe, ahol filmvetítéssel és vetélkedővel folytatódott a program tovább. Először Kaszap István életéről tekintettek meg egy rövid filmet a fiatalok, ahonnan megismerhették a magyar ifjú áldozatos életét és tiszta lelkiületét. A ministránsnap elengedhetetlen része a vetélkedő is, ahol a fiatalok összemérhetik

tudásukat a bibliai, liturgikus, dogmatikus és egyéb hittanbeli kérdésekben. Előtte kiosztották a nyitrai püspök ajándékát, aki a faluban tartandó búcsút kihasználva egy kis édességgel lepte meg a gyerekeket. A vetélkedőt Karaffa János atya, a Pázmáneum elnöke vezette. A 8 csoportba beosztott ministránsok olykor szellemes válaszaikkal hangos nevetést váltottak ki az atyák és a többi fiatalból is. A 11 fordulós verseny izgalmas pillanatokat tartogatott mindenki számára.

A vetélkedőn résztvevő csoportok mindegyik helyezette jutalomban részesült. A győztes csapat ekecsi, érsekújvári ministránsokból állt. A díjkiosztás után egy nagy kört formázva közösen adtak hálát az atyák és a ministránsok az eltelt napért és kérték közösen az Urat, hogy továbbra is segítse őket munkájukban.

A III. Szent Imre Ministránsnapot illetően a szervezők elmondták, hogy minden biztonnal júniusban kerül majd rá sor és valószínűleg a Nyugat-Felvidék egyik magyarlakta városában. A Szervezők ezúton is köszönik meg az udvardiak segítségét és Judák püspök hozzájárulását a költségekhez. Pázmáneum/Karaffa Attila

A Szent Korona-tannal ismerkedtek a zoboraljai Nagykéren

A Nagykéri Római Katolikus Plébánia és a Pázmáneum Társulás 2008. augusztus 31-én, vasárnap Nagykéren tartotta a Felvidéki Imakilenced 6. állomását, amelyen Szent István királyunk közbenjárásáért imádkoztak.

A lelki program rózsafüzér-imádsággal kezdődött, majd Dr. Galavits József, győri székesegyházi kanonok-plébános tartott előadást a Szent Koronáról. A jelenlevők megismerkedhettek nemzeti ereklyénk történetével, és a hozzá kapcsolódó mondákkal és történelmi forrásokkal. Rövid történelmi áttekintés keretében Galavits professzor úr ismertette a Szent Korona kalandos útját. Külön magyarázatot szentelt az államiséget jelképező ereklye részletes bemutatására, annak díszítésére és azok magyarázatára. Az ünnepi szentmise elején a nemrégiben oda-helyezett Bíróczy István esperes plébános köszöntötte oltártestvéreit és a híveket. Különösen az előző működési helyéről, Nagymegyerről ér-

kezett zarándokokat, akik egy autóbusszal indultak el otthonról, hogy találkozhassanak volt plébánosukkal.

A főcelebráns Galavits kanonok úr mellett két volt nagykéri káplán foglalt helyet, akiket az egész falu nagy szeretettel fogadott. Galavits József kanonok a szentbeszédében első szent királyunk életpéldájára hívta fel a figyelmet és buzdította a jelenlevőket, hogy minden nehézség ellenére is maradjanak meg vallásukban és tartsanak ki nemzetiségük mellett.

Szent István tudatos állami és egyházi szervezőképességéről és előrelátásáról is szólt. Gondoskodása több téren is megmutatkozott. Gondoskodott a családról, ahol a több gyermeket áldásnak tekintették, nem úgy, mint a társadalomban. Gondoskodott a környezetről és arról is, hogy a népek között béke és szeretet legyen, amiről Szent Imrének az Intelmekben is ír. A különböző népek erősíthetik egymást, ha betartják jogaikat. Sajnos a mai világban erre

keves példát találunk. Elkeseredettségének adott hangot, hogy az erkölcsi törvényeket könnyen veszik az emberek, a családi kötelékek meglazultak, a nemzetiségileg vegyes országokban a felelős politikusok ugrasztják egymásnak a népeket, a környezetszennyezéssel nem törődnek. Első szent királyunk törvényei ma is aktuálisak, mondta a főcelebráns és a mai kor emberének csak egy mentőkörülmenye van, az elmúlt 40-50 év embertelen szocialista-kommunista rendszere, ahol a nemzetet, a családot és az erkölcsöt nem ismerték. Végezetül kérte a Teremtőt, hogy Szent István népe újra erős legyen és ne veszítse el az országot és a jogos büntetés után egy jobb kor köszöntson a magyar nemzetre.

A szentmise végén Karaffa János atya, a Pázmáneum elnöke köszönte meg Bíróczy atyának, hogy befogadta az Imakilenced 6. állomását és köszönetét fejezte ki a nagykéri híveknek is, akik gyakori rendszerességgel mindig elutaznak az Imakilencedek helyszínére és imáikkal buzdítják katolikus testvéreiket. Szalay András atya pedig meghívta a jelenlevőket az Imakilenced 7. állomására Ipolyszalkállosra szeptember 28-ára. A nagykéri állomás a Pápai- és a Magyar Himnusz eléneklésével zárult, majd a helyi egyházközség szeretetlakomára hívta a lelkiatyákat és a zarándokokat. Pázmáneum/Karaffa Attila

Az Evangélikus Egyház kiemelkedő szolgái

Huszár Gál (1512–1575)

Püspök, reformátor, nyomdász és könyvkiadó

Budapesten, az *Insula Lutherana* központjában, a Deák téren van a *Huszár Gál* evangélikus könyvüzlet, ahol felekezetre való tekintet nélkül, nagy választékból lehet vásárolni. Az egyik vitrinben a falon tábla, a névadó életének, pályájának kronológiájával.

Meglepett, lám nemcsak az utóbbi 50 évben üldözték a hozzá hasonlóan kimagasló tehetségű egyházi embereket... Mint egy üzött vad menekült városról városra és közben tántoríthatatlanul, kitarotán használva talentumait, hatalmas munkát végzett nyomdász-reformátorként – művei többször „első”.

Származása, születési ideje, ifjúsága konkrét adatai bizonytalanok. Általános tudásáról művei tanúskodnak, egyetemi (Krakkó) végzettségére utalnak. Kimagasló úttörője a magyar nyelvű egyházi ének, énekeskönyv-szerkesztés és istentiszteleti rend kialakulásának. Epigrammáiban felcsillan humanista alapműveltsége. Ismernie kellett a görög nyelvet, de tudott héberül, németül, latinul is. Ellenségei bár eretnekséggel, lázítással, sőt istentelenséggel is vádolták, morálisan soha nem bélyegezték meg.

1512(?) -ben a Vas megyei, mára elpusztult Vadászülésen született. 1536-ban a Krakkói egyetemen tanul, ott ismerkedik meg Hieronymus Vietor nyomdájával. Katolikus pap, a római egyház presbiteréből (ott lelkipásztor, nem világi tisztségviselő) lett lutheri reformátor.

1551-től a Pozsony megyei Vízkelet prédikátora, Thurzó Elek védelme alatt. 1553-ban kiközösítési iratot kap eretnekség vádjával, majd háromszorosan exkommunikálják: elrendelik javai elkobzását, személye világi karhatalomnak való kiszolgáltatását. Pártfogói nem tudják tovább oltalmazni, a Thurzó család rokoni kapcsolatai révén Magyaróvra, a Habsburgok családi birtokára menekítik. Távozásával Vízkelet hosszú időre szomorú sorsra jut. Lakosai elárvulnak: „nincs egyházuk ... gyónás nélkül halnak meg s temetkeznek, ahol akarnak. Plébánosuk nincs. Keresztelkednek, ahol tudnak...”

Magyaróvra egy évtizedek óta elgyötört nép közé érkezik, törökök, spanyolok, menekülő katonaság állandó fosztogatása közepette. Közben egész Moson megyében terjed a reformáció, amit Mária királynő, utána Miksa királyi rokonszenve és támogatása tesz lehetővé. A gyakran elpusztított város lelkipásztori tisztét senki nem vállalta érkezéséig. A vigasztalás és erősí-

tés szinte emberfeletti feladatát kellett magára vennie, más községek gazdtalan gyülekezeteit is ellátva. Saját költségén lelkészképző iskolát hoz létre. Nagy számú tanítványából igehirdetőket nevel, ahol a „lelkipásztorkodástan” erős hangsúlyt kap.

1555-ben nagy sokaság előtt vesz részt „a hit dolgairól tartott” győri dispután, ahol a Szentírás ígéinek érvei alapján védelmezi a reformáció tanítását. Ez után három év nyugalom!

Bécsben 1557-ben nyomdát vásárol, melynek célja reformatori munkájának segítése. Könyvkötő is áll szolgálatára. Itt találkozik Bornemisza Péterrel, aki tanulni, tanítani, nyomdászatban segíteni csatlakozik hozzá (majd később Kassán diakónus lesz mellette).

1558-ban kinyomatja prédikációs könyvecskéjét, ez után közösítik ki harmadszor is idézik a Szentszék elé Győrbe, eretnekség vádjával. Nem jelenik meg. Ehelyett nyomtat egy három prédikációját tartalmazó könyvecskét, a maga tanítása és hitvallása tisztázására. Hét havi nyugalom után Oláh Miklós érsek ellenjegyzésével, Ferdinánd császár rendeletével eltiltják a nyomtatástól (az első könyvcenzúra rendelet!) és elűzik Magyaróvról.

Meghívják Kassára, de Miksa, a császár fia, nem ereszi. Folytatja a nyomtatást is. 1559-ben kiadja Sztárai Mihály „Igaz papság tükre” c. szatirikus művét iskolája használatára, ahol elő is adják. Ezek után 1560-ban mégis Kassára kell

menekülnie, ott „Kassa meghívott magyar prédikátora”-ként iktatják be. Megkezdi Melius Péter debreceni lelkipásztornak ajánlott *Énekeskönyve* nyomtatását, melynek egyes sorai miatt a császár gyalázásával vádolják. Ezt aztán követi egy izgalmas, akciós filmmel vetélkedő eseménysor: Zay Ferenc főkapitány megkezdi a lutheránusok felszámolását és Huszár Gál eltávolítását. Verancsics Antal egri érsek összel lefoghatja, börtönbe zárja és titokban Egerbe akarja szállíttatni, de ekkor fellázad a város, a polgárság a katonasággal karöltve az öröket elkergeti, és Bornemisza Péter szervezésével, a főszerepet játszó, felső magyarországi királyi hadak főkapitánya, Forgách Simon segítségével kiszabadítja és megszökteti. Megkezdődik kutatása, üldözése, minden eszköz bevetésével, miközben Huszár Gál már rég Debrecenben van, ahová sem Ferdinánd, sem Verancsics keze nem ér el. Ezúttal maga Forgách Simon nyújt számára menedéket. Huszár felállítja nyomdáját. Megnősül. Tizenhat hónapig együtt dolgozik Melius Juhász Péterrel, aki pártfogója, szószólója lesz és jövedelmét biztosítja. Akkor is kénytelen erre, hogy családját eltartani tudja, amikor Melius helvét irányba fordul.

1562-ben innen is távozik: lelkipásztori szolgálatra vágyik. A török dúlás elől családjával Nagyszombatra menekül. Nyomdáját csak részben viszi magával. Már hódít a humanizmus, de mellette a reformáció is. Három hónapig munkálkodik itt mint ispotályos lelkész, amíg Oláh Miklós esztergomi érsek, királyi helytartó el nem űzi.

Ekkor Komáromba megy (ez, a királyi Magyarország Duna melletti végvára, ezidőtájt teljesen lutheránus) egyedül, s a dunai naszádosok és a hozzájuk tartozó huszárok lelkipásztora lesz. Összesen két hónapig tud zavartalanul működni, majd pártfogói segítségével visszatér Nagyszombatba családjához. A pestisjárvány eltereli róla a figyelmet, a polgárok összetartanak mellette, s az országos helyzet alakulása következtében két esztendeig zavartalanul végzi munkáját.

Akkor azonban ismét menekülnie kell: a nagyszombatiak a hozzájuk tartozó Rózsavölgy faluba mentik családjával. Onnan 1565-ben Komjátiba (Nyitra m.) kerül, ahol katonalelkészként olyan népszerű lesz, hogy Oláh érsek halála után Csallóköz-Mátyusföld első püspö-

kévé választják. Nyomdáját újra működteti. Legfőbb védelmezője, „az ország legműveltebb főurai közé tartozó”, tragikus magánéletű Forgách Imre főispán. Kiadja a két részes hatalmas, a teljes istentiszteleti liturgiát és gyülekezeti-énekeskönyvet tartalmazó *Graduál*-t. Ez ismét szemet szúr... Verancsics érsek 1873-ban bekövetkező halála után, az egyházi teljhatalmat gyakorló Telegdi Miklós Forgách Imre és Huszár Gál ellen hajszát indít.

Forgách már nem tudja védelmezni, ezért

segíti, hogy Telegdi joghatósága elől Pápára távozzon, ahol Sztárai Mihály mellé lelkésszé választják. Annak halála után a püspökségben is követi. Itt már lehet, hogy fia, Dávid is közbenjárt, aki nyomdai tevékenységét is folytatta, s mint rektor olyan népszerű lett, hogy atyja halála után őt választják helyébe lekipásztorukká.

Mert ez a hányatott élet is véget ért egyszer – sajnos éppen akkor, amikor talán révbé jutott volna. A nála 20 évvel fiatalabb Forgách Imre írja naplójába: „Huszár Gál úr, az én második

atyám, s mindenkinél kedvesebb barátom, nagy képzettségű teológus, Isten evangéliumának páratlan hűségű és fáradhatatlan hirdetője, a jók nagy gyászára és fájdmájára, Pápa városában, 1575. október 23-án pestisben elhunyt, azon a napon amelyet ez a legjobb és szinte szent férfiú jóval előbb, ép és egészséges állapotában, utolsó napjaként nem egyszer megjövendölt.”

Forrás: Botta István: Huszár Gál élete, művei és kora. Akadémiai Kiadó, 1991.

Kovács Mária

„Miért fontos ez neked? Kövess engem!”

C. S. Lewis: Keresztény vagyok

Megszoktuk, hogy könyvekből sorozatokat készítenek a rádió részére. Itt fordítva történt: a BBC-ben elhangzott előadás-sorozatból szerkesztettek könyvet, ami magyarul másodszor, átdolgozott formában jelent meg és bukkant fel a kora nyári egymást követő könyvnapok-hetek folyamán. A szerző angol író, filozófus, ateistából lett keresztény. Ő maga anglikán, de az igazi, „pusztá kereszténységről” beszél, hangsúlyozottan mellőzve a felekezeteket elválasztó dogmatikai különbségeket.

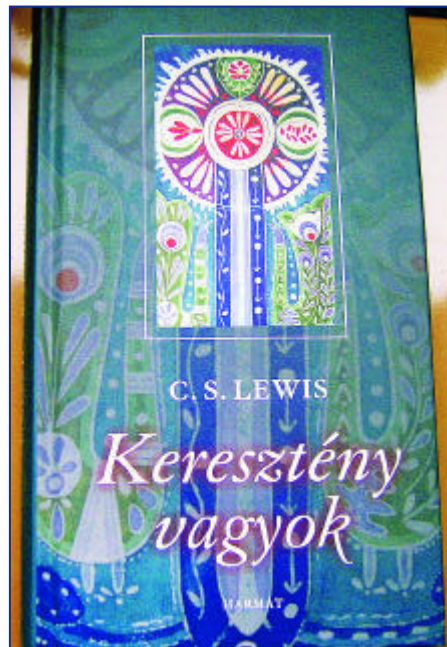
A sorozatból négy könyv lett: 1. A jó és a rossz, mint a világmindenség értelmének kulcsa; 2. Amit a keresztények hisznek; 3. A keresztény magatartás; 4. Túl a személyiségen, avagy első lépések a Szentháromság tanának megértése felé.

Sok kérdést tesz fel és válaszol meg – van amire ő sem tudja a választ, vagy tudja, de nem mondja. Tévedéseinket megpróbálja szellemesen, egyszerű példabeszédekkel megvilágítani, leszögezve a kereszténység alapfogalmait. A kereszténység az embereknek megbánást hirdet, és megbocsátást ígér – mit értsünk ez alatt, mit ne? Miért kaptunk szabad akaratot? („Egy automata világot, gépiesen cselekvő teremtményekkel aligha volna érdemes teremteni.”) Ha Jézus csupán emberként állított volna olyanokat, mint ő, az miért nem lehet nagy erkölcsi tanítómeseter? Mert vagy eszelős volna, vagy maga a pokol ördöge.

A keresztény hit központja az, hogy Krisztus halála valamiképpen kiengesztelt minket Istennel és egy új lehetőséget kínált számunkra. Krisztus értünk halt meg, halála eltörölte bűneinket, és azzal hogy meghalt, magát a halált győzte le. Ez a kereszténység.

Legyünk ártalmatlanok mint a galambok, de ugyanakkor bölcssek, mint a kígyók. Ez a keresztény magatartás.

A szexről: sok a téves eszme, amiket a ke-

reszténységnek tulajdonítanak! Az erkölcstelenség nem a legnagyobb bűn, a testi bűnök a legkevésbé azok. „A legrosszabb élvezetek tisztán szellemiek: mások megtévesztése, lekezelése, másokon való uralkodás, zsarnokoskodás, mások örömeinek elrontása, a hatalom és a gyűlölet élvezete. ... egy rideg, önhitt álszent, aki rendszeresen jár templomba, esetleg sokkal közelebb van a pokolhoz, mint egy prostituált.” Mennyire időszerű!

Izgalmasan meggyőző *A keresztény házaságról* írt fejezet, mert az összes felmerülő népszerűtlen és konfliktusos doktrínát sorra veszi és elemzi. (Azt is, hogy miért a férfi a „családfő”?)

„A megbocsátás” a legnépszerűtlenebb követelmény. Szép gondolat, amíg alkalmazni nem kell! Onnan, hogy „szeresd felebarátodat mint tenmagadat” addig, hogy „Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk”. Megbo-

csáthat egy lengyel vagy egy zsidó a Gestapónak? Van erre is tanácsa. Többek között: „A rossz embernek a cselekedeteit kell gyűlölnöm, nem magát az embert...”

A keresztény tanítómesterek szerint az igazi bűn, a legfőbb rossz: a gőg (az ördög is a gőg miatt lett ördög), mert az vezet minden más bűnhöz.

A hét erényről: a négy „sarkalatos” (kardinális) (bölcsesség, mértékletesség, igazságosság, állhatatosság) és három „teológiai” erény (hit, remény, szeretet) közül az előbbit mindenki, utóbbiakat inkább csak a keresztények ismerik el. Hogyan működnek?

Végül a negyedik könyv a Szentháromság megértését segíti. Megközelítése itt is egyéni, könnyen követhető és sziporkázóan szellemes. Néhány idézet:

„Isten egy olyan lény, aki három személy, miközben egyetlen lény marad, mint ahogy a kockát is hat négyzet alkotja, de közben kocka marad.”

„Isten túl van az időn. Élete nem egymást követő pillanatokból áll. Ha egymillió ember imádkozik hozzá ma este 10.30 perckor, neki egyáltalán nem szükséges odafigyelnie abban a kis darabka időben, amit mi 10.30-nak nevezünk. Minden pillanat a világ kezdetétől mindig is jelennek számít az ő számára. Az egész örökévalóság rendelkezésére áll, hogy figyeljen egy másodperc töredékéig tartó imára, amit például egy lángoló repülőgép pilótája zuhanás közben elrebeg...”

Végül a kereszténység lényege: „a világ egy nagy szobrászműhely – mi vagyunk a szobrok, és az a hír járja a műhelyben, hogy némelyek közülünk egy napon életre fognak kelni...!”

Kovács Mária

A Magyar református Egyházak Tanácskozó Zsinatának ülése

Ez év július 19-én, szombaton tartotta éves rendes zsinati ülését a Magyar református Egyházak Tanácskozó Zsinata (továbbiakban: MRETZS). A Balatonszárszón megrendezett kontinenseket átfogó tanácskozást köszöntötte Szászfalvi László, a KDNP képviselője, Patrubby Miklós, a Magyarok Világszövetségének (továbbiakban: MVSZ) elnöke, továbbá Balatonszárszó polgármestere, Mészáros László. Az ünnepséget Ft. Kovács Zoltán, az MRETZS világi elnöke nyitotta meg és köszöntötte az egybegyűlteket. Kiemelte, hogy napjainkban különösen is fontos az az áldozatvállalás, amit a világ magyarsága között az MRETZS végez. A szétszórt magyarságnak minél több kontinenseket átölelő szervezetre van szüksége, hogy az aszimilációtól megmentse a magyar nemzetet.

Ezt követően Patrubby Miklós, az MVSZ elnöke köszöntötte a Tanácskozó Zsinatot, s ő is hasonló küldetésről szólt, amelyet fokozott nehézségek között végez a Magyarok Világszövetsége is. Az Elnök úr kiemelte annak fontosságát, hogy minél erősebb együttműködésre van szüksége a nemzetnek az elmondottak megvalósítása érdekében. Az MRETZS és az MVSZ szükséges összefogása jegyében az Elnök úr átadta a jelenlévők számára egy képeslapra írva Rákóczi nyomtatott fohászát. Szászfalvi László, a Parlament tagja, KDNP képviselő, református lelkész igei köszöntőjében hangsúlyozta Isten megtartó erejét, amely megőríz és erősít bennünket szétszóratásunkban is.

Mészáros László, Balatonszárszó polgármestere a genius loci erejét hangsúlyozta, s örömet fejezte ki amiatt, hogy Szárszó lehet otthona a tanácskozó Zsinat ez évi ülésének.

Főtiszteletű dr. Erdélyi Géza, az MRETZS lelkészi elnöke a 90. zsoltár alapján hálát adott a megtartó Istennek, kérve Őt, hogy az Isten áldása legyen a Tanácskozó Zsinat munkáján, ahogy az Ige mondja: „A mi kezünknek munkáját tedd állandóvá!” (90. Zsoltár 17.). A lelkészi elnök áttekintette az elmúlt év munkáját, s arra helyezte a hangsúlyt, hogy még jobban össze kell fognunk, hogy el tudjuk végezni Istentől kapott feladatunkat. Hangsúlyozta: „Az MRETZS természetesen nem kizárólagos letéteményese egységünk kimunkálásának, viszont örül min-

Patrubby Miklós, a Magyarok Világszövetsége elnöke köszönti a Tanácskozó Zsinatot

Fotó: A. Kis Béla

Ft. dr. Erdélyi Géza, az MRETZS lelkészi elnöke beszámolóját tartja, mellette Ft. Kovács Zoltán, az MRETZS világi elnöke

Fotó: A. Kis Béla

A szentpétervári református küldöttség bemutatkozása

Ft. Szabó Sándor, az MRETZS ügyvezető elnöke beszámolóját tartja

Fotó: A. Kis Béla

den tiszta szándékú, azonos célt szolgáló kezdeményezésnek, s kész az együttműködésre, a segítségnyújtásra...” Nem tudja elfogadni a Generális Konvent olyan jellegű munkáját, amely – bármilyen módon, bármely magyar világszervezet – megszüntetésére törekszik. „A Tanácskozó Zsinat soha nem mondta, hogy szűnjön meg a Generális Konvent.” Tudja, hogy azokban a feladatokban tapasztalatadással, jogi státuszával segíteni tudja a Generális Konventet is. Ehhez azonban az kell, hogy a Generális Konvent is az MRETZS-t elismerő és megerősítő szándékkal legyen. Lelkészi elnök úr beszámolt a párizsi magyar református gyülekezet 80. éves fennállásának ünnepségéről, amelyen a Tanácskozó Zsinatot dr. Tóth Miklós és dr. Kis Boáz képviselte. Sajnálattal említette, hogy az Énekeskönyv nyomdaanyagát több felszólítás ellenére Kolozsvártól nem kaptuk vissza, ugyancsak az Erdélyi Egyházkerület elfogadhatatlan magatartására mutatott rá, amikor hangsúlyozta a tagdíjfizetésben tanúsított fegyelm-

zetlenségüket, melynek során 2001-től a mai napig nem fizették meg tagdíjukat.

Örömmel említette meg, hogy megjelent a Világhíradó legújabb száma, és a jelenlévők azt kézhez vehették a zsinati ülésen. Felhívta a figyelmet, hogy a megjelent Isteniszteleti Rendtartást (amelyet Csiba Kálmán, volt elnökünk irányításával készítették) a jelenlévők megrendelhetnék a Tanácskozó Zsinat irodáján (IX. Budapest, Kálvin tér 7.). Lelkészi elnök örömmel

beszélt továbbá az MRETZS színes falinaptáráról, a vallásos verseket tartalmazó könyv megjelenéséről és köszönetét fejezte ki a Szent Kereszt Ökumenikus Magazin főszerkesztőjének, hogy a Tanácskozó Zsinat életéről és munkájáról rendszeresen közöl írá-

sokat. Elnöki beszámolóját, Isten iránti háláddal fejezte be.

Főtiszteletű Szabó Sándor, a Tanácskozó Zsinat ügyvezető elnöke beszédjének alapja a II. Péter 3:18 volt, vagyis „Növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak ismeretében”. Beszédében kitért az Amerikai Magyar Református Egyház szolgálatára, azokra a speciális esetekre, amelyek meghatározzák az amerikai magyar reformátusok életét. Kiemelte a Bethlen Otthon szolgálatát a tengeren túli magyarok körében és azt a sok fáradságot és áldozatot, amivel ennek az Otthonnak a fenntartása megvalósul. Hangsúlyozta a Tanácskozó Zsinat fontosságát, s azt, hogy a jogi személyiség milyen fontos abban a feladatban, amelyet a Tanácskozó Zsinat végez. Ügyvezető elnök megköszönte főtiszteletű dr. Hegedűs Loránt előző ügyvezető elnöknek a munkáját, s jegyzőkönyvbe kérte annak rögzítését, hogy „szeretnénk méltó utódja lenni a dicső elődnek”. Ezt követően beszámolt a bizottsági munkákról és a Tanácskozó Zsinathoz érkezett megkeresésekben hozott határozatokról. A Zsinati ülésen dr. Szűcs Ferenc a Károli Gáspár Református Egyetem rektora alapvető református tanítást adott a jelenlévők számára a szervátültetés, a klónozás, és az euthánázia problémakörére vonatkozóan. Különösen fontos volt Anna-Marie Kool előadása a Kelet-Európai Misszió feladatairól, hiszen ezen az alkalmon megfigyelő státuszt kérték és kaptak a szentpétervári reformátusok. dr. Kis Boáz

Népfőiskolai Választmányi ülés – Sárospatakon

A közelmúltban tartotta az MNC Magyar Népfőiskolai Collegium kibővített választmányi ülését Sárospatakon. A Vá-

A választmányi ülés egy csoportja, bal szélén Újszászy Kálmán

lasztmányi ülésen beszámolókat hangzottak el az ez évi népfőiskolai munkáról, a végzendő feladatokról, örömeikről és nehézségeikről egyaránt. Az ülésnek az ad különös jelentőséget, hogy a jelenlévők évek óta ezt az alkalmat az ún. Újszászy házban tartják a neves népfőiskolai és teológiai tudós lakóházában. A jelenlévők mindig nagy áhitattal lépnek be az ún. Öreg diófa helyére ültetett kis fa elé, hiszen Újszászy Kálmánnak a diófa árnyékában születtek meg népfő-

Tiszteletadás dr. Újszászy Kálmán sírjánál

iskolát építő gondolatai. A közös együttléten – ahol a családot ifj. Újszászy Kálmán képviselte – hálával emlékeztek az együttlévők a népfőiskola megalakulására, majd virágokat, csokrokat helyeztek el a sárospataki református temetőben nyugvó dr. Újszászy Kálmán és dr. Szabó Zoltán népfőiskola alapító sírjára.
dr. Kis Boáz

Ez év végén általános tisztújításnál kerül sor a Magyar Református Egyháznál (továbbiakban MRE), mivel letelt a megválasztott tisztségviselők megbízatása. Szeptember 30-ig kell a jelölteket megnevezni, október 30-ig kell kiküldeni a szavazócedulákat az egyházközségekhez, november hónapban pedig az egyházközségek tartják meg választói presbitéri üléseiket az alábbi tisztségekre: püspök, egyházkerületi főgondnok, lelkesi és világi főjegyző, esperes, egyházmegyei gondnok, egyházmegyei lelkesi és világi főjegyző, egyházmegyei zsinati képviselők és pótképviselők és egyházmegyei- és kerületi tanácsosok. A választást a jelölő közgyűlés előzi meg, ahol a

Általános tisztújítás a Magyar Református Egyháznál

A Választási Bizottság tagjainak eskütétele

választói bizottságot is megválasztják, aki az eljárást a kezében tartja és bonyolítja. Képünk a Dunamelléki Református Egyházkerület Választási Bizottság tagjainak az eskütételét örökíti meg.

dr. kis Boáz

Sárospatakon ülésezett a Doktorok Collegiuma

Augusztus 25-től 29-ig Sárospatakon tartotta ülését a Doktorok Collegiuma (továbbiakban DC). A nyitóáthítatot Kádár Ferenc, a Sárospataki Református Teológia rektora tartotta a Jeremiás 45:1-5. alapján. A rektor kiemelte, hogy mindnyájunknak el kell végezni a hozzánk szóló személyes tanítást, üzenetet, mind addig, amíg lehet erre lehetőséget ad. Szűcs Ferenc, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora, a DC elnöke hangsúlyozta az egyetlen forrást, a Szentírást, ahonnan az élő vizet a jövőben is meríthetjük. Kádár Zsolt, a DC főtitkára elmondta, hogy a

dr. Szűcs Ferenc, a DC elnöke előadását tartja, mellette dr. Kádár Zsolt, a DC főtitkára

Fotó: Pécsok András

konferencián egy hét alatt kb. kétszáz előadás hangzik el, ami azt jelenti, hogy a református embereknek van mondanivalója a világnak, és a magyar tudományos és társadalmi élet számára. Az ülést megtisztelte jelenlétével többek között:

Pálincás József, az MTA elnöke, Fabiny Tamás, evangélikus püspök, Imre Mihály, irodalomtörténész, Szebik Imre, ny. evangélikus püspök, a Magyarországi Református Egyház felelős vezetői közül Bölcskei Gusztáv, az MRE zsinatának lelkesi elnöke, illetve Csomós József és Márkus Mihály püspökök urak szóltak az egybegyűltekhez. A konferencia szekció üléseiben végzett alapos munkát. A Jogi Bizottságban Tóth Albert, az ORLE elnöke, az egyházkerület intézményének szükségességéről, illetve annak elhagyhatóságáról tartott vitaindító előadást, a hozzászólások mindenestire megosztottak a tekintetben, hogy fenntartandó-e az egyházkerület intézménye?

dr. Kis Boáz

Vendégségben Simon farizeusnál

Jézus meglepő dolgot tesz, Lukács evangélista szerint, elfogadja egy farizeus meghívását és vele vacsorázik. Meglepődünk, hiszen az evangélium más részeiben Jézus ostromozza szavaival a farizeusokat („Jaj nektek farizeusok, meszelt sírok vagytok...”), tanítványait is félti tőlük („Óvakodjatok a farizeusok kovászatól...”). Most meg elmegy a gyűlölt ellenséghez vacsorázni, hogy lehet ez?

Jézus nem gyűlöl senkit, nem tekint ellenségének senkit, mindenkinek megadja a lehetőséget. Ha ez a Simon nevű farizeus kíváncsi rá és kedvesen meghívja vacsorázni, hát elmegy. Megadja a lehetőséget Simonnak is az ismerkedésre, beszélgetésre. Mert hát miről is akarna beszélgetni két tanító? Nyilván a mennyek országáról.

A farizeus szó, elkülönült jelent, mert más gondolkodásúak voltak, mint a másik vallási párt, a szadduceusok. A farizeusok hittek az angyalokban, a lélek halhatatlanságában, a feltámasztásban, a szadduceusok nem. Ezért is akarták kérdőre vonni furfangos példabeszédjükkel Jézust a szadduceusok, amikor egyikük előállt azzal a történettel, hogy egy nőt hét férfi vett feleségül, kinek a neje lesz tehát a túlvilágon a nő. Ezzel azt akarták érzékelteni tévesen, hogy nincs élet a halál után. Vallási elképzeléseikben tehát a farizeusok közelebb álltak Jézushoz. Komoly tanulmányokat folytattak, próbaidőt is kellett letölteni annak, aki közéjük akart kerülni. Az ősegyház korában, amikor az evangéliumok íródtak, már teljesen ellenséges volt velük a viszony. Jézus szigorú hozzájuk, mint vallási párthoz, de az egyénnel, Simonnal, megbocsátó.

A jóindulatú Simon, rabbinak, vagyis tanítónak tekintette Jézust, de meg akart arról is győződni, hogy próféta-e. Ezért meghívta a házába enni. Az étkezés régen különös jelentőségű, majdhogynem vallásos cselekedet volt, nem úgy, mint ma, amikor menet közben kapunk be valamit. Akkor meg kellett dolgozni minden háznál a nyersanyagért, el kellett készíteni otthon az ételt, nem volt futárszolgálat, ahol készételeket, mirelitet rendeltek. Az étkezés Isten előtti asztalközösség volt.

Kit szoktunk meghívni vendégségbe? Aki a barátunk, aki hasonlóképpen gon-

dolkozik, mint mi, akinek a véleményére kíváncsiak vagyunk. Ott van tehát Jézus, a díszvendég Simonnál, és akkor megjelenik egy kéretlen vendég is, akit Lukács csak úgy nevez, a bűnös nő. A hagyomány tudni véli, hogy paráznság volt a vétke ennek

gyobb az öröme, akinek több adósságát engedték el, több bűnét bocsátottak meg. Ezért ilyen hálás ez a megtérő nő, mert sok bűne vált most semmissé.

Miután Simon farizeus megértette a példabeszéd által Jézus tanítását és célzását, hogy mindenkinek van bűne, még a farizeusoknak is, akik pedig tisztának gondolják magukat, Jézus a lányhoz fordult. „A te hited megtartott téged, eredj békességgel.” – mondja neki. Ma is ezt halljuk a gyónás után „Menj békével és többé ne vétkezzél.”

Jézus megemlíti Simonnak, hogy nem mosta meg a lábát, amikor betért hozzá. A zsidóknál szokás volt, hogy egy rabszolga megmossa a betérő lábát, hiszen mezítláb jártak a homokos úton. A hosszabb útról való utassal tettek így, nem tudjuk, Jézus honnan érkezett Simonhoz, nem feltétlenül volt Simon udvariatlan azzal, hogy elmaradt a lábmosás. A bűnös lány viszont a könnyével mosta meg Jézus lábát, tehát rabszolgasorba alacsonyította le magát bűnbánatában.

Simon nem köszöntötte csókkal Jézust, amikor az megérkezett a vendégségbe. A csók, a különleges vendégnek járt. Lehet, hogy Simon farizeus nem érezte Jézust nagyon különlegesnek? Hiszen prófétaságában is kételkedett? Csak egy vándorprédikátort, egy csodadoktort látott benne? A bűnös nő viszont Jézus lábát csókolgatta. Simon olajkenetet sem adott Jézus hajára, a bűnös asszony pedig Jézus lábát kente meg az alabástrom szelencéből. Azért kenték olajjal a zsidók a hajukat, mert azon a szeles vidéken telefújta a szél homokkal az ember haját. Miután Jézus elgondolkoztatta Simont, hogy az ne emberi, hanem isteni szemszögből lássa az életét, megbocsátotta Magdolna bűneit. A vendégsereg felzúdult, hogyan mondhat Jézus ilyet, amikor csak az Isten bocsáthatja meg a bűnöket! Na, hogyan? Hát úgy, hogy Jézus valóban Isten, Istennek a Fia!

a bűnös nőnek. A nevét Mária Magdolnának mondjuk, onnan gondolva, hogy Lukács az evangélium következő történetében megemlíti, hogy Jézus hét ördögöt űzött ki belőle. Talán a feltámasztott Lázár testvére volt, Márta húga, azé a Mártác, akinél Jézus sokat vendégeskedett Betániában. Mindenestre megbánva bűneit, leborult Jézus elé, könnyei Jézus lábára potyogtak, letörölte azt a hajával, egy alabástrom szelencéből pedig olajat öntött Jézusra.

Érdekes módon Simon farizeus nem a nő tetteire reagál, hanem elkönnyveli magában, hogy Jézus nem próféta, mert ha az lenne belelátta ebbe az asszonyba, hogy ez miféle életet él. Ezzel meg is volna a válasz, amiért Jézust meghívta vacsorára, megtudta, hogy a vándortanító nem rendelkezik prófétikus képességekkel. Csak-hogy Jézus rációfól a gondolatmenetére, mert pont azzal bizonyítja próféta mivoltát, hogy egy történettel felel Simon kétkedésére.

A példabeszéd két adósról szól, akiknek a hitelező elengedte a tartozását. Méghogy a zsidók közt ilyen hitelező van? Ez olyan képtelenség, hogy a történet szinte kényszerít arra, hogy ne földi adósságra gondoljunk, hanem lelki, az égi hitelező pedig a Mennyei Atya. A mi adósságaink a bűneink. Mindenkinek van belőle. A példabeszédben szereplő két ember közül az egyik több, a másiknak kevesebb tartozása volt. Simon jól érezte, hogy annak na-

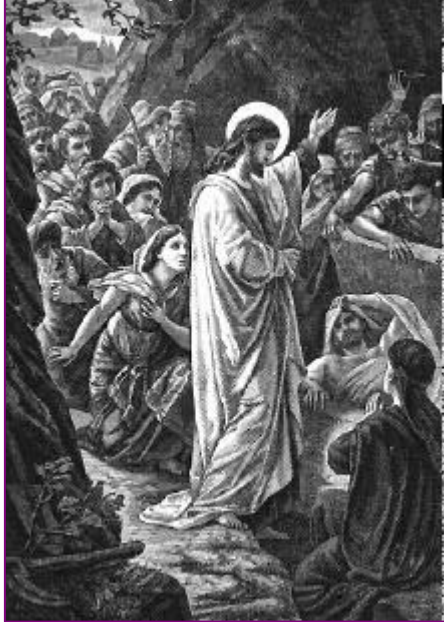
Papp Nóra

Az élettől búcsúzó ember és a gyászoló ember lelki gondozása

A haldokló ember mellől mindenki menekül. Családtagjai kerülik, mert nem akarják a betegsége vég-ső stádiumában látni, az orvos is kerüli, mert nem tudja, hogyan mondja meg neki, hogy már csak hetei vannak hátra, az ápolónők is kerülik, mert az ő tevékenységük a gyógyítás lenne, nem tudnak szegény emberrel mit kezdeni. Régen ez bizony nem így volt. A családja körében halt meg az idős ember, végakarátát elmondva. El tudtak búcsúzni tőle a családtagjai, barátai. A gyásznak megvolt az ismert folyamata, míg manapság az elhunyt hozzátartozója meg van zavarodva, azt sem tudja mit csináljon, hogyan viselkedjen. Az ószövetségi gyászoló ember megszagatta a ruháját, hamut szórt a fejére, a magyar paraszti társadalomban élő ember siratóasszonyokat hívott az otthon felravalazott elhunyt mellé. A halálhírt követő sokk, érzelmi bénultság persze szinte természetes minden korban, minden kultúrában. A temetés intézése idején kontroll alatt van a hozzátartozó, igyekszik viselkedni. Utána viszont erőt vesz rajta az üresség érzése. Hibáztatja az orvost, amiért „nem kezelte megfelelően” a szerettet, hibáztatja a papot is, aki „nem végezte szépen a temetési szertartást”. A halál folyamatának tudományos vizsgálatát thanapszichológiának nevezik. A beteg általában megérzi, hogy élete vége közeledik, de ezt az érzést tudatosítani kell. Olyan is gyakran előfordul, hogy a beteg tisztában van az állapotával, de nem akarja terhelni vele családját, mert úgy gondolja, nem bírják ezt elviselni. Inkább alakoskodik, ami viszont számára fárasztó. A haldokló bizony szeretne beszélni állapotáról, információkat kapni, de senki nem hajlandó erre a környezetéből. A beteg időt szeretne nyerni, ez nagyon tipikus viselkedés, amikor újabb és újabb orvosokhoz fordul, hátha eddig téves diagnózist kapott.

Ilyen idegállapotban találkozunk a kórházlelkész a haldoklóval. Mit lehet neki mondani? – riadunk meg első látásra ettől a problémától. A haldoklónak semmiképpen nem tartunk hittanórát. Ez nem az az alkalom, ami megfelelő lenne hitoktatásra. Amíg a haldokló nem tudatosította magában az állapotát, addig ne szembe-

Jézus feltámasztja Lázárt a halálból

sítsük vele durván, erre a folyamatra időt kell hagyni. Érzelmi kitérésait vagy éppen levertségét a betegnek el kell viselni. A beteg elkezd fogadkozni Istennek „ha életben maradok, mindent másképp fogok csinálni”. Ha felismeri állapotát a beteg és nincs olyan kapcsolata, akivel ezt megbeszélhetné őszintén – kétségbeesik. Ilyenkor van nagy szerepe a hitnek. A rezignált beteg mellett a kórházlelkész nem beszél túl sokat, hiszen a haldokló már nem igényli azt. Csupán érzékelteni kell vele, hogy mellette vagyunk, nem hagyjuk el, kitarunk vele, segítséget nyújtunk, ha kéri. A lelki gondozónak önállóan kell kialakítania a véleményét a betegről. Ne vegye át a hozzátartozók elfogult látásmódját. Fel kell ismernie, hogy mire van szüksége a betegnek. Arra, hogy jól kipanaszkodhassa magát valakinek? Vagy hogy vigaszt találjon valakinél?

A lelki gondozónak persze ehhez a munkához nagyon erős idegzetűnek, erős-lelkűnek kell lennie. Saját magának tisztában kell lennie a halálhoz való viszonyával. Fél a haláltól? Vagy bármelyik pillanatban kész rá, mert felkészült?

A gyász, tulajdonképpen hosszan tartó krízisállapot. Az emlékezés segít, hogy felidézünk az elhunytal való közös élményeinket. Ez elvezet a búcsúvételhez. Az egyházi rítusok, pl. a gyázmise, segít a gyász feldolgozásában. A kisgyermekre

nem szabad rászólni, amikor „temetést játszik”, az ő szintjén így tudja feldolgozni a számára félelmetes, ismeretlen élményt, hogy többször megismétli azt. A gyászolónak semmiképpen ne mondjunk közhelyeket „ne sírjál”, „majd az idő begyógyítja a sebet”, mert ezek a mondatok nem vigasztalalóak, sőt sokkal inkább bosszantó hatásúak, semmitmondó demagóg szövegek. Valóban azt várjuk el, hogy ne sírjon, amikor meghalt az anyja? Tényleg azt hisszük, valaha is fog tudni fájdalom nélkül beszélni apja haláláról csak azért, mert nem tegnap, hanem tíz éve történt? Mondhatjuk inkább, hogy imádkozunk az elhunytért és érte is. Hallgassuk végig századjára is azt a történetet, amelyet könnyes szemmel mesél az elhunyt-ról. Ne lepődjünk meg, ha idealizálja az elhunytat. Szerencsés, ha a család nem erőlteti a hozzátartozót, hogy adja el az elhunyt házát, váljon meg minden holmijától, költözzön el a közös otthonukból vagy bármilyen radikális változtatást vezessen be az életébe túl korán pl. menjen nyugdíjba.

A keresztény ember is megsiratja az elhunytját, hiába tudja, hogy az már a mennyben van és nem szenved. A sírás nem önsajnálát. Jézus is sírt Lázárnak, barátjának a halálhírén, pedig hát Jézus tudhatta a legjobban, hogy a halállal nem ér véget az élet és azt is tudta, hogy fel fogja támasztani Lázárt. Érzelmeinket nyugodtan kimutathatjuk. A családtagok másképpen dolgozzák fel az elhunyt halálát, nem lehet ráfogni valakire, hogy szívtelen és nem gondol szeretettel az elhunyt-ra csak azért, mert mondjuk bír enni, meg tud nézni egy tv-filmet. Emiatt semmiképpen ne civakodjunk. A lelki gondozónak tulajdonképpen foglalkoznia kell az egész gyászoló családdal, nemcsak a haldoklóval, a nagybeteggel. A katolikus hívó, amikor a szentségekről tanul a hittanon, előre látja ezeket a krízishelyzeteket, amik érni fogják az életben, a betegséget, a halált és felkészülnek rá lelki-leg, csupán azzal, hogy beszélnek róla. Ezért nem felesleges és nem korai már a kisiskolással sem megismertetni, hogy mi az a betegek kenete. Adja Isten, hogy mindannyian méltóképpen tudjuk viselni a gyászunkat.

Papp Nóra

Püspökszentelés Nagybecskerekén

2008. július 5-én Erdő Péter bíboros érsek püspökké szentelte Német László verbita szerzetest. Ugyanezen a szentmisén iktatták be a Nagybecskereki Egyházmegye püspökévé. Az eseményről a napi- és hetilapok már beszámoltak. Mi most más módon emlékezünk meg az ünnepről.

Július 4-én délután már a megérkezéskor nagy élményben volt részünk, hiszen megnéztük a híres aracsi romtemplomot, amely a kutatások szerint még Szent István idejében épült. Aki erre jár, annak feltétlenül a figyelmébe ajánlom megtekinteni. Két-három méteres magasságig nőt napraforgótbla mellett haladt az utunk. A jó bánáti földben nőttek ilyen szépre és óriásira.

A nagy nap alkalmából ünnepi díszbe öltözött Nagybecskerek. Úgy tűnt, mintha minden a nagyszerű eseményt szolgálná. Nagyon sokan

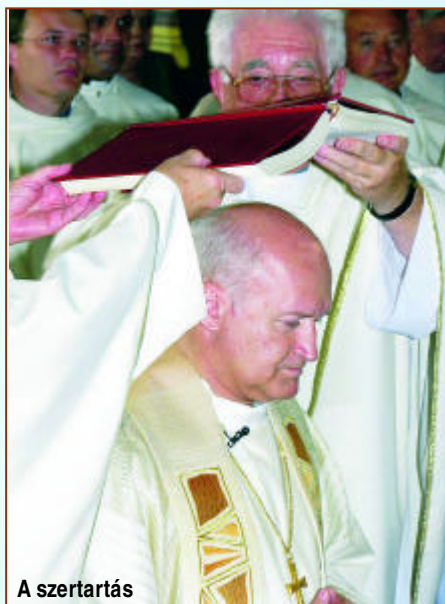
Teljes önátadás

jöttek el a püspökszentelésre. Akik nem fértek be a templomba, azok kivetítón követhették a szentmisét. A szentmisén a templom kórusa énekelt. A püspökszentelésen sok egyházi és állami vezető vett részt számos országból, hiszen a verbita rend a világ számos pontján jelen van. A szertartás alatt a mindig vidám és jó kedélyű László atya is meghatottan vette és köszöntö meg volt főnökének a püspökké szentelését.

„Áldjátok az Úrnak minden művei az Urat!” (Dán 3,57a) – szól az új püspök jelmondata. A bíboros úr homíliájában kiemelte, hogy „mély értelmű egybeesés, hogy László testvérünk ma

Nagybecskereki főtemplom

A szertartás

kapta meg a püspökké szentelést, amikor ebben a régióban sok helyütt és az egész egyház Szent Cirillt és Metódot ünnepli”. A templomdíszítő jó érzékére vall, hogy sok szép napraforgó virággal díszített. Igazán gyönyörűek voltak. Nekem a napraforgóról ez a szép két nap jut majd eszembe, amit megcsodálhattunk táblákban, majd Isten templomában. Német László püspök úrra is jellemző ez a növény. Sugározta a jó kedvet és

Aracsi romtemplom

szeretetét a jelenlévőkre. A szeretetből talán csak a 87 éves édesanyjára sugárzott kicsit többet, akit természetesen külön köszöntött.

Az új püspök több nyelven köszöntö meg ott létüket a jelen levőknek. Elmondta, hogy sok szomorú esemény történt a Nagybecskereki Egyházmegye múltjában, utalt Szent Gellért egyházmegyéjének Trianon utáni feldarabolására és a kilencvenes években zajlott balkáni háború eseményeire. Istenünk azonban az élő Isten: a múlt az Ő kezében van, hagyjuk rá a múlt sebeinek gyógyítását és foglalkozunk a jövő-

Édesanyját köszönti

vel. Isten nélkül nincs jövő – zárta mondanivalóját. A püspök atya 1977-ben hagyta el szülőhelyét és a harmincnégy év alatt szinte az egész világot bejárta misszionáriusként, és most püspökként tér vissza.

A Püspök úr munkájához sok-sok erőt és további mindenkire átragadó derűt kívánunk, mint a „jövő püspökének”. Azt hiszem, közvetlensége, emberszeretete miatt megérdemli a jelzöt. Nem is volt talán olyan közöttünk, akihez ne lett volna egy-két kedves szava. Jó, hogy részese lehettem e megtisztelő eseménynek.

Gréczy László

Sajtótájékoztató

CELLDÖMÖLK

„Magyar Mária-cell kegyhely”

A búcsújáróhely megalapozása a bencés rendi Koptik Odóhoz fűződik, aki Máriacell kegytemplomának gyóntató papja volt. Ő 1736-ban adománygyűjtő útján került hazánkba, amikor találkozott a panonhalmi főapáttal, Sajghó Benedekkel, aki pár évi ismeretség után 1739-ben ki-nevezte dömölki apáttá. A Máriacellből magával hozott ottani kegyszobor hiteles másolatát a régi pápai országút mellett felépített fakápolnában helyezte el. A kápolna melletti remetekunyhóban kutat ásátott. A kút szájából egy nagy kő esett a kőműves fejére, aki súlyos sérülést szenvedett, de mégis meggyógyult. A csodás gyógyulás hírére zarándokok ezrei jöttek a kegyszoborhoz, ahol további gyógyulások és ima-meghallgatások történtek. 1744-45-ben a régi fakápolnát kőből újjáépítették. 1747

Kegykápolna a kegyszoborral

Dombormű annak emlékére, hogy Míndszenty bíboros 1948. szeptember 12-én jelen volt a kegytemplom 200 éves jubileumán

Hálatárgyak a tárházban, és aki bemutatja az Lang Józsefné, aki csodálatosan énekelte a templom himnuszát

A Szent István oltár. Szent Henrik és Szent István. Lent Szent István és Boldog Gizella eljegyzése

tavaszán a nagyszámú zarándoknak kicsinynek bizonyult kápolna helyén Koptik Odó vezetésével új templom épült. A latin kereszt alakú templom 50 méter hosszú és 21 méter széles. A két barokk torony 40 méter magas. A hosszú főhajó elején található a kegykápolna, ahol az oltár fölé elhelyezve látható a csodatévő szobor: Szűz Mária a kisded Jézussal. A kegykápolna előtt két barokk angyal szobor látható.

A Szent István oltár oltárképe Szent Istvánt és Szent Henriket, valamint Szent István és Boldog Gizella eljegyzését ábrázolja. A templom jobb és bal oldalán hat-hat mellékoltár található. Az oltárfülke oldalán megtekinthető az a kő, amely a kút-ásásra esett. A belső festést Borsa Antal győri iparművész végezte 1941-ben. Az ő műkőből készült keresztúti képei díszítik a

templomot.

A sekrestye melletti tereméből falépcső vezet a tárházba, ahol a hálatárgyak és képek bizonyítják a csodás gyógyulásokat és imameg-

hallgatásokat. Itt található az a két szekrény is, amelyek a XVII. század hagyatécai, a terem legértékesebb darabjai. A Koptik Odó által megalapozott Kiscellben, a mai Celledömölkön a városközpont legszebb épületei a kegytemplom, a kolostor és a kálvária.

Ott jártunkkor csodálatos előadásban hallottuk az „Ének a kiscelli Szűzanyához” című éneket, a templom himnuszát Dr. Székely László és Uhlár Gyula művét, amelyet örömmel nyújtunk át a Szent Kereszt Magazin olvasóinak. *Forrás: Nagy József.*

Gréczy László

Ének a kiscelli Szűzanyához

Ó kis-celli szent Szűz, ó szép Boldogasszony!
Engedd, hogy jószágod bennünk dalt fakasszon.
Téged dicsőítünk, téged áldva áldunk,
Téged királynékká újból kikiáltunk.
Ó kis-celli szűz Mária, édesanyánk, pátrónánk,
Oltárodról kegyes szemmel nézz le ránk.

Kedves kegyhelyedre hoztuk el szívünket,
Jajjal-bajjal, küzdő, harcos életünket.
Tekintsd meg sorsunkat, lásd meg baját-búját,
Változtasd békére benső háborúját.
Ó kis-celli szűz Mária...

Irgalmad hatalmát sokszor megmutattad,
Az elmerülőeknek szent kezéd nyújtottad.
Minket mélység szédít, minket örvény rángat,
Emeld ki a vézből, sülyedő hazánkat!
Ó kis-celli szűz Mária...

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól:
Veritas Invest Zrt. 1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve: .....

Cím: .....

Kézbesítési cím: .....

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Veritas Invest Zrt.
1142 Budapest
Erzsébet királyné útja 86.

F e l h í v á s

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő – kíván segíteni, élelmiszer- és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten közhasznú alapítványunkat!

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

Magyarul beszélő veszélyeztetett angyalok

Diszkrimináció az, amikor a tömegből, a csoportból – pozitív vagy negatív értelemben – megkülönböztetnek. Mi, nemzeti kisebbségek, szeretnénk, ha velünk szemben a pozitív diszkriminációt alkalmaznák: jobban odafigyelnének ránk, spéci jogaink lennének, amelyek nem is spécik, csak a saját nyelvünkön, kultúránkon és nem a többségi nemzetébe ágyazva. Azt szeretnénk, hogy az „anyaországban” is különösképpen „vigyázzanak ránk” és ügyeljenek, mert mi határon túli magyar „testvérek” vagyunk.

A Parlamentet minden magyarul beszélő ingyen látogathatja. A „nagy” Európában nem illik nemzetieskedni már.

Magyarul beszélő, ami nem feltételezi a magyar anyanyelvet és a magyar nemzeti hovatartozást. A nem európai tagországok állampolgárai mintegy 10 euróért tehetnek egy sétát a magyar törvényhozás házában. Furcsa, amikor a Parlament jegypénztárában megkérdezik, hogy magyarul beszélő egyén vagyok-e. Bemutatkozom: László, Negyelalászló. Felmutatom az útlevelet. „Ön külföldi, ugye?” Igen, Szerbia, de Szabadka, Kosztolányi Szabadkája, és van nemzeti tartózkodási engedély az útlevélben. Magyar nemzeti tartózkodási engedély. „Ön magyarul beszélő?” A köpni-nyel-

ni, levegőt venni nem tudó szindróma. Igen, magyarul beszélő. Magyar. Határon túli. Két jegyet kérek. Mutatom a testvérem útlevelét is. Viola. Negyelaviola. „Ő is magyarul beszélő?” Igen. Mész a francba. Pesten Országház-jegyet, Szabadkán meg késszúrásat kapsz, ha „magyarul beszélő” vagy.

Láttad Mel Gibson Passiói filmjét? Van egy jelenet, ami Jézus nagypénteki korbácsolását és azt követő eseményeket mutatja be. A főtéren a korbácsolástól szétfröccsen Jézus vére. Jézust elvezetik. Megjelenik Ponci-

us Pilátus felesége, aki kezdettől óvta Pilátust és kérte, hogy Jézus mellett álljon ki. Az asszony kezében fehér törölközők vannak, amelyeket átad Máriának, Jézus

anyjának. Mária térdre roskad és a fia vért kezdi törölni. Feltörlí a köveztől a vért, mert a fiáról van szó. Ennél jobban már ne mocskolják be. A fehér törölközők pedig véresek és piszkosak lesznek. Mindig ez a jelenet jut eszembe, amikor azt hallom, hogy a magyar feliratot firkálták át, törtek össze keresztet vagy loptak el szobrot. Mi is fogjuk a fehér törölközőinket, térde borulunk és felitatjuk a vért, hogy többet ne mocskolják. Lemossuk a festéket a magyar szövegről, a lelökött angyalt pedig bevisszük az udvarba.

A mai idők nem kedveznek az angyaloknak. Mert a köangyal repül és ő sajnos tudja hol ál meg. Két méterrel lejjebb, a betonon. A köangyal kőszárnya letörik. Ha nincs szárnya, miben más, mint mi?

Köből van. Neki nem fáj. Vére nem csordul. Csendesen szenved.

Lemossuk a festéket, feltöröljük a vért, a lelökött angyalt bevisszük. Az Isten hallgat. És némán tűri. Olykor felháborodva, de némán tűrjük. A bosszú Istené.

Negyela László

„...ha sok évig élhet az ember, örüljön mindig” (Préd. 11:8)

Minap arra kértek, írjak már valamit a nyugdíjasokról. Mint újságíró s mint magánember is, kapcsolatteremtő fajta vagyok, így hát elég sok gondolat kavargott rögtön a fejemben: előntött a bőség zavara. Szóljak a tőlünk nyugatabbra élő nyugdíjas barátaimról? Nem. Róluk különben is egy kedves kisvárosunk, Makó jut eszembe, meg közmondásosan Jeruzsálem. Vagy említsem a tőlünk elszakított területeken élő sors társaim helyzetét? Erről talán majd máskor. A szentendrei nyugdíjasok helyzete sem tartozik rám, hiszen nemrégén költöztem ebbe a kedves, ékszerszépségű városba, s így nem ismerem még a helyi viszonyokat. Különben is: hiszem, hogy az önkormányzat, az egyházak s valamennyi illetékes mindent megtesz értük.

A hazánkban élő nyugdíjasok helyzete igen összetett. Vannak frissen s nagyjából egészségesen nyugdíjba vonultak, nyugdíj mellett még dolgozók, utánuk egy tisztas nagyságú középréteg s végül az elesettek: a már nagyon öreg, beteg, magányosan, kis- vagy mondhatnám szabad szemmel alig látható nyugdíjból élők. Én most rólok szeretnék néhány szót szólni.

Ugye, ismerős a kép: János bácsi ott áll a gyógyszertári ablak előtt, kopott kabátját még odabenn is fátyósan húzza össze, remegő kezében pénzt morzsolgat,

Nyugdíjban

fejét szegyenlősen hajtja le. Szeme könnyes – talán a kinti hidegtől, vagy az öregségtől, a szomorúságtól. És szegyenkezve rebegi: tessék talán az utolsó receptet sztomirozni, mert arra már nem futja... Hogy ne fessek hamis képet le kell szögezmem: az önkormányzatok, a mindenkor kormány, és az egyházak, az érintett szervezetek nem is keveset tesznek ezért a rétegért. Nem feladatunk különféle segélyezési rendszerek felsorolása, gondoskodási módok bírálata. Gondoskodunk étkeztetésről, buszkirándulásokról és még sorolhatnám e jó szándékú szociális munka különféle fázisait. De vajon megtesz-e a maga helyén mindenki mindent, amit megtehet? Hiszem, hogy bőven vannak még tennivalóink minden vonalon, annak ellenére, hogy az országnak, az embereknek sok más gondja is van. Gondoljunk csak káspásból az egészségügy, vagy az oktatásügy helyzetére.

A nyugdíjasok, a János bácsik nem mennek az utcára tüntetni, már nehezen járnak, meg aztán mivel fenyegetessék a tisztelt illetékeseket? Munkabeszüntetéssel aligha, merthogy már régen nem dolgoznak. Dolgoztak ők eleget, 40-50 évet, ki mennyit. Szerényen, alázatosan többnyire becsületesen, szorgalommal. Kétkézi munkával, vagy éppen íróasztalnál töltötték éveiket, alapokat raktak-építettek a következő generációk

lába alá. És az árak, meg a nyugdíjmelés mértéke. Hát azok igen elszaladtak egymástól. Már nem is nagyon érdemes számtani műveletekbe bonyolódni. Vagy itt vannak az üdülési csekkek, amelyek engem – többek között – némileg bosszantanak. János bácsi kap egy tízezer forintos utalványt. De miből spórolja meg hozzá a kötelező másik tízezeret, amikor már a közüzemi díjjakkal is szép summa erejéig tartozik...

Igen: hát János bácsiké bizony a mostanában sokat emlegetett fogyasztói társadalom peremére szorultak, de nem annyira, hogy például esetenként ne fenyegetse őket a lakásmaffia. Nem szeretnék abba a hibába esni, hogy az említett öregeket idealizáljam. Ők is emberek gyarlósággal. De szeretetre, állandó gondoskodásra, odafigyelésre vágnak. És nem csak az állam gondoskodására. Vágyakoznak egy-egy ügyintézői mosolyra, a szomszédok rendszeres, segítő odafigyelésére, arra, hogy cserkészek, iskolás gyerekek időnként meglátogassák őket, uram bocsá' kitararítsanak, bevásároljanak s leüljenek melléjük meghallgatni régi idők érdekes történéseit. Vajon túlzottak-e elvárásaik? Szerintem nem... És bizony a testi problémáik mellett lehetnek lelki-ek is, amelyeket de jó lenne néha megbeszélni valakivel...

Bayer Emil

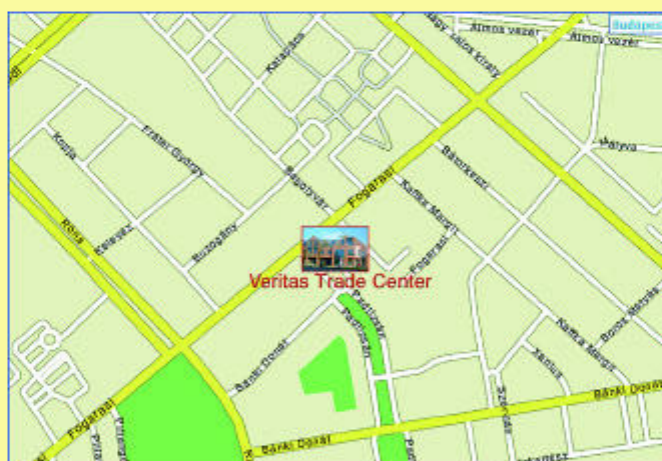

A Veritas Trade Centerben

üzletek és irodák bérelhetők

Budapest, XIV. kerület, Fogarasi út 45–47.

földszint
bankfiók
autószalon
gyógyszertár
pizzéria
– 1 szint
raktár, garázs
music pub

I. emelet
üzletek
szépségszalon
fitness szalon
tetőtér
irodák
orvosi rendelő
raktárak

VERITAS TRADE CENTER bérleti díjak

Pinceszint 10–15 EUR/nm/hónap, Földszint 25–30 EUR/nm/hónap
I. emelet 20 – 25 EUR/nm/hónap, Tetőtér 15–20 EUR/nm/hónap
Garázs beállóhely a pinceszinten 120 EUR/db/hónap
Rezsi költség (becsült) 4 EUR/nm/hó